Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018 - 2021

Saksnr. 17/2861 Journalnr. 20043/17 Arkiv 151 Dato: 08.12.2017

Vedtatt i Kommunestyret 07.12.2017, sak 48/17

RAKKESTAD

mangfold og samhold

Innhold

1 – Innledende, side 3.

2 – Samfunn og statistikk, side 4.

3 – Kommunal økonomi og kommunale prioriteringer, side 15.

4 – Barn og unge, side 20.

5 – Kirke, side 31.

6 – Helse og omsorg, side 32.

7 – Teknikk, miljø og landbruk, side 42.

8 – Budsjettforutsetninger for 2018, side 47.

9 – Kommuneopplegget for 2018, side 50.

10 – Økonomiske vurderinger for 2018, side 51.

11 – Mål og strategier, side 65.

12 – Rådmannen, side 66.

13 – Oppvekst, side 68.

14 – NAV Rakkestad, side 71.

15 – Helse og omsorg, side 73.

16 – Teknikk, miljø og landbruk, side 79.

17 – Fellesutgifter og felles inntekter, side 82.

18 – Næring, side 83.

19 – Andre trossamfunn, side 84

20 – Investeringer, side 85

21 – Finansiering, side 86

Oversikter, obligatoriske skjemaer, selvkostberegninger m.m., side 89.

Innledende

Rådmannen legger budsjettet 2018 og økonomiplanen 2018 – 2021 fram for vedtak av formannskapet og kommunestyret.

Produktet er bygget opp som følger:

- Statistikk og samfunn.
- Budsjettforutsetninger for 2018.
- Mål og strategier.
- Rådmannen og stabene.
- Oppvekst.
- NAV Rakkestad.
- Helse og omsorg.
- Teknikk, miljø og landbruk.
- Fellesutgifter og fellesinntekter.
- Næring.
- Andre trossamfunn.
- Investeringer.
- Oversikter, obligatoriske skjemaer, selvkostberegninger m.m.

Rådmannen viser til budsjettets og økonomiplanens ulike elementer – hvor fakta, strategier, målsettinger, andre rammer og tiltak er grundig framstilt.

Rakkestad, 5.11.2017,

Alf Thode Skog,

Rådmann

Samfunn og statistikk

Innledende

Rådmannen beskriver i dette kapittel utviklingen av lokalsamfunnet fra midten av 1960 – tallet og setter opp en status for Rakkestad kommune pr. 2017. På førti – femti år er det store endringer langs flere variabler. Kommunen som samfunnet omkring har blitt et helt annet enn det var da Rakkestad og Degernes kommuner ble slått sammen i 1964.

Formålet er å skape sterkere administrativ og politisk forståelse for kommunens utfordringer og de prioriteringer på enkelte felt og i en helhet som bør gjøres i 2018 – 2021.

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune hadde 8 242 innbyggere pr. 1. juli 2017.

I dag er folketallet 16,79 prosent – 1 185 personer – høyere enn for tjue år siden. Det er særlig fra 2006 at veksten har tatt til. Befolkningen er 11,89 prosent over det som den var 1.1.2006.

Rakkestad kommune hadde 6 894 innbyggere da Rakkestad og Degernes kommuner ble slått sammen til en ny kommune i 1965.

Tabellen illustrerer befolkningsutviklingen i Rakkestad kommune 1975 – 1995:

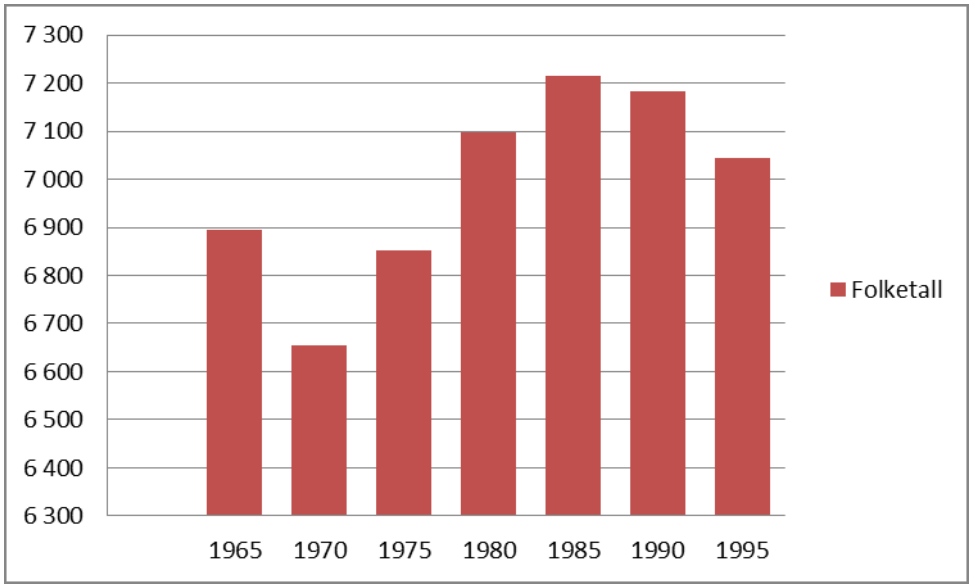

Den første tiden etter etableringen falt folketallet. Etter ca. ti år – ca. 1975 – var det tilbake på omtrent samme nivå som ved sammenslåingen.

Rakkestad kommune vokste fram til 1985 – da antall innbyggere først stagnerte og senere gikk tilbake til ca. 7 000 midt på 1990 – tallet.

Fra det tidspunktet skjøt utviklingen for alvor fart. Befolkningen har steget jevnt og trutt i ca. tjue år. Det går fram av diagrammet nedenfor:

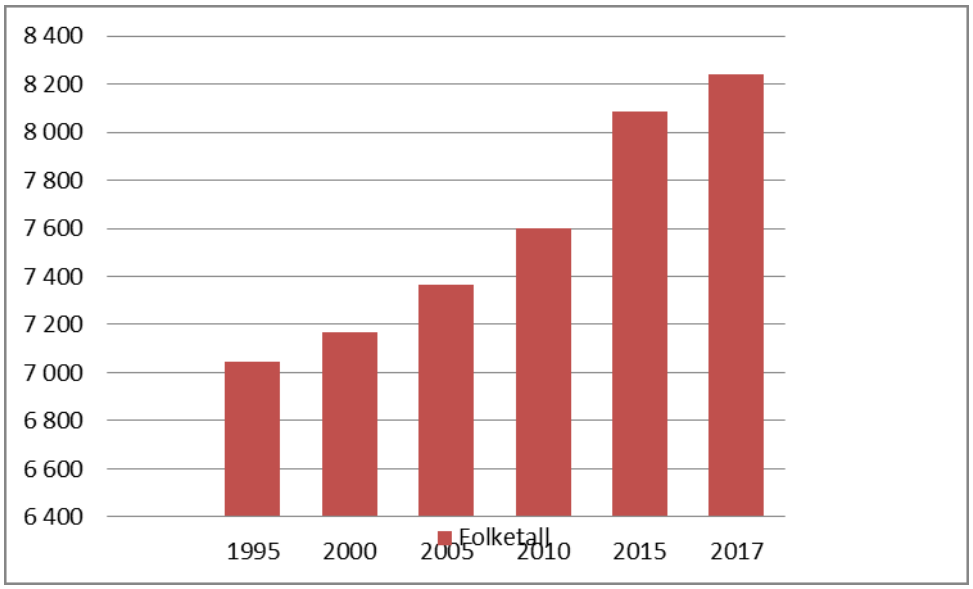

Folketallet har økt med 16,79 prosent – i gjennomsnitt 0,82 prosent p.a. – i 1997 – 2017.

Veksten er langt sterkere i 2006 – 2017 – 11,89 prosent – enn i 1997 – 2006 – 4,37 prosent.

Rakkestad kommune har spesielt i de siste årene hatt en ganske bra befolkningsøkning. Det er viktig for utviklingen av rammeoverføringene fra staten. Med et stabilt eller fallende antall innbyggere hadde disse inntektene vært betydelig lavere enn det som er situasjonen.

I siste halvdel av syttiårene passerte folketallet 7 000 og ca. 35 år senere – 2014 – nådde kommunen en befolkning på 8 000. Etter Statistisk Sentralbyrås prognoser er det forventet 8 825 innbyggere i 2030 og 9 261 innbyggere i 2040.

For Rakkestad kommune er det regnet med en befolkningsstigning på ca. 12,4 prosent i de nærmeste 25 årene, mens det for Østfold fylke og landet kalkuleres med en tilsvarende vekst på 20,9 og 20,1 prosent. Utviklingen ligger altså an til å bli svakere lokalt enn regionalt og nasjonalt.

Dette bildet gir utfordringer for Rakkestad kommune.

Befolkningsveksten

Befolkningsveksten de siste tjue år refererer seg i sin helhet til netto innflytting.

Tabellen nedenfor illustrerer fødselsoverskudd/fødselsunderskudd i Rakkestad kommune i 1997 – 2017. I første del av perioden (1997 – 2011) døde det 85 personer flere enn det var fødte. Denne utviklingen snudde fra 2009. Rakkestad kommune har et fødselsoverskudd på 50 mennesker i de siste seks årene.

Samlet fødselsunderskudd er på 35 for det tidsrommet (1997 – 2017) det er snakk om.

Diagrammet viser fødselsbalansen i Rakkestad kommune 1997 – 2017:

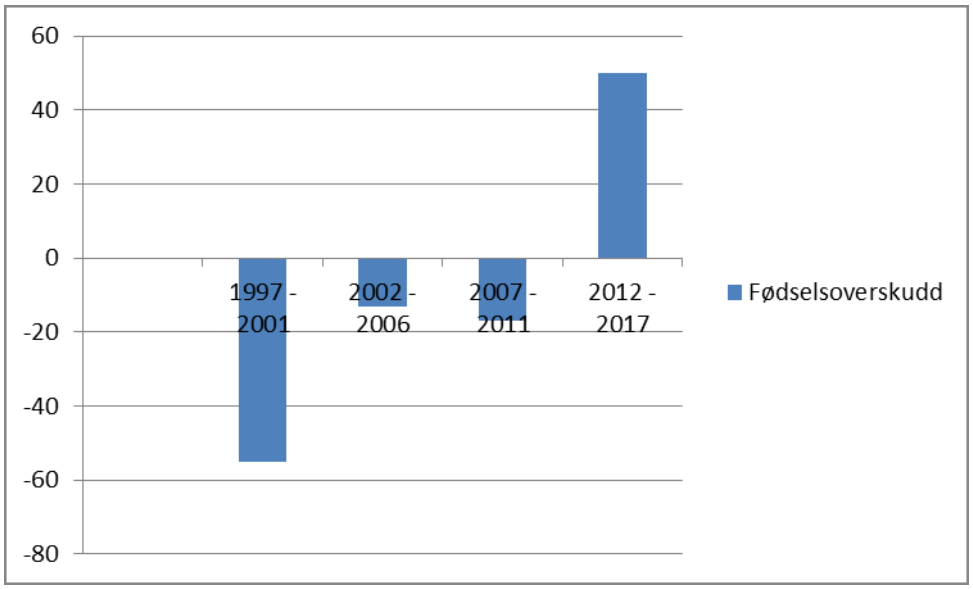

Netto innflytting er på 1 255 mennesker i 1997 – 2017.

Rakkestad kommune har i de siste seks årene hatt en positiv flyttebalanse på 494 personer, mens den i hver av fem årsperiodene fra 1997 – 2011 var på mellom 194 – 280 mennesker.

Diagrammet viser flyttebalansen fordelt på femårs perioder:

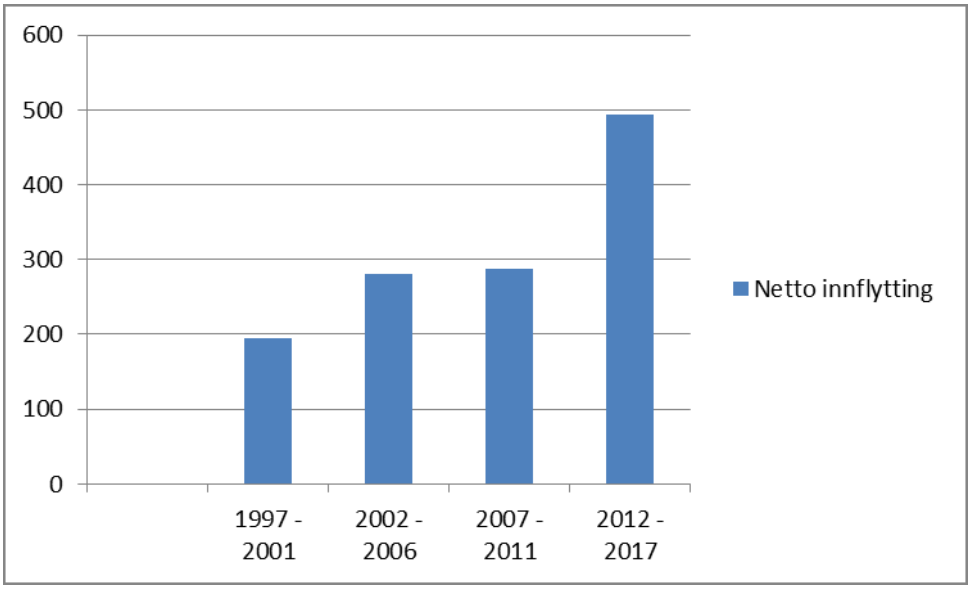

Når Rakkestad kommune i de siste tjue årene kan registrere en bra befolkningsutvikling, skyldes det i sin helhet netto innflytting.

Innvandring

Innvandringen vokste kraftig på 2000 – tallet. Fra å være på ca. 20 personer pr. år i 1998 – 2002, var den på ca. 90 mennesker pr. år i 2011 og 2012. Samlet sett innvandret det 981 personer til Rakkestad kommune i 1998 – 2017.

Netto innvandring er på 537 personer i de siste tjue årene. Det utgjør 42,17 prosent av folketallsøkningen – 1 255 mennesker – i tidsrommet.

Rådmannen vurderer at det spesielt er arbeidsinnvandringen etter utvidelsen av EU østover – Estland, Latvia, Litauen, Polen, Bulgaria og Romania – som forklarer den tiltakende veksten etter 2005 – 2006.

Diagrammet viser innvandring til kommunen 1998 – 2017:

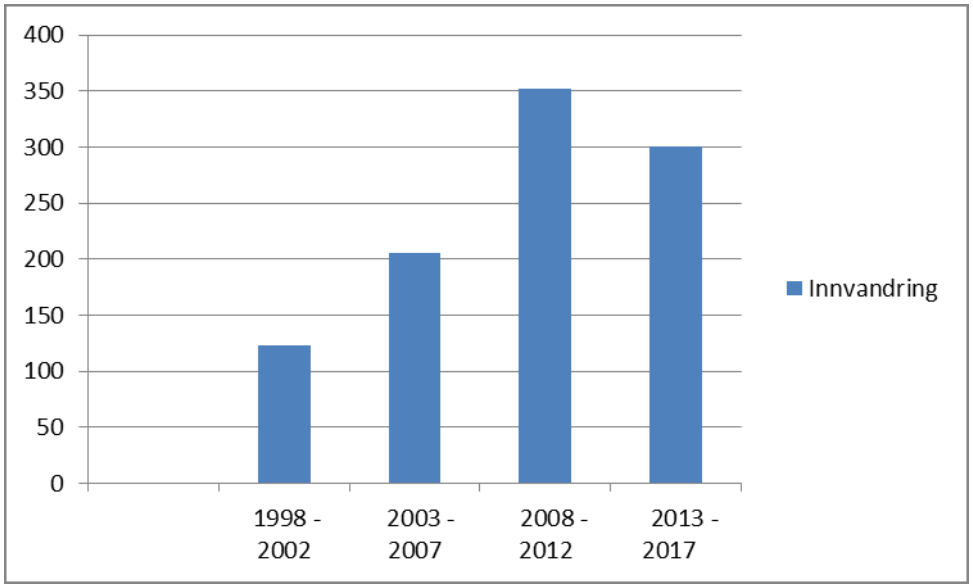

Netto innvandring gikk ned fra 2008. Dette henger sammen med vanskelighetene på arbeidmarkedet og i landets økonomi som utviklet seg etter finanskrisen i 2008 og oljeprisfallet i 2013. Utenlandske arbeidere har i de siste årene i større grad returnert til hjemlandet.

Tabellen viser netto innvandring til Rakkestad kommune 1998 – 2017:

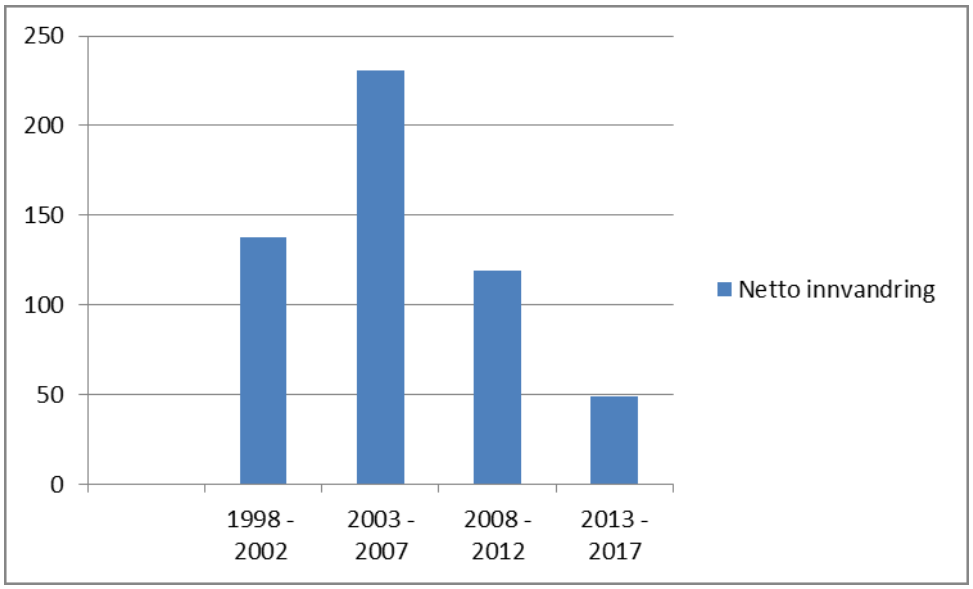

Uten innvandring – bosetting av flyktninger og arbeidsinnvandring primært fra EU–/EØS–området – ville befolkningsøkningen i kommunen trolig vært halvert.

Andel av befolkning med innvandrerbakgrunn

Av Rakkestad kommunes 8 242 innbyggere, er 1 162 personer med innvandrerbakgrunn. Det utgjør 14,09 prosent av kommunens befolkning. For landet er tilsvarende størrelser 883 751 mennesker og 16,8 prosent.

Andelen innvandrere og personer med innvandrerbakgrunn i befolkningen er ikke spesielt høy i Rakkestad kommune.

Diagrammet viser innvandrere og mennesker med innvandringsbakgrunn i befolkningen i kommunen og Norge:

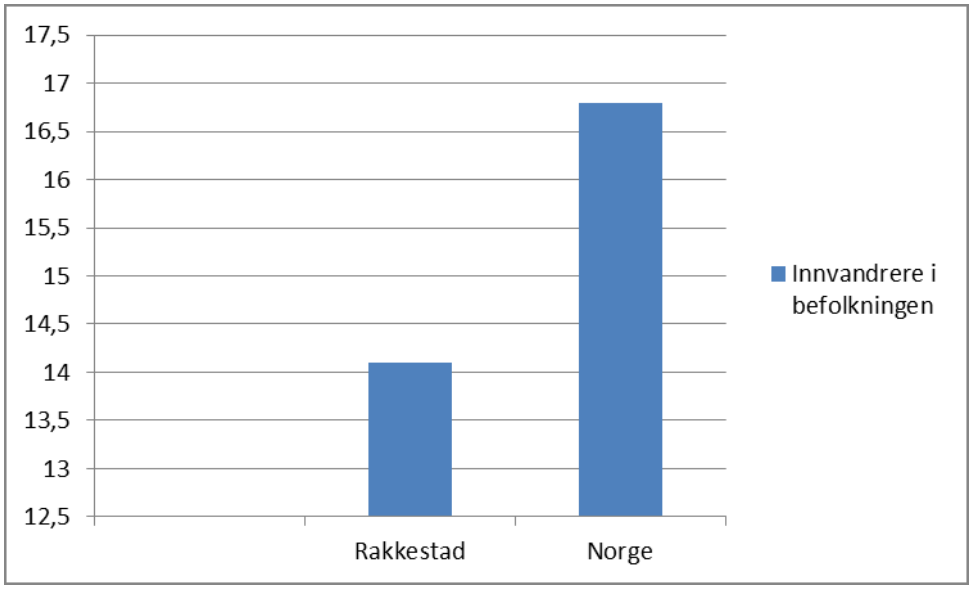

Prosent.

Levealder

I Østfold fylke er gjennomsnittlig levealder i befolkningen 79,1 år for menn og 82,8 år for kvinner, mens den for landet er på 80,61 år for menn og 84,17 år for kvinner.

Rakkestad kommune ligger under landsstørrelsene – noe som er forklarlig ut fra resultater på levekårsindekser og annen relevant statistikk.

Utslagene er likevel ikke dramatisk store.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå øker forventet levealder fra dagens 80 år til ca. 87 år for menn i 2060. For kvinner er tallene 84 år og 89 år.

Tabellen illustrerer forventet levealder for menn og kvinner i Østfold fylke og Norge i 2016 og 2060:

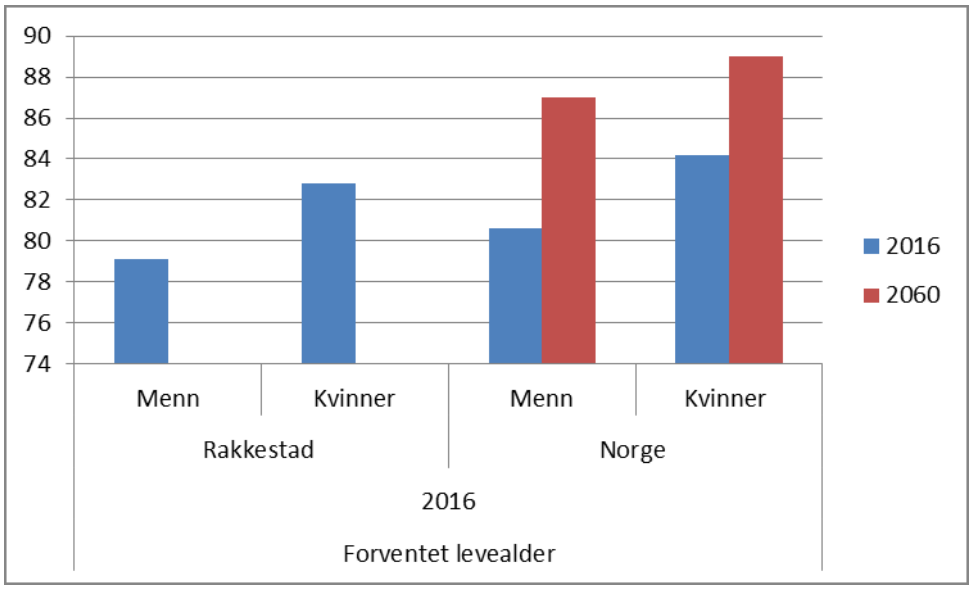

Befolkningssammensetning

Rakkestad kommunes befolkningssammensetning avviker ikke mye fra det som gjelder for Norge, men det er like fullt forskjeller som indikerer kommunale utfordringer på kort og lang sikt og hvilke prioriteringer som blir de mest sentrale i budsjett- og økonomiplanperioden og i en lengre horisont. Det er relativt sett færre innbyggere i aldersgruppene 0 – 15 år og 20 – 66 år og flere innbyggere i aldersgruppene fra 60 år og oppover enn for landet. Rakkestad kommune kommer derfor til å måtte kanalisere en større andel av sine ressurser til klassiske helse- og omsorgsformål enn «gjennomsnittskommunen».

Diagrammet viser befolkningssammensetningen i Rakkestad kommune:

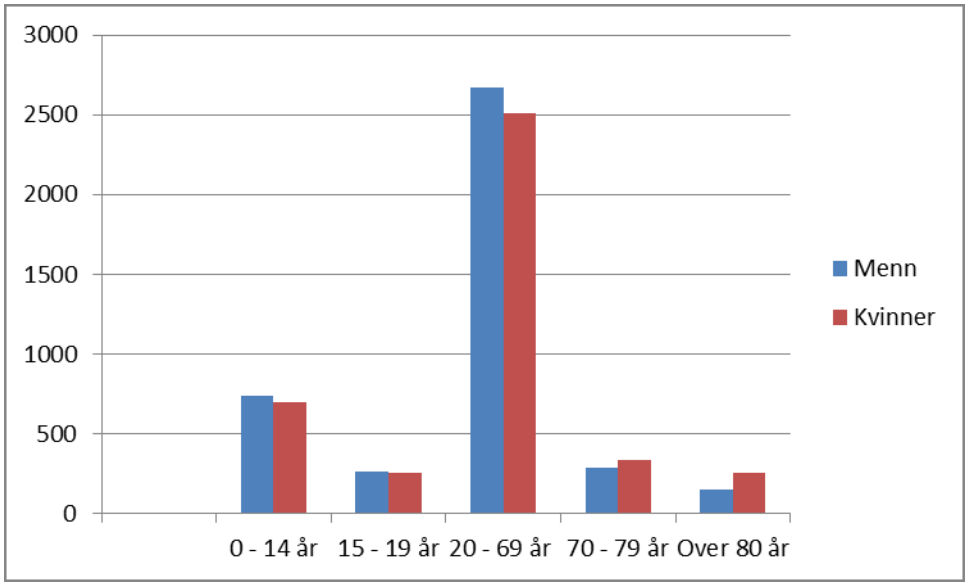

Diagrammet illustrerer befolkningssammensetningen i Rakkestad kommune og Norge:

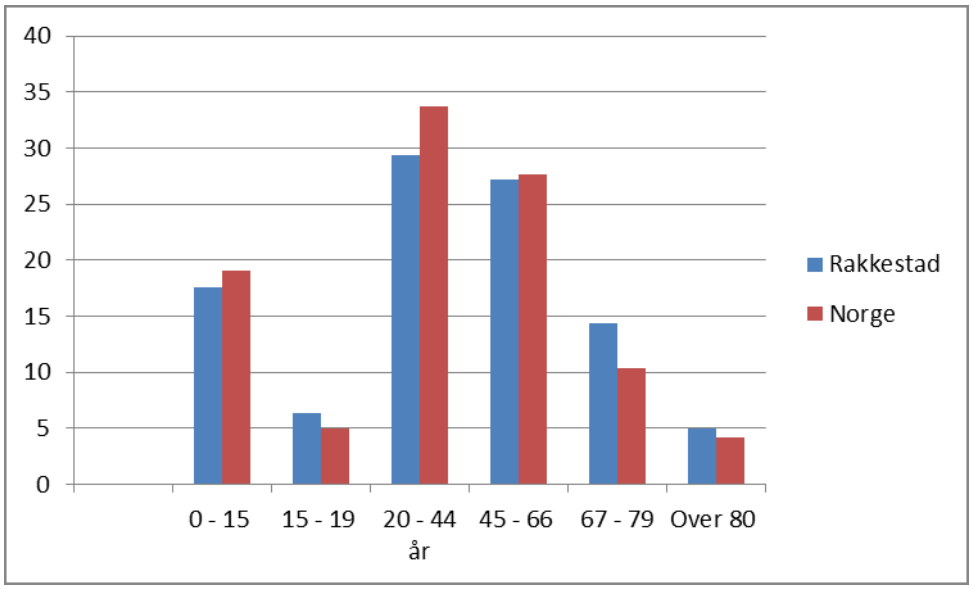

Prosent.

Oversikten bekrefter det bildet som er tegnet ovenfor.

Utdanningsnivå i befolkningen

Som en følge av ikke minst den posisjon landbruk og industri kulturelt og historisk har, er utdanningsnivået i befolkningen i kommunen og fylket forholdsvis lavt sammenlignet med landet. Dette går fram av diagrammet nedenfor:

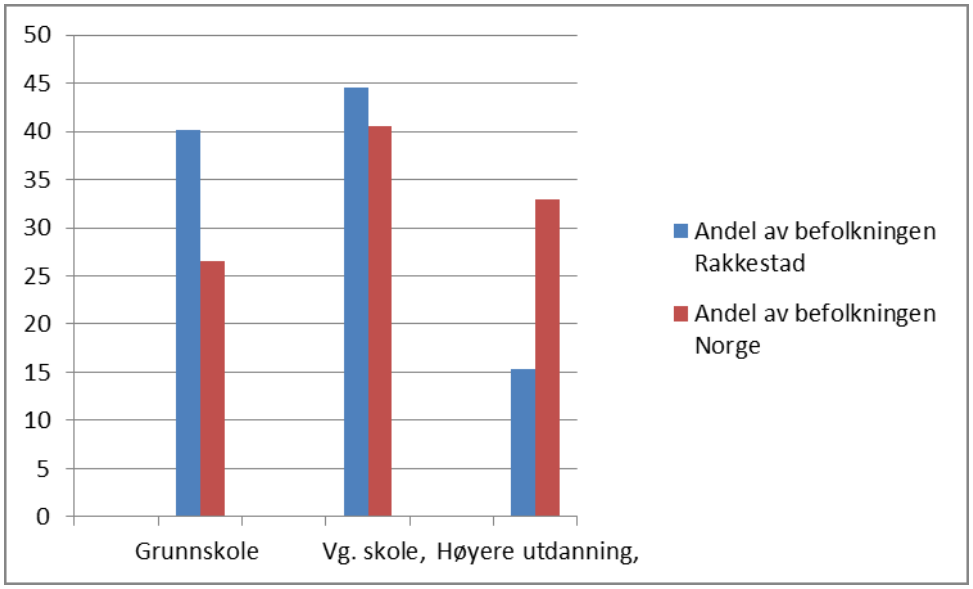

Prosent.

Andel innbyggere med høyere utdanning er ca. halvparten av det det er i landet totalt.

Om lag 40 prosent av befolkningen har grunnskole som høyeste utdanning. På landsbasis er den tilsvarende størrelse 26,5 prosent.

Dette bildet ligger fast i mange år framover og er med hensyn til forandringer avhengig av en rekke lokale, regionale og nasjonale faktorer.

Sysselsetting

Av en innbyggermasse på 8 173 pr. 31.12.2016, var 3 779 sysselsatt i ulike næringer. Det gir en yrkesaktiv andel av befolkningen på 46,24 prosent. For Norge var sysselsettingsandelen på 49,29 prosent ved siste årsskifte. Dette går fram av tabellen nedenfor:

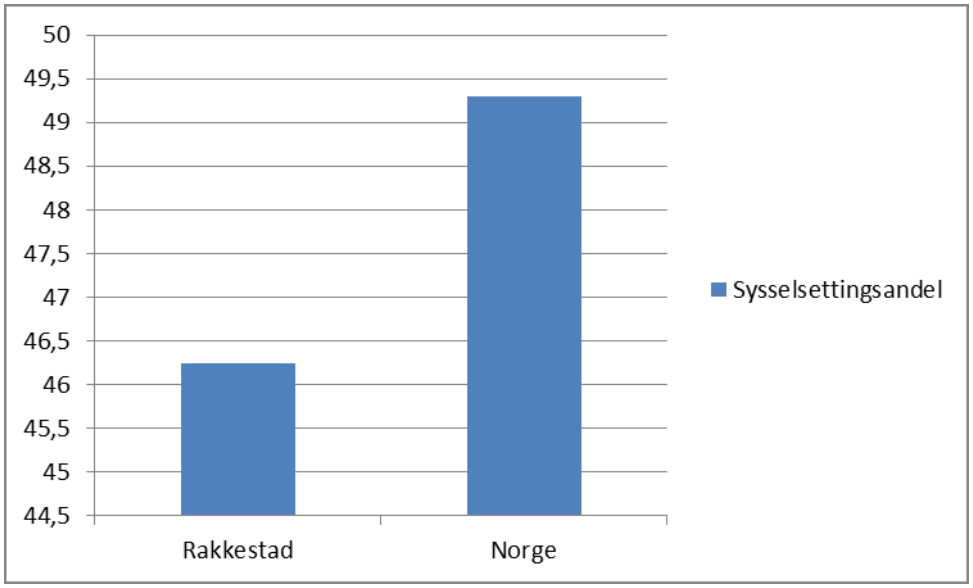

Prosent.

Arbeidsledigheten i Rakkestad kommune er heller lav sammenlignet med Østfold fylke og Norge.

Årsaken til lav yrkesdeltakelse, er trolig at uførhet i befolkningen er høy. Den er på 13,9 prosent mot 13,5 prosent for Østfold fylke og 10,2 prosent for landet. Tabellen viser det:

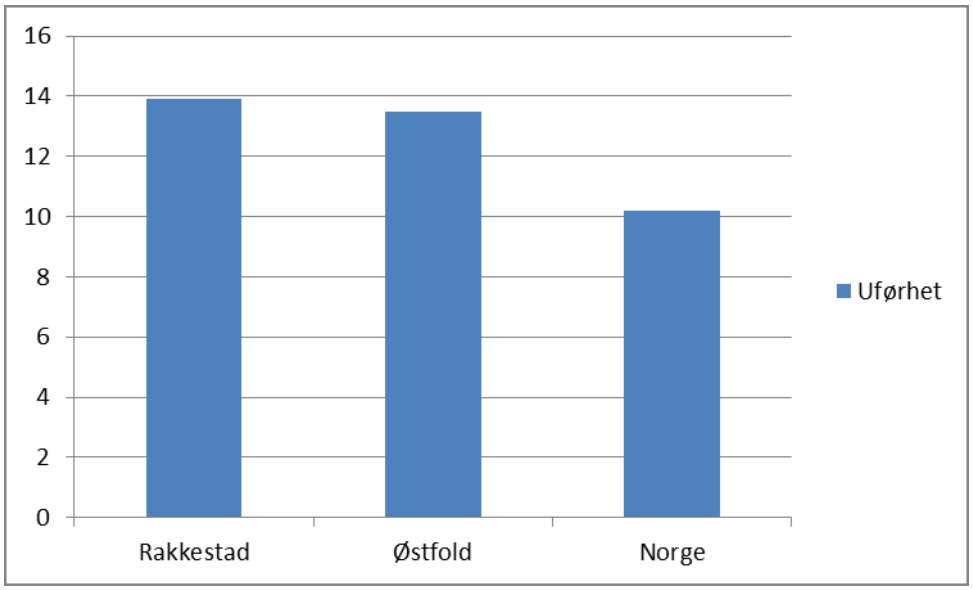

Prosent.

Bildet for Rakkestad kommune og Østfold fylke er relativt likt.

Arbeidsstokken fordeler seg som følger på yrker/næringer:

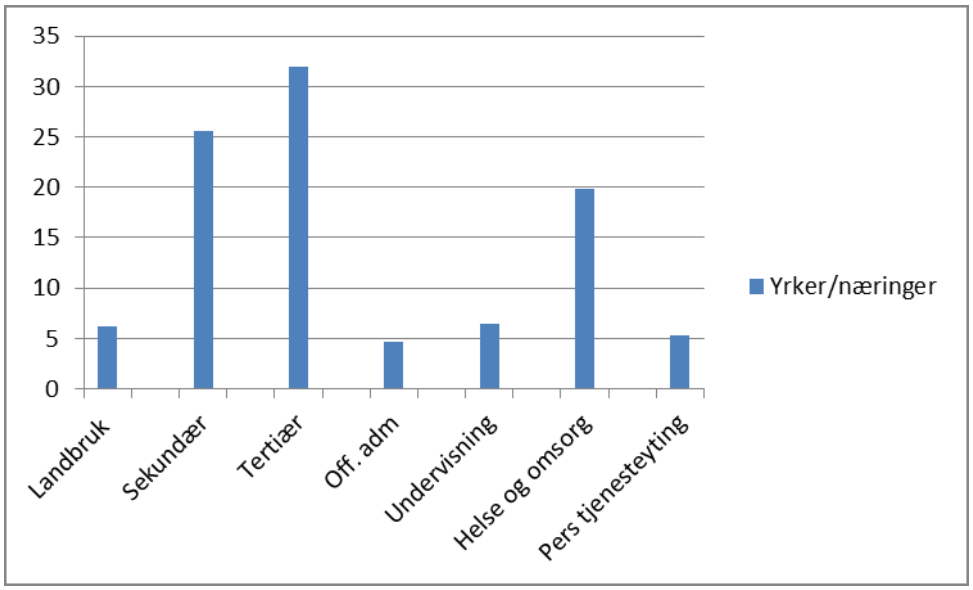

Prosent.

Fordelingen av yrkesaktive på næringer er et resultat av det samlede demografiske bildet i kommunen. Andelen sysselsatte i landbruk og industri er på over 30 prosent. Det er relativt høyt. Samtidig er færre beskjeftiget innen tertiæryrker, offentlig administrasjon og tjeneste-yting og privat tjenesteyting. Det er under landsgjennomsnittet.

Inntektsnivå

Inntektsnivå i husholdninger i Rakkestad kommune er lavere enn for Norge. Det henger sammen med de demografiske forutsetninger. For ulike grupper av innbyggere er bildet dette:

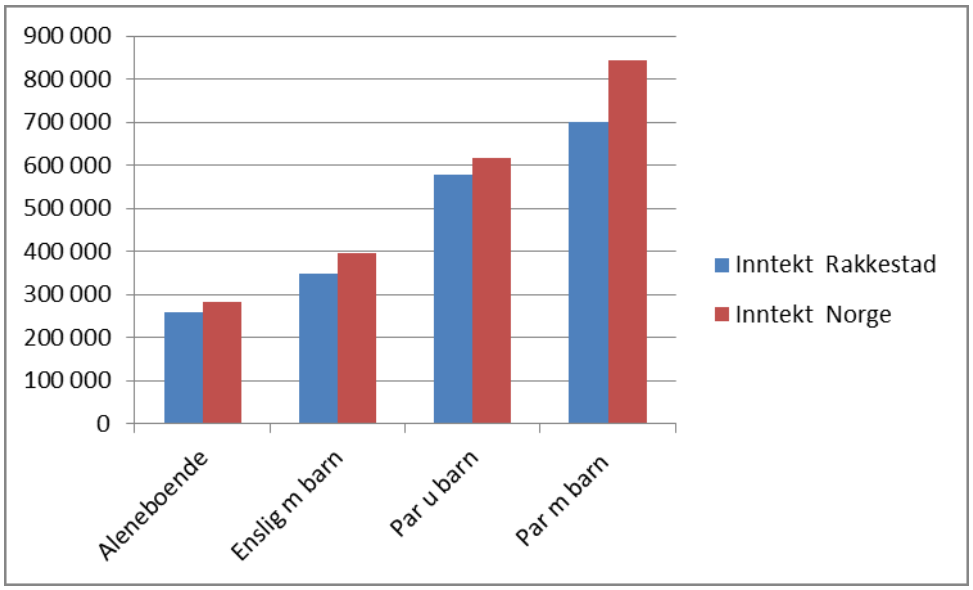

Med hensyn til etterspørsel etter kommunale og andre offentlige velferdsytelser, indikerer denne statistikk prioriteringsutfordringer og prioriteringskonflikter for Rakkestad kommune.

Bolig

Som en følge av bosettings- og næringsstrukturen, bor en høy andel av befolkningen – 20,3 prosent – på gårdsbruk/landbrukseiendom.

Tabellen viser bosettingsstruktur i Rakkestad kommune, Østfold fylke og Norge:

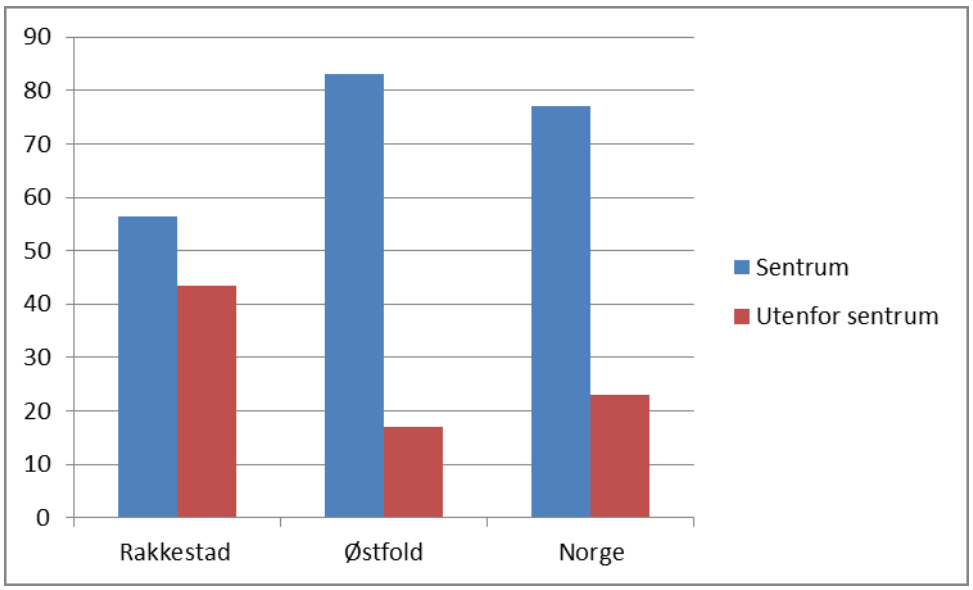

Prosent.

En relativt lav andel av befolkningen bor i Rakkestad sentrum.

Tabellen viser andeler av boenheter på selveier -, aksje- og andels- og leieobjekter:

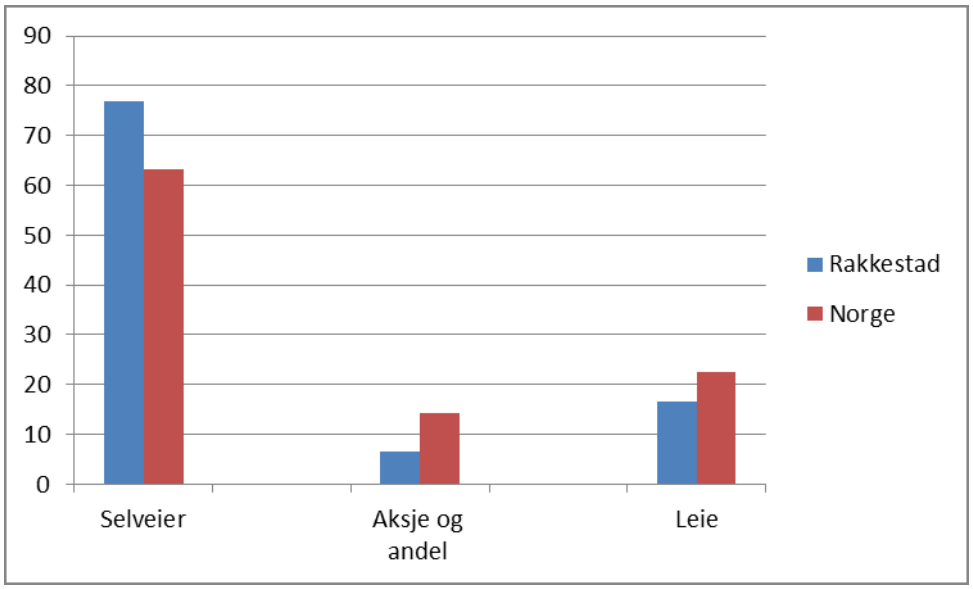

Prosent.

At mange innbyggere er selveiere og få aksje- og andelseiere, har også med bosettings- og næringsstruktur å gjøre.

Andel personer som bor trangt, er på 7,4 prosent. Det er som å forvente i en kommune av Rakkestads karakter.

Kommunal økonomi og kommunale prioriteringer

Administrasjon og styring

Rakkestad kommune har utgifter til administrasjon styring på gjennomsnittet for Østfold-kommuner og under norske kommuner setter under ett. Det går fram av tabell nedenfor:

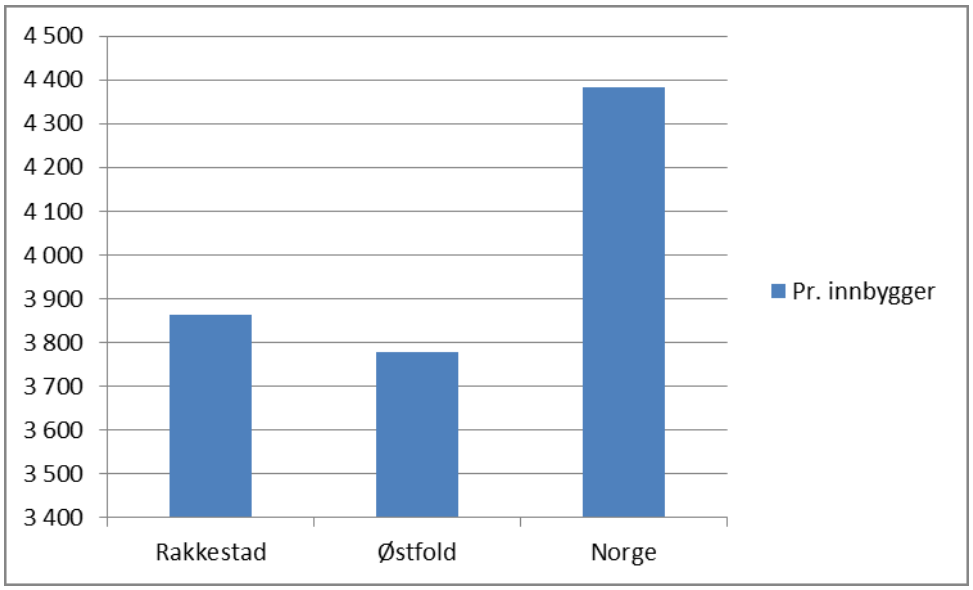

Kroner.

Nivå på denne utgiftsart er akseptabel.

Rakkestad kommune har kapasitets- og kompetansevanskeligheter i sin organisasjon. Det henger sammen med kommunestørrelse og at det ikke er godt samsvar mellom de behov som er til stede og det personalet kommunen har hatt i de ulike ledd.

Organisasjonsprosjektets målsetting er også å reparerere på dette forholdet.

Overordnede finansielle nøkkeltall

Netto driftsresultat er kommunens overskudd/underskudd på driftsregnskapet det enkelte år og forteller hvilke marginer den har i sin løpende virksomhet for å håndtere økende utgifter og sviktende inntekter.

For 2016 var bildet som følger:

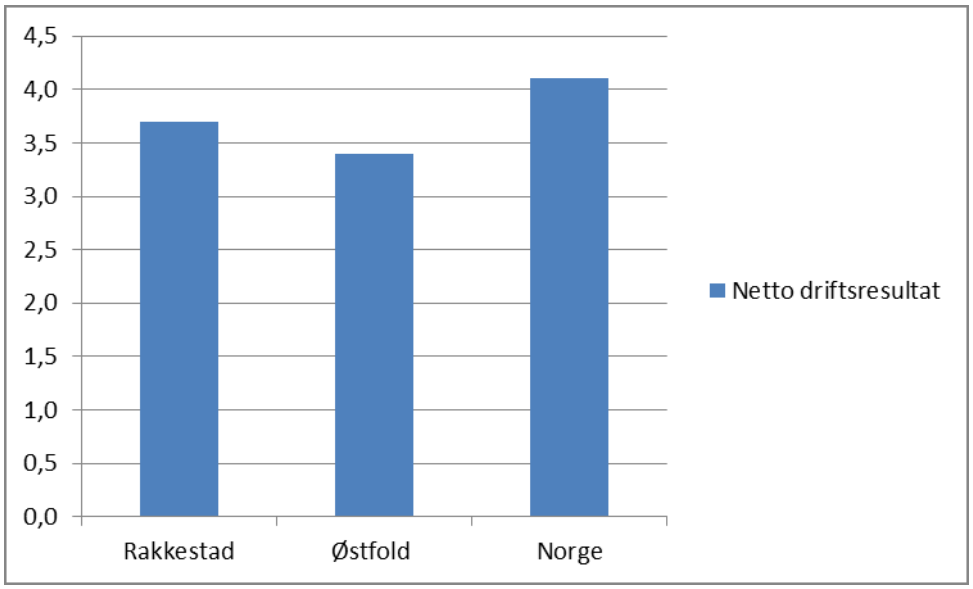

Prosent.

Kommunene hadde gode resultater i 2016. Netto driftsresultat ligger normalt på 1 – 2 prosent av brutto driftsinntekter.

Disposisjonsfondet er kommunens akkumulerte driftsbuffere mot økende utgifter og sviktende inntekter. Det er lavt sammenlignet med andre kommuner:

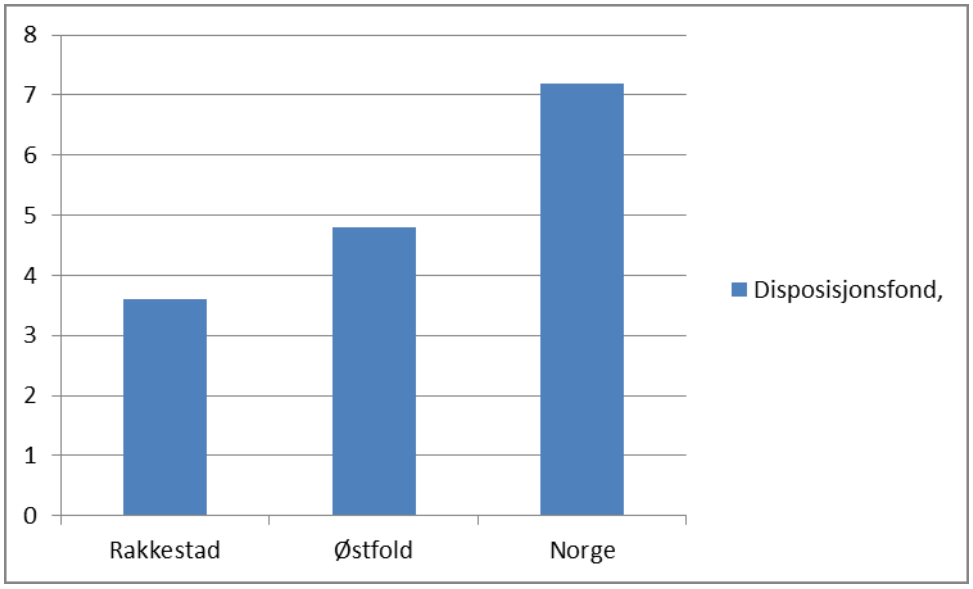

Prosent.

Ifølge Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi sine tilrådninger (TBU) bør disposisjonsfondet minst være på 10 prosent av brutto driftsutgifter. I Rakkestad kommune når det bare opp i 3,6 prosent av denne størrelsen (31.12.2016). Det er altfor lite og som sådan en indikator på en stor svakhet i kommuneøkonomien. Etter at det ble styrket med overskuddet fra 2016 – ca. 22,9 millioner kroner – er det på ca. 7,5 prosent av brutto driftsinntekter. Det gjøre situasjonen noe bedre.

Frie inntekter – skatter, skatteutjevnende tilskudd og rammeoverføringer – er kommunens hovedinntektskilde og som sådan helt avgjørende for dens bærekraft og robusthet.

Rakkestad kommune har lenge hatt høyere frie inntekter enn Østfoldkommuner og gjennomsnittet av landets kommuner. Det går fram av diagrammet nedenfor:

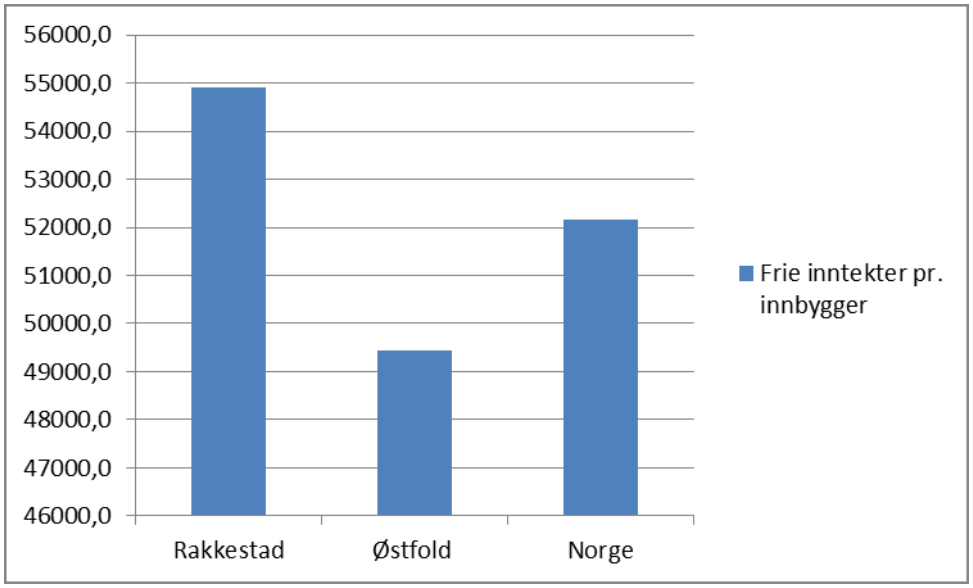

Kroner pr. innbygger.

Stortinget har fastsatt et nytt kommunalt inntektssystem fra 2017 i sammenheng med den kommunereformen som nå blir gjennomført. Rakkestad kommune taper over noen år store inntekter som følge av disse systemendringene.

Rakkestad kommune har siden 2012 skrevet ut eiendomsskatt på boliger, fritidseiendommer og næringsbygg.

Diagrammet viser hvilke inntekter kommunen har av dette tiltaket:

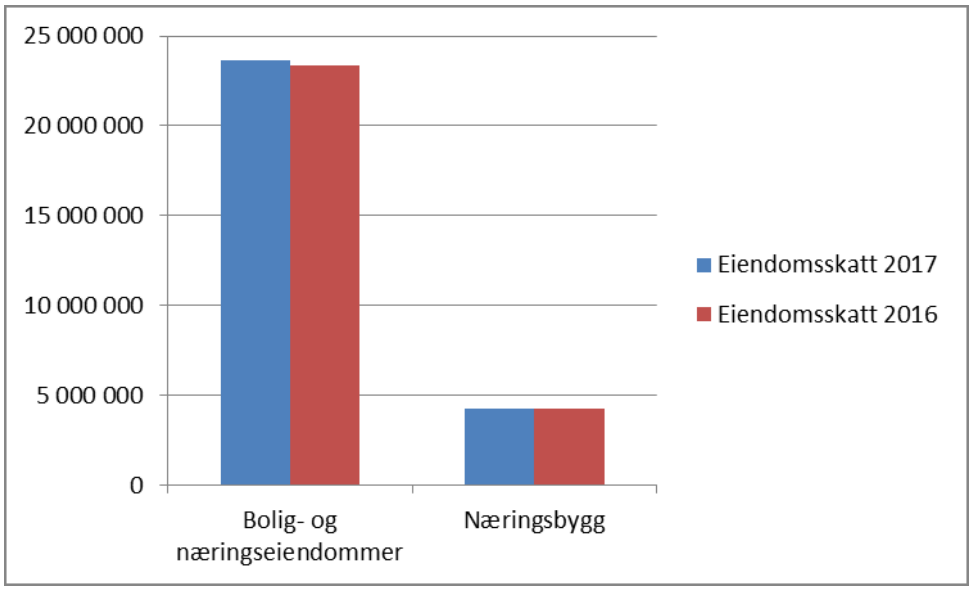

Kroner.

Eiendomsskatt utgjør nærmere kr. 28 000 000 i 2017 – fordelt med ca. kr. 23 650 000 på bolig- og næringseiendommer og ca. kr. 4 220 000 på næringsbygg.

Denne inntektskilde er også svært viktig for kommunens bærekraft og robusthet.

Rakkestad kommune har høy langsiktig lånegjeld – tatt i betraktning nivå på de frie inntekter og eiendomsskatt.

Diagrammet viser langsiktig gjeld pr. 31.12.2016 – relatert til fylkes- og landsgjennomsnitt:

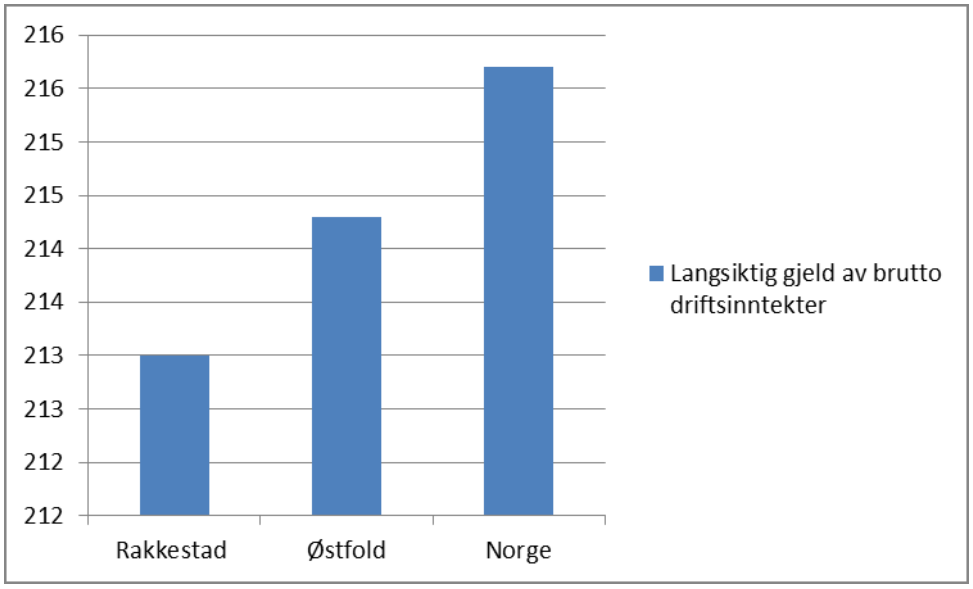

Prosent.

I forhold til sitt inntektsgrunnlag, hadde kommunen en gjeldstyngde som landets kommuner.

Langsiktig gjeld fordelt på innbyggertall, gir en gjeldsbelastning i overkant av både fylkes- og landsstørrelser:

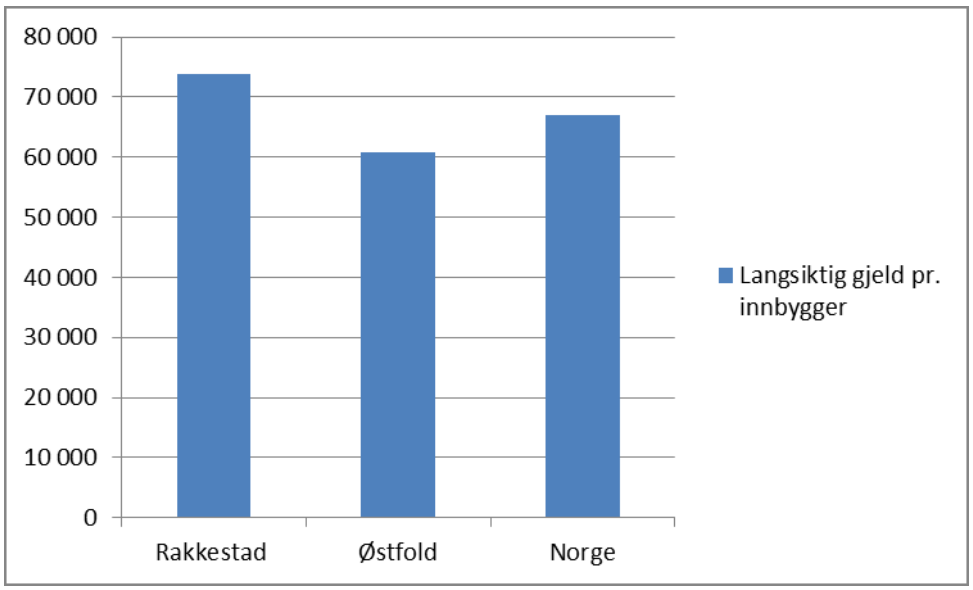

Andel av antall innbyggere.

Rakkestad kommune har – basert på en slik sammenligning – store gjeldsforpliktelser og derav høye faste rente- og avdragsutgifter.

Barn og unge

Dette avsnittet omfatter Barnehage, Skole og Kommunikasjon og kultur.

Barnehage

Rakkestad kommune har en høy andel kommunale barnehageplasser sammenlignet med Østfoldkommuner og landets kommuner. Tabellene nedenfor bekrefter dette:

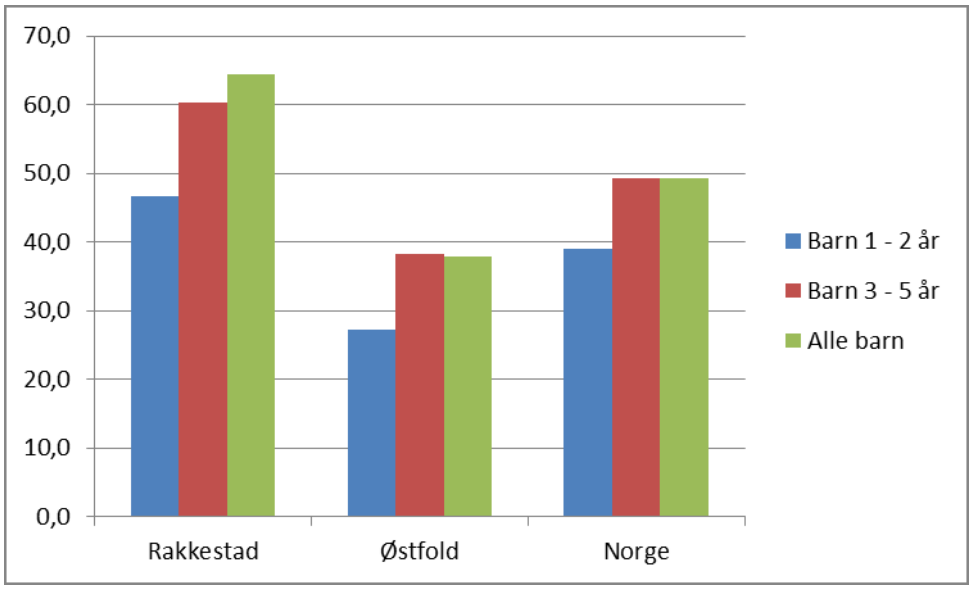

Prosent.

De kommunale barnehagene er kostnadseffektive – noe som går fram av tabellen nedenfor:

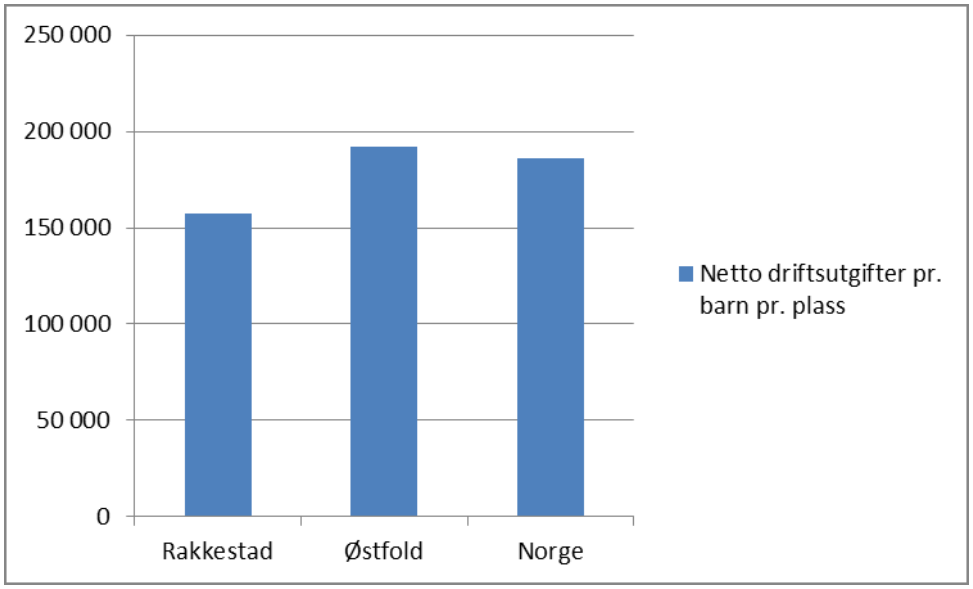

Kroner.

Forskjellen pr. plass opp mot fylkes- og landsgjennomsnittet er på over kr. 30 000.

Det har en overslagseffekt mot private barnehager. De har rett på og får kommunale overføringer til sin aktivitet tilsvarende det som kommunen driver sine barnehager for.

Private barnehager i Rakkestad kommune oppnår altså lavere offentlige tilskudd enn i de fleste andre kommuner.

Barnehagebudsjettet utgjør en forholdsvis mindre andel av totalbudsjettet enn i Norge totalt:

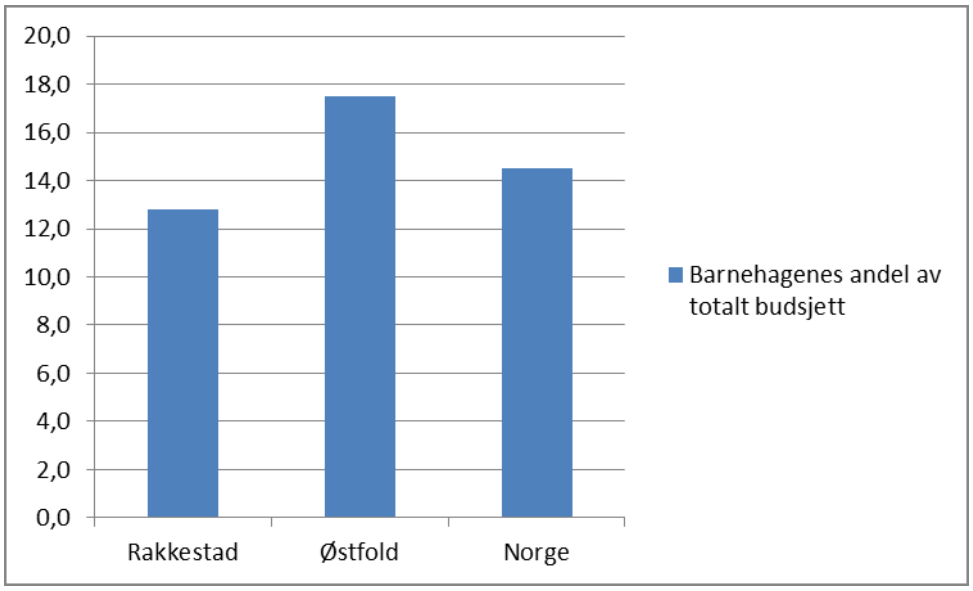

Prosent.

Lave barnehageutgifter bidrar til at Rakkestad kommune har mer midler enn det som ellers hadde vært mulig til andre formål og til å holde økonomisk balanse.

Vekst i disse utgiftene vil gjøre at aktivitet andre steder i organisasjonen må tas ned.

Rakkestad kommune har en lav andel minoritetsspråklige barn i barnehager. Tabellen nedenfor dokumenterer det:

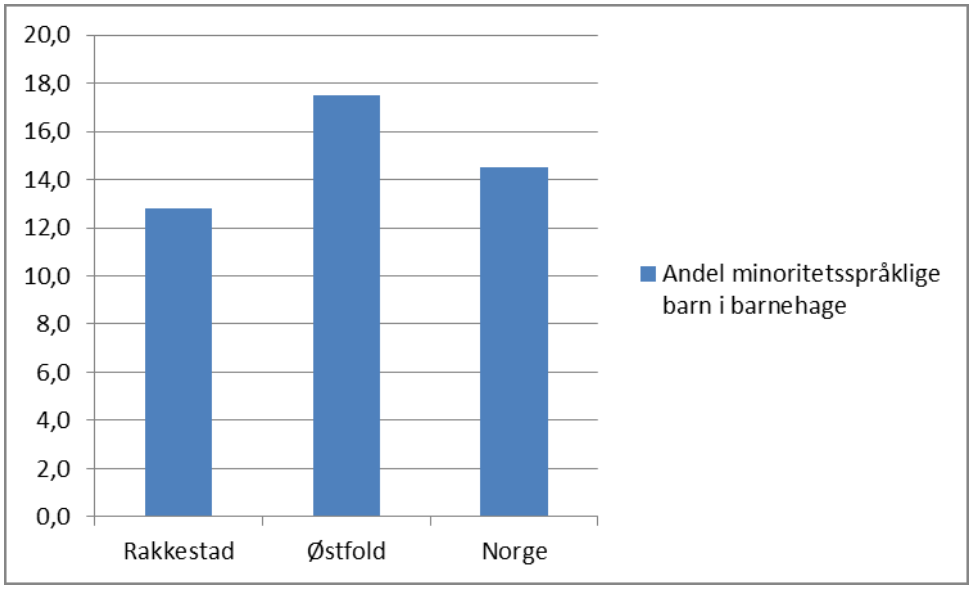

Prosent.

Dette bildet henger sammen med at det er høyt uttak av kontantstøtte i befolkningen.

For integrering av flyktninger og andre grupper er det problematisk.

Skole

Skolestørrelsene i Rakkestad kommune er omtrent som i Østfoldkommunene og Norge:

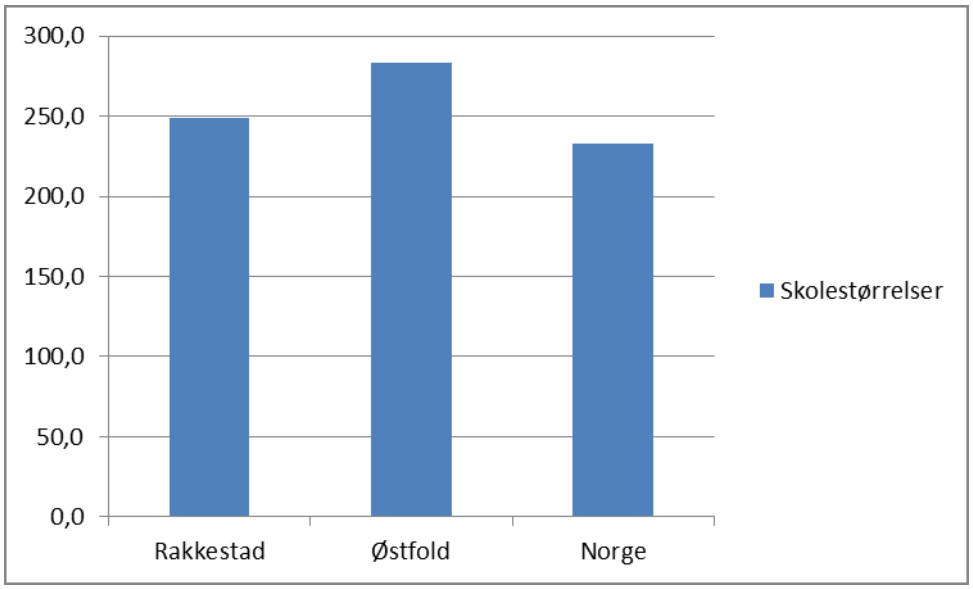

Antall elever.

Sammenlignet med Østfold fylke og landet bruker Rakkestad kommune mye penger på grunnskolen. Korrigerte brutto driftsutgifter pr. elev utgjorde i 2016:

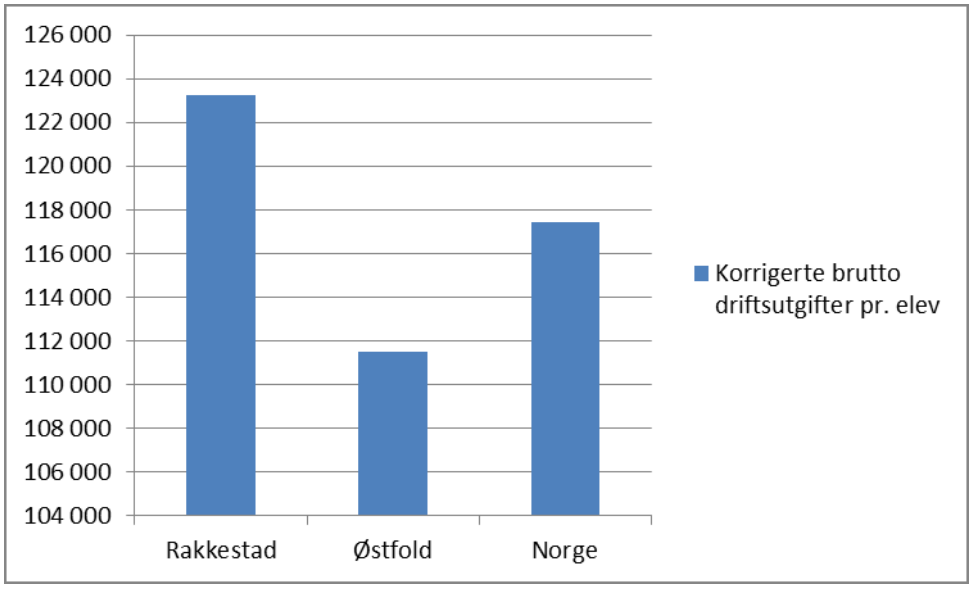

Kroner.

Tallene er et uttrykk for at Rakkestadskolen er prioritert, men også resultatet av en ganske desentralisert skolestruktur, øremerkede statlige overføringer til lærerstillinger på ungdomstrinnet, et høyt antall fosterhjemsplasserte barn fra andre kommuner med medfølgende ressurser og tunge behov og større ekstraordinære midler som fulgte med asyl- og flyktning-

krisen i 2015 – 2016. Totalbildet er av den grunn mer nyansert enn statistikken gir inntrykk av.

I Rakkestad kommune har grunnskolen omlag samme andel av totalbudsjettet som i Østfold-kommuner og marginalt mindre enn i norske kommuner samlet. Diagrammet nedenfor viser dette:

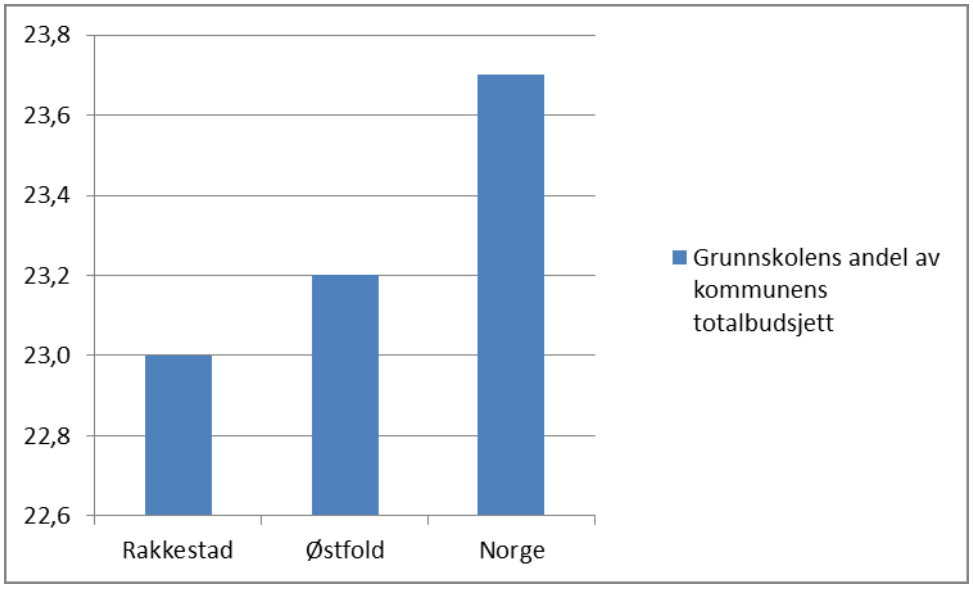

Prosent.

Basert på relative størrelser, er altså ressurssituasjonen i Rakkestadskolen som i skolene ellers i Norge.

Ifølge «kommunal – statlig rapportering (kostra)» er det mindre gruppestørrelser i grunn-skolen 1. – 10. trinn i Rakkestad kommune enn i gjennomsnittet av kommunene. Det går fram av framstillingen nedenfor:

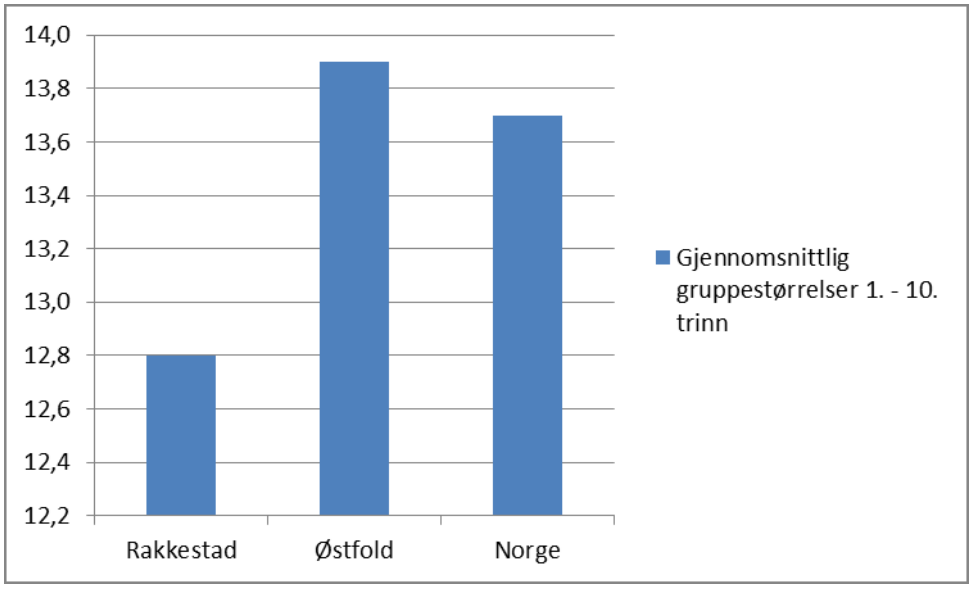

Prosent.

Forskjellen mellom Rakkestad kommune og gjennomsnittskommunen er liten.

I 2016 var grunnskolepoeng i Rakkestadskolen mellom fylkes- og landstallene. Grafikken viser dette:

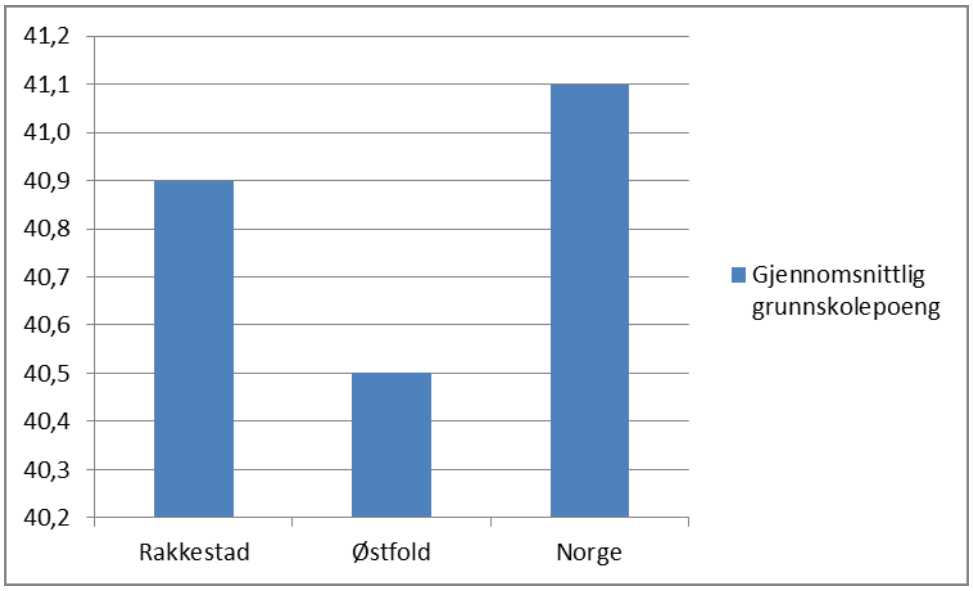

Poeng.

Som en følge av blant annet kommunestørrelse varierer dette resultatet mye. Tendensen over noen år har likevel vært positiv.

I Rakkestad kommune hadde i mange år en relativt høy andel elever spesialundervisning i grunnskolen. Den ligger nå mellom Østfold- og landstallene. Grafikken dokumenterer det:

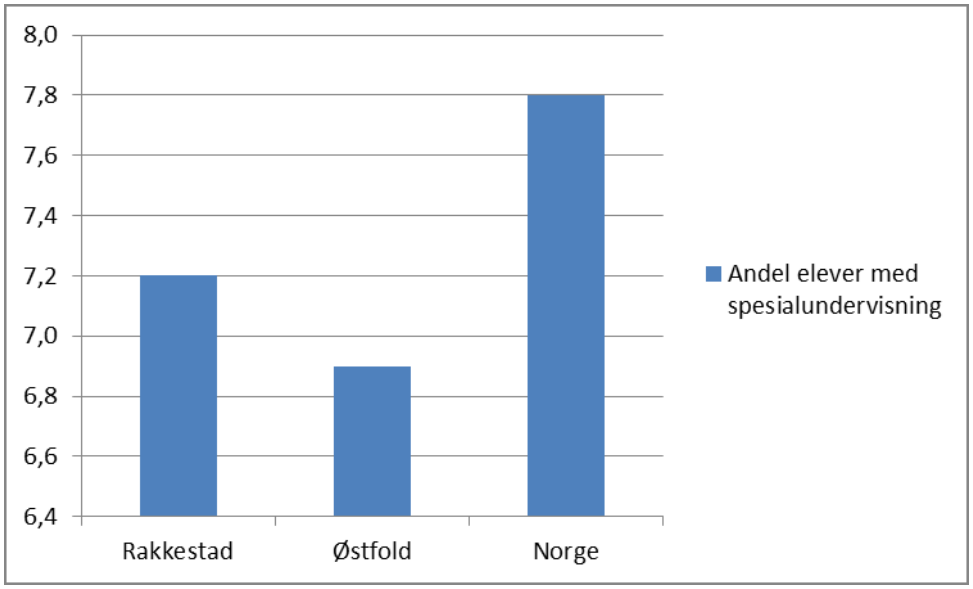

Poeng.

Det er over tid gjort en målrettet innsats på dette området.

Når det gjelder overgang fra grunnskole til videregående skole, scorer Rakkestadelevene som Østfoldkommunene og Norge.

Sammenligningen viser dette:

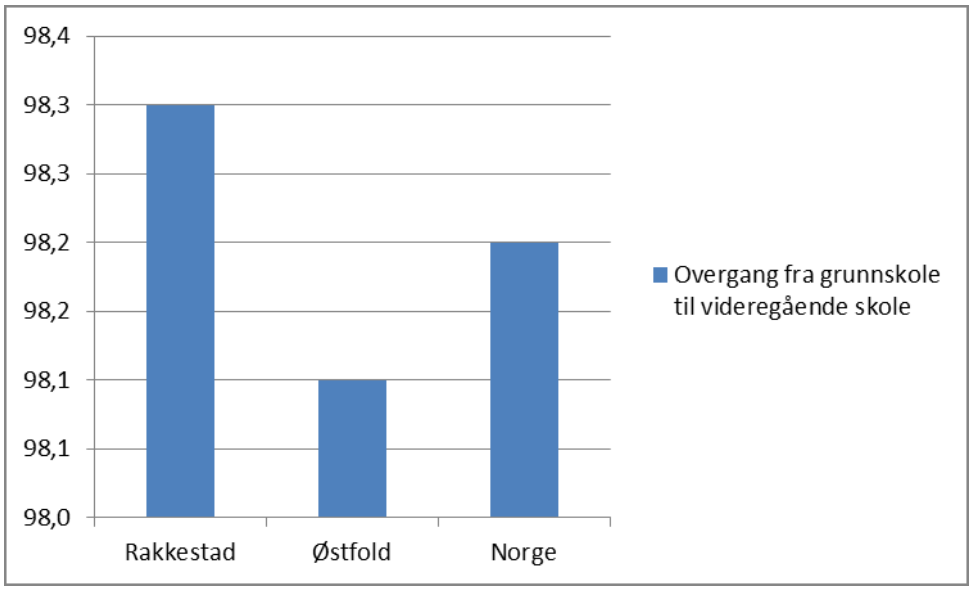

Prosent.

Så godt som samtlige ungdomsskoleelever starter opp med videregående utdanning.

Andel elever i kommunal skolefritidsordning i Rakkestad kommune er omtrent som for Østfold fylke og Norge. Diagrammet nedenfor illustrerer dette:

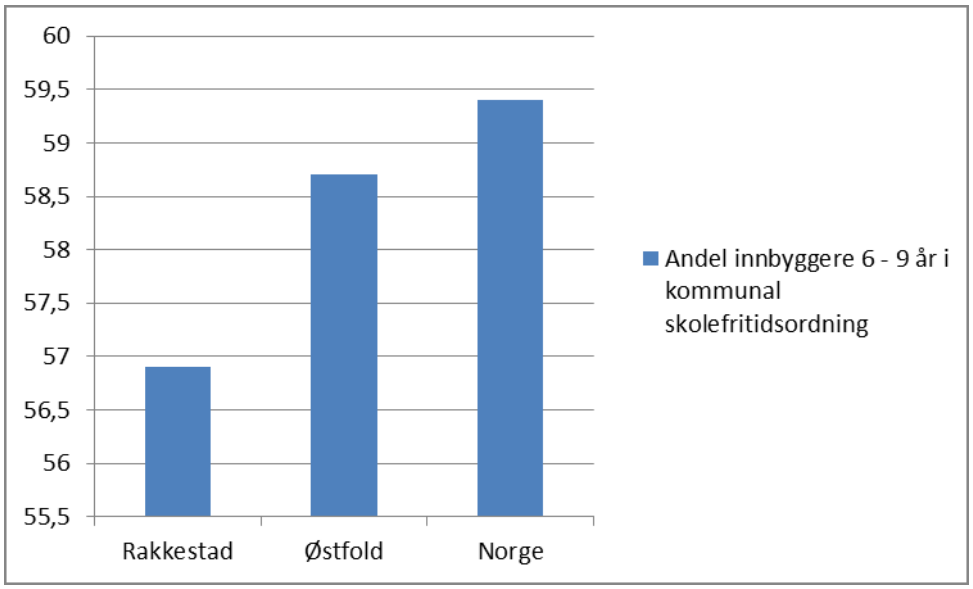

Prosent.

Kommunikasjon og kultur

Rakkestad kommune har netto driftsutgifter til kultur som Østfoldkommuner og ganske mye lavere enn landsgjennomsnittet. Det går fram av diagrammet nedenfor:

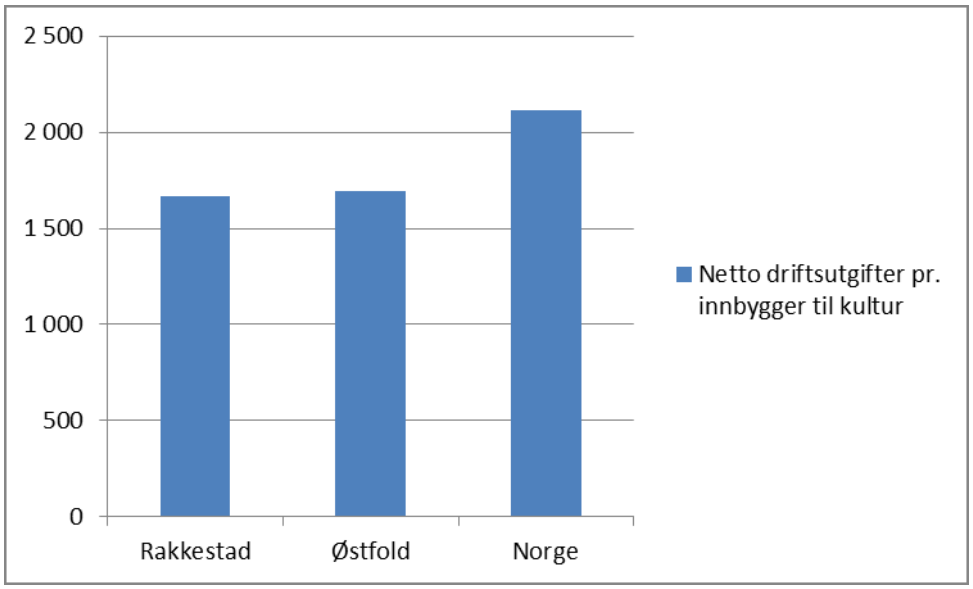

Kroner.

Sannsynligvis er det større kommuner som profilerer seg sterkt på kultur som trekker kultur-utgiftene nasjonalt såpass mye opp.

Det samme bildet kommer – dog i en mer moderat form – fram når kulturbudsjettets andel av totalbudsjettet sammenstilles med andre kommuner. Resultatet blir som følger:

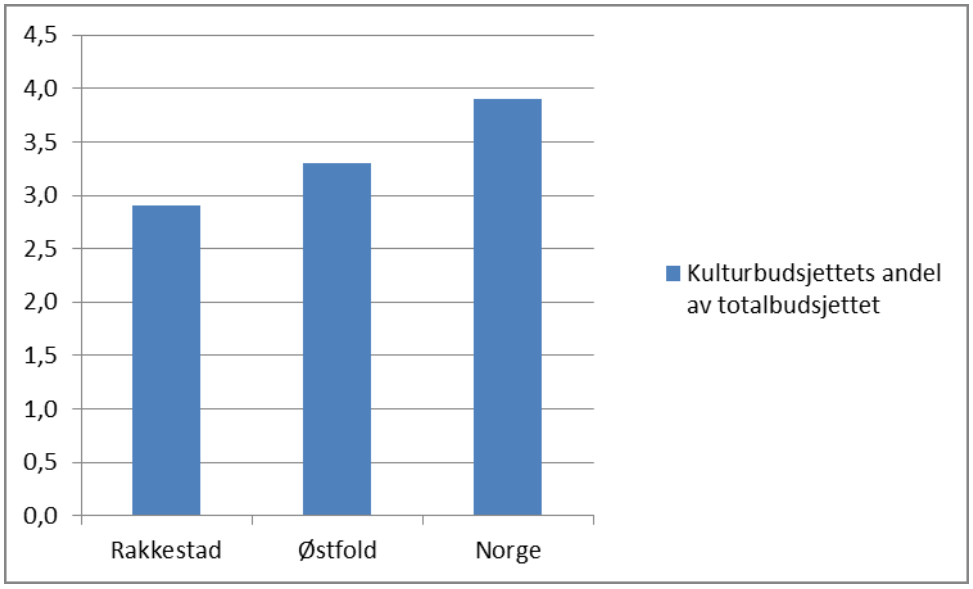

Prosent.

Rakkestad kommune ligger noe lavere enn andre kommuner hva gjelder bevilgninger til kulturformål.

Til musikk- og kulturskole bruker Rakkestad kommune langt mer enn Østfoldkommuner, men mindre enn norske kommuner totalt.

Diagrammet illustrerer netto driftsutgifter til musikk- og kulturskole pr. innbygger:

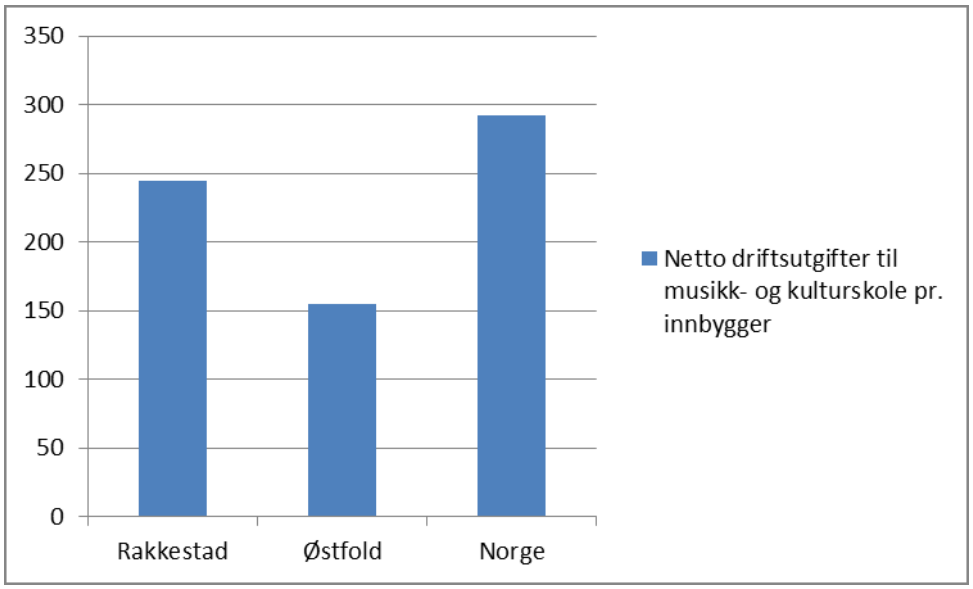

Kroner.

I et totalt perspektiv er dette tilbudet høyt prioritert i Rakkestad kommune.

Det samme bildet kommer fram ved en sammenligning av elever i musikk- og kulturskolene:

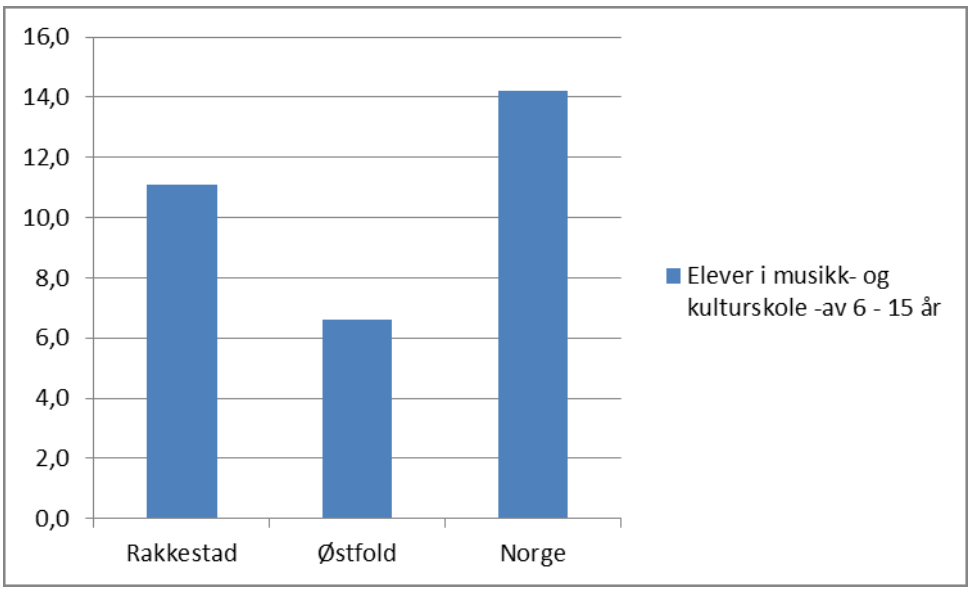

Prosent.

Tilbudet av og deltakelse i Rakkestad kulturskole er relativt bra.

Aktivitetstilbud til barn og unge er over Østfoldtall, men lavere enn landsstørrelser. Det går fram av oversikten nedenfor:

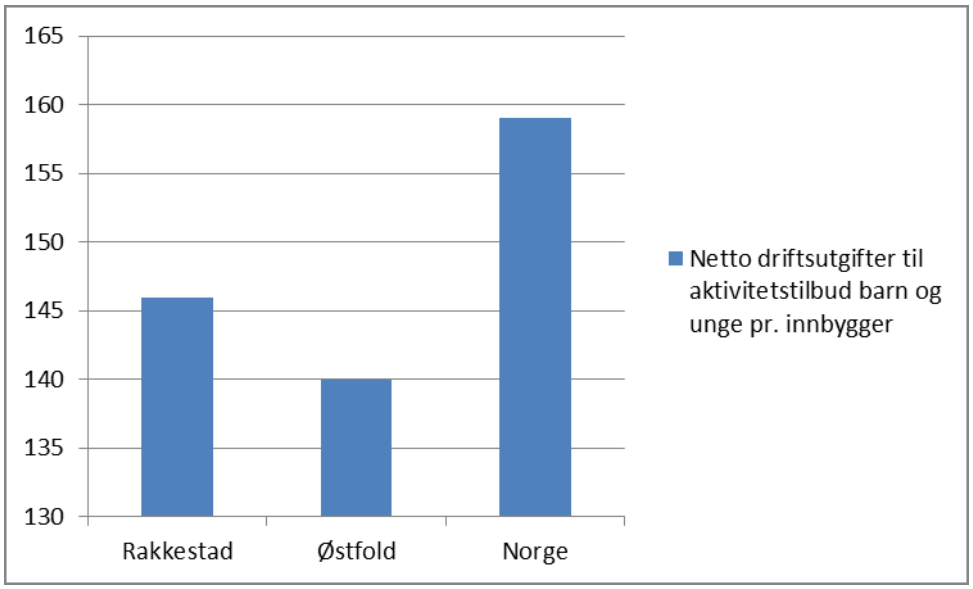

Kroner pr. innbygger.

Forskjellene til et fylkesgjennomsnitt og nasjonalt nivå er ikke veldig store.

Både Rakkestad kommune og Østfoldkommuner har noe lavere netto driftsutgifter til idrett enn Norge samlet.

Det går fram av diagrammet nedenfor:

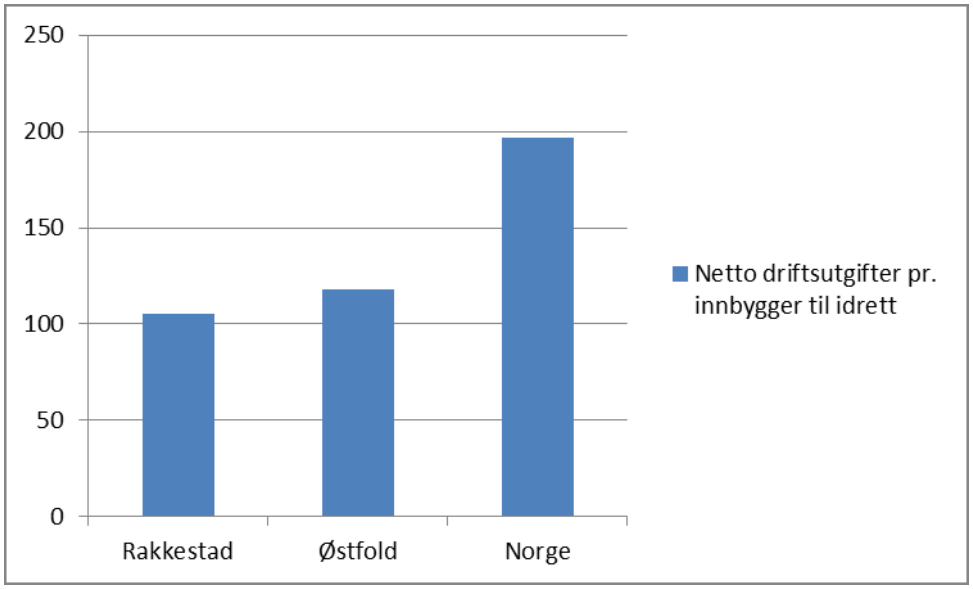

Kroner pr. innbygger.

For Rakkestad kommunes vedkommende nyanseres dette bildet kraftig av de store utgifter og overføringer som er til Rakkestad Stadion og Rakkestadhallene AS.

Idrett er høyt prioritert av kommunen.

Til Rakkestad Bibliotek er brutto driftsutgifter lavere enn det som rapporteres for Østfold-kommuner og Norge. Det går fram av diagrammet:

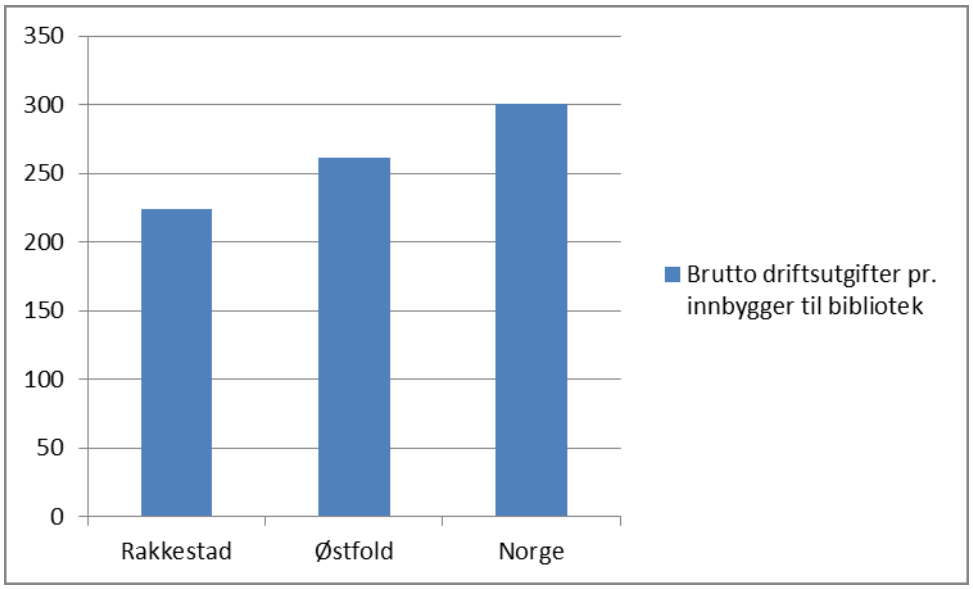

Kroner pr. innbygger.

Når det gjelder bruk av bibliotektilbudet varierer størrelsene. Inntrykket er likevel at det er lavere enn for en gjennomsnittskommune.

Rakkestad Kino er liten og på mange måter kuriøs sammenlignet med andre kinoer.

Diagrammet viser brutto driftsutgifter pr. innbygger til kino i 2016:

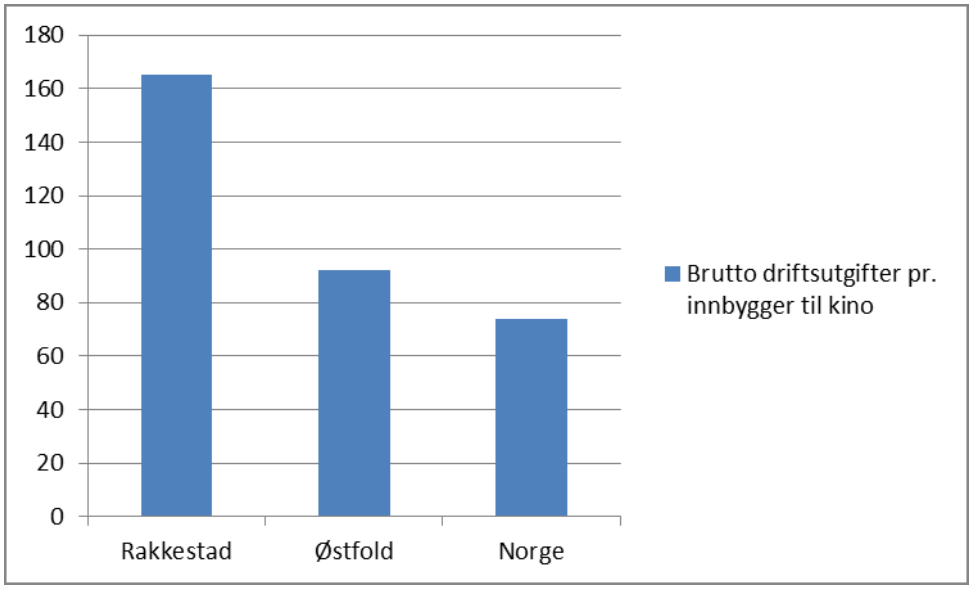

Kroner pr. innbygger.

Rakkestad Kinos omsetning var altså på knappe kr. 1 345 000 i fjor.

Også netto driftsutgifter til museer pr. innbygger er høye sett i forhold til Østfoldkommuner og Norge. Det går fram av diagrammet nedenfor:

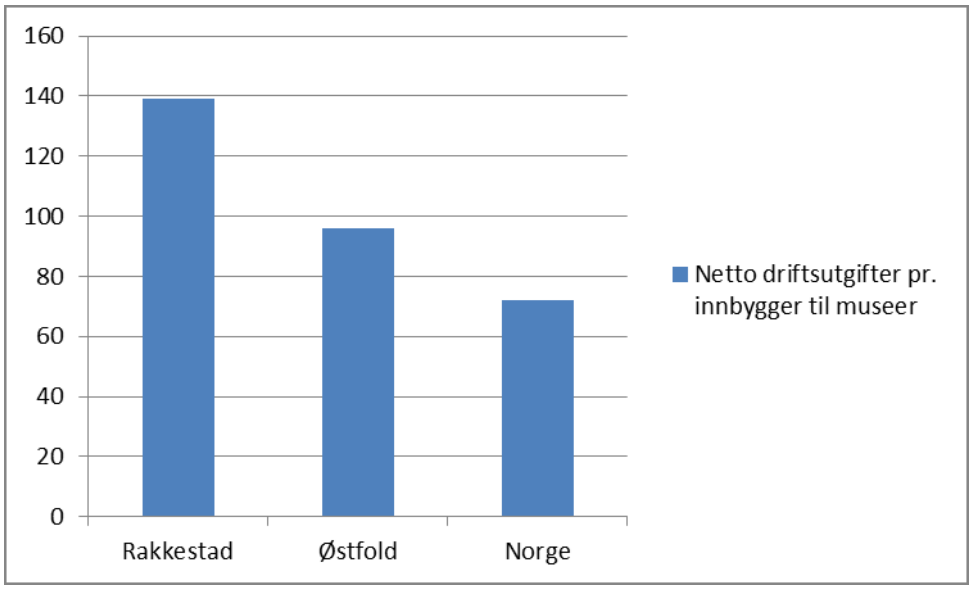

Kroner pr. innbygger.

Rakkestad Bygdetun som trekker størstedelen av utgiftene spiller en viktig kultur- og samfunnsmessig rolle i kommunen.

Kirke

Rakkestad kommune har lenge overført mer penger pr. innbygger til kirke enn andre kommuner. Det blir ytterligere forsterket etter politiske vedtak i høst i 2018. Bildet er:

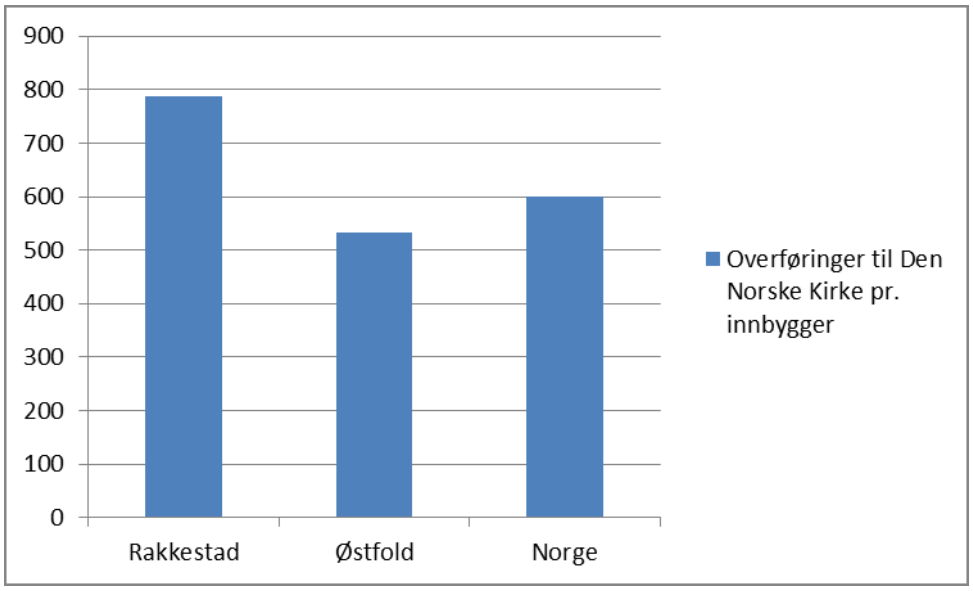

Kroner pr. innbygger.

Rakkestad kommune prioriterer kirken meget høyt. Overføringene til formålet blir 48,12 prosent og 31,55 prosent høyere enn for Østfoldkommuner og Norge totalt.

Rakkestad Kirkelige Fellesråd har «et betydelig/stort mertilskudd» i forhold til fylkes- og landsgjennomsnittet.

Sammenligningen illustrerer medlemskap i Den Norske Kirke og andre trossamfunn:

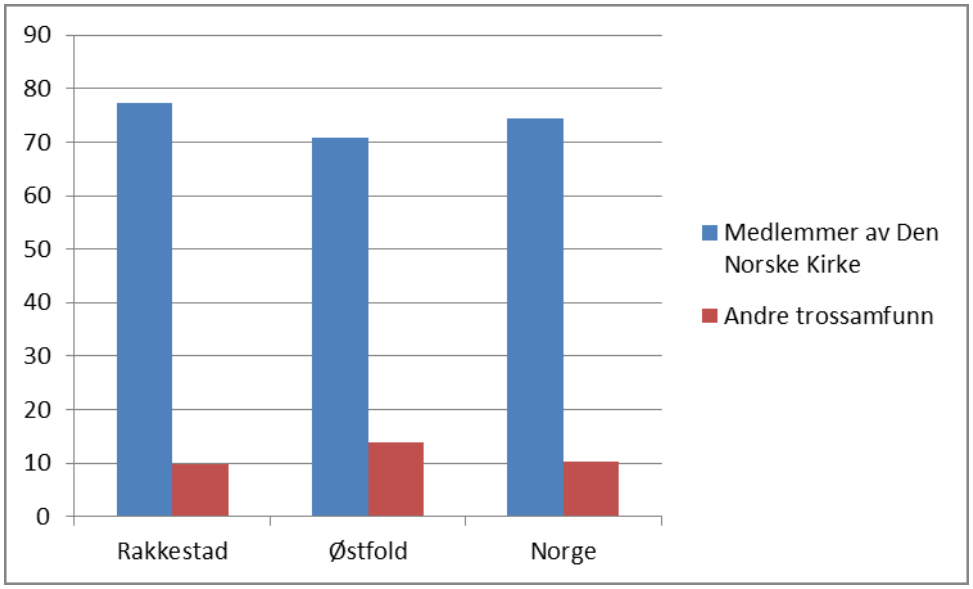

Prosent.

Helse og omsorg

NAV Rakkestad

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten er på landsgjennomsnittet og under nivået i Østfold-kommunene. Det er illustrert i diagrammet nedenfor:

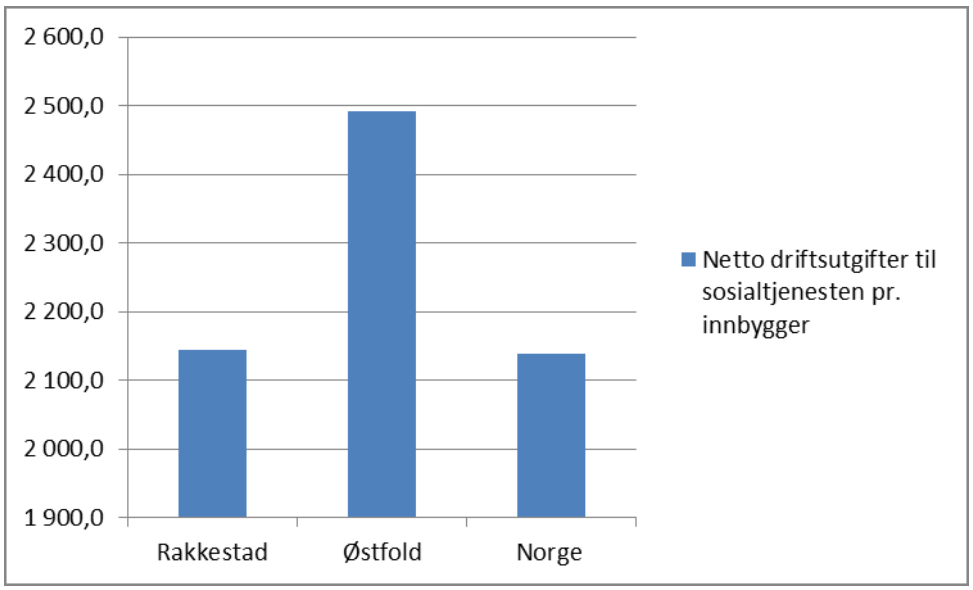

Kroner pr. innbygger.

Rakkestad kommunes utgifter til det aktuelle området framstår som moderate og fornuftige.

En sammenligning av sosialtjenestens driftsutgifter mot kommunens totalbudsjett under-bygger et slikt inntrykk. Det går fram av diagrammet nedenfor:

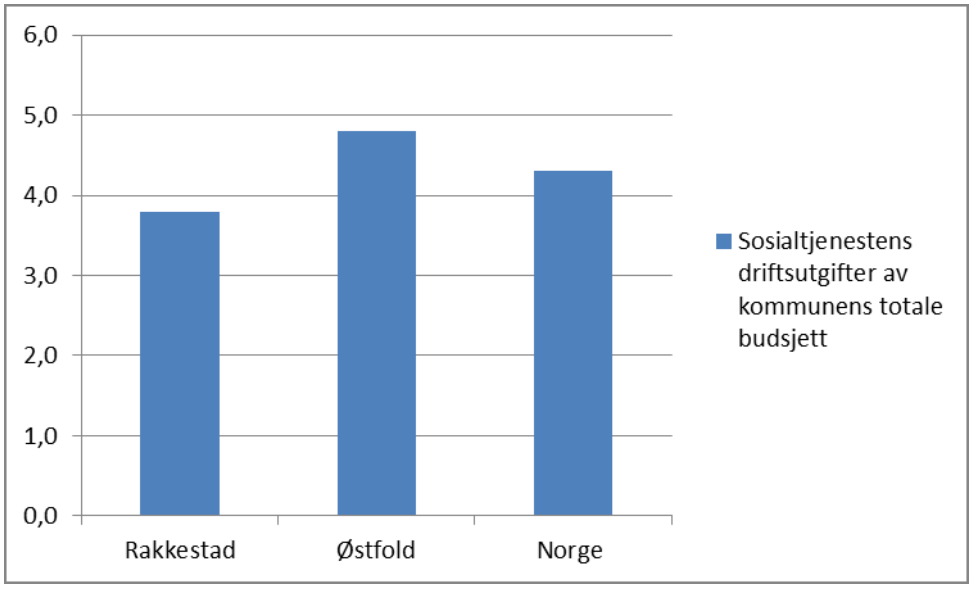

Kroner pr. innbygger.

Rakkestad kommune bruker en mindre andel av sine ressurser på sosialtjenesten enn andre kommuner.

Andel sosialhjelpsmottakere i befolkningen er noe høyere enn det som gjelder for Norge. Det går fram av diagrammet nedenfor:

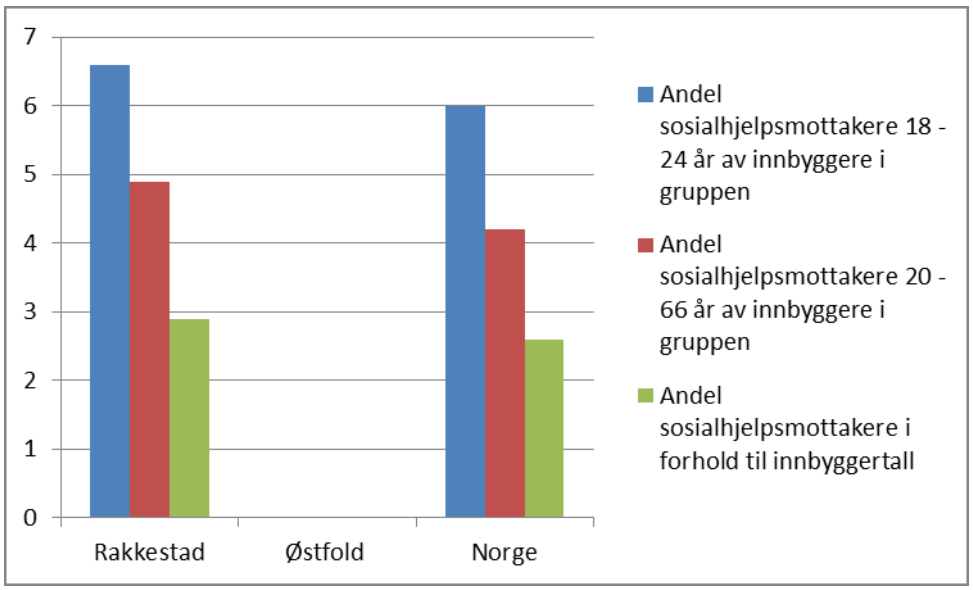

Andel.

I alle aldersgrupper er antall sosialhjelpsmottakere noe over det som er landsgjennomsnittet.

Rakkestad kommune har lav utbetaling pr. mottaker av sosial hjelp pr. stønadsmåned. Det er illustrert i diagrammet nedenfor:

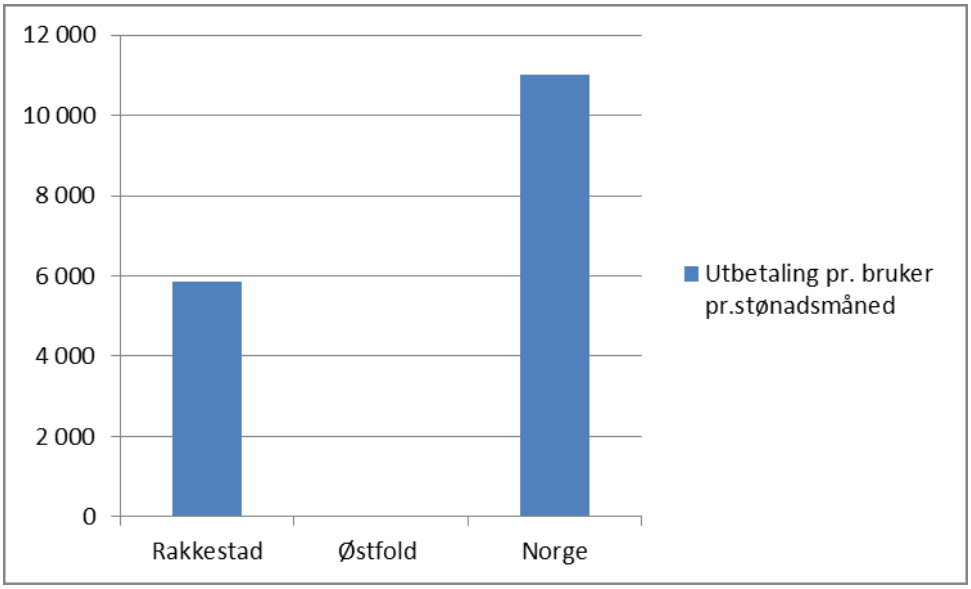

Kroner.

Et nøkternt nivå på ytelsene og lavere utgifter til ulike formål enn i andre og mer sentrale strøk av Norge er viktige årsaker til dette bildet.

Den gjennomsnittlige lengde på innvilget sosialhjelp er omtrent som for gjennomsnittet av landets kommuner.

Diagrammet nedenfor bekrefter dette:

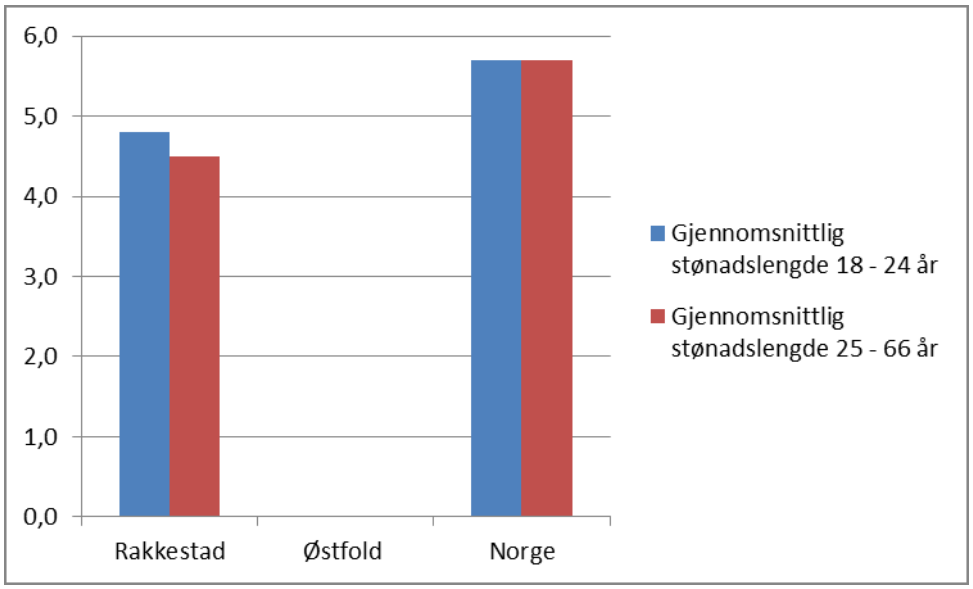

Måneder.

Rakkestad familiesenter

Rakkestad familiesenter omfatter flere familie- og andre velferdstjenester – Barnevern, Helsestasjon og skolehelsetjeneste, Fysio- og ergoterapitjeneste, Rusomsorg og psykisk helsevern og Frivillig sentral.

Netto driftsutgifter til helsetjenester er høye sammenlignet med andre kommuner. Tallene går fram av diagrammet nedenfor:

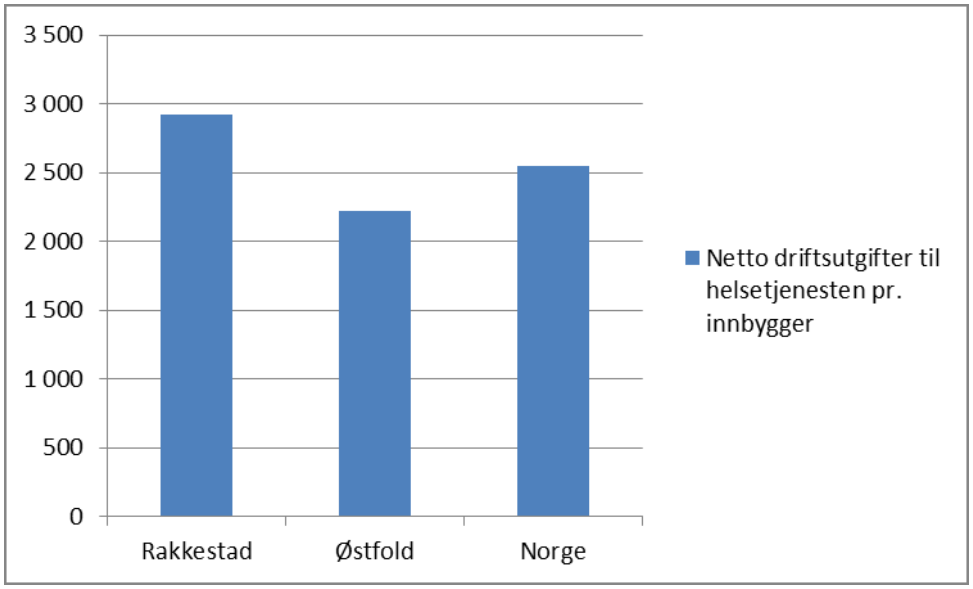

Kroner pr. innbygger.

Utgiftene til ulike deler av legetjenestene har vokst kraftig i de siste fem – seks år.

Bildet blir bekreftet av helsebudsjettets andel av det totale budsjettet. Diagrammet er:

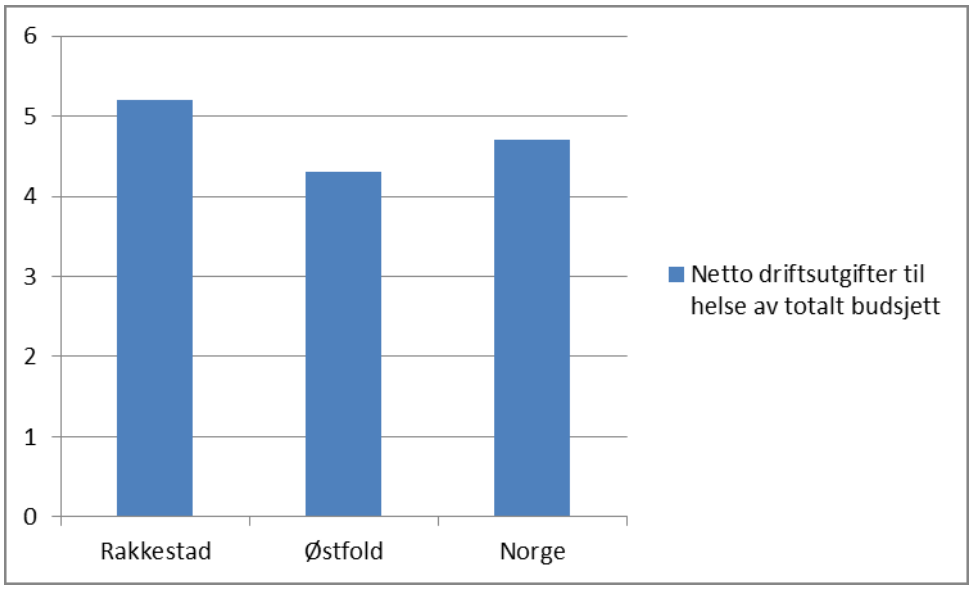

Prosent.

I flere år har barnevern og – tjenester vært et meget krevende økonomisk og faktisk område for kommunen. Det går fram av de utgifter Rakkestad kommune blant annet har til tiltak og plassering av barn. I 2016 var bildet:

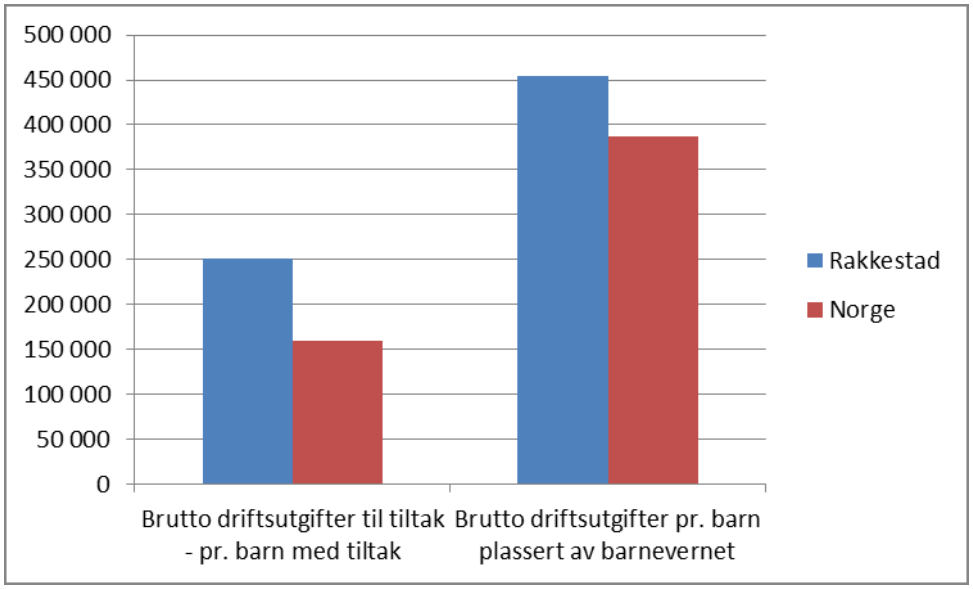

Kroner pr. barn.

Rakkestad kommune hadde kr. 50 000 – kr. 60 000 mer i utgifter pr. barn på tiltak eller plassert av barnevernet siste år enn en gjennomsnittskommune i Norge. Dette gir høye samlede kostnader til formålet. I de siste par årene har det blitt arbeidet målbevisst med dette bildet og forhåpentlig vil utgiftene pr. tiltak og sak nærme seg et gjennomsnitt for kommunene etter hvert.

Rakkestad kommune har også mange meldings-, undersøkelses- og tiltakssaker i barnevernet. Diagrammet nedenfor illustrerer dette:

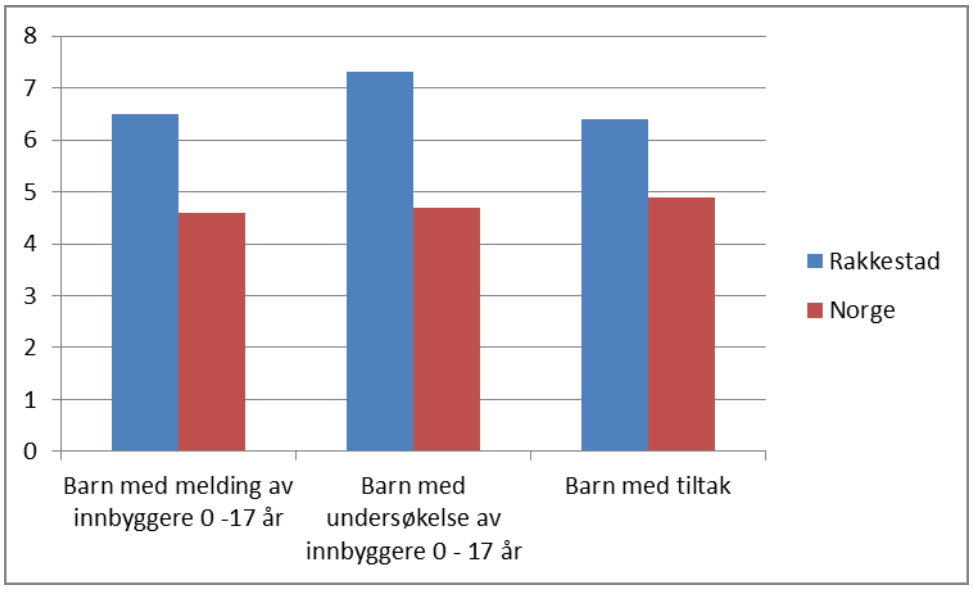

Prosent.

I tillegg til at hvert tiltak og sak er utgiftskrevende, er antallet tiltak og saker også stort.

Gitt slike forutsetninger, blir barnevern kostbart.

Rakkestad kommune har noe lavere dekning av fastleger, fysioterapeuter, ergoterapeuter, psykiatriske sykepleiere og rehabiliteringspersonell enn Østfoldkommuner og Norge samlet.

Diagrammet illustrerer dette:

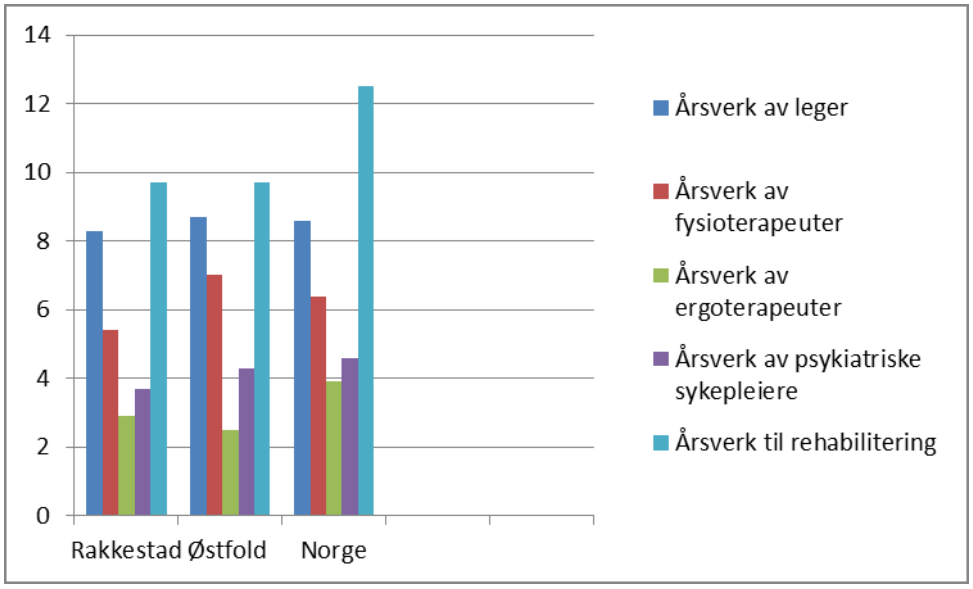

Årsverk pr. 10 000 innbyggere.

Utslaget er størst for fysioterapeuter, psykiatriske sykepleiere og annet rehabiliterings-personell – noe som er problematisk i et rehabiliteringsperspektiv.

Når det gjelder helsesøstre og jordmødre kommer Rakkestad kommune langt bedre ut av sammenligninger:

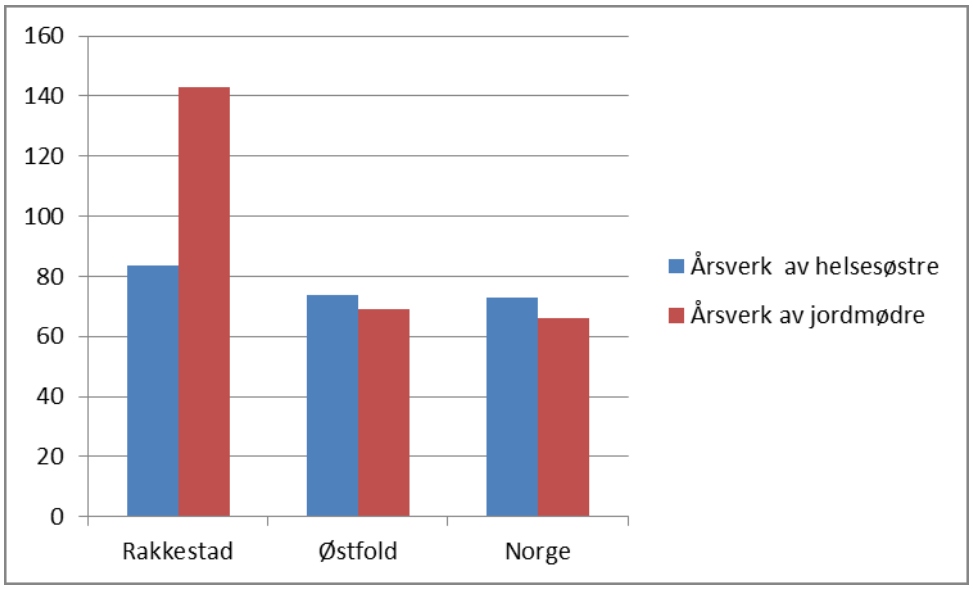

Årsverk pr. 10 000 innbyggere 0 – 5 år og pr. 10 000 fødte.

Rakkestad kommune har god dekning av helsesøstre og jordmødre.

Hjembaserte tjenester

Rakkestad kommune anvender en større andel av sine ressurser til pleie og omsorg enn Østfoldkommuner og Norge totalt.

Diagrammet viser netto driftsutgifter pr. innbygger og pr. innbygger over 67 år til pleie og omsorg:

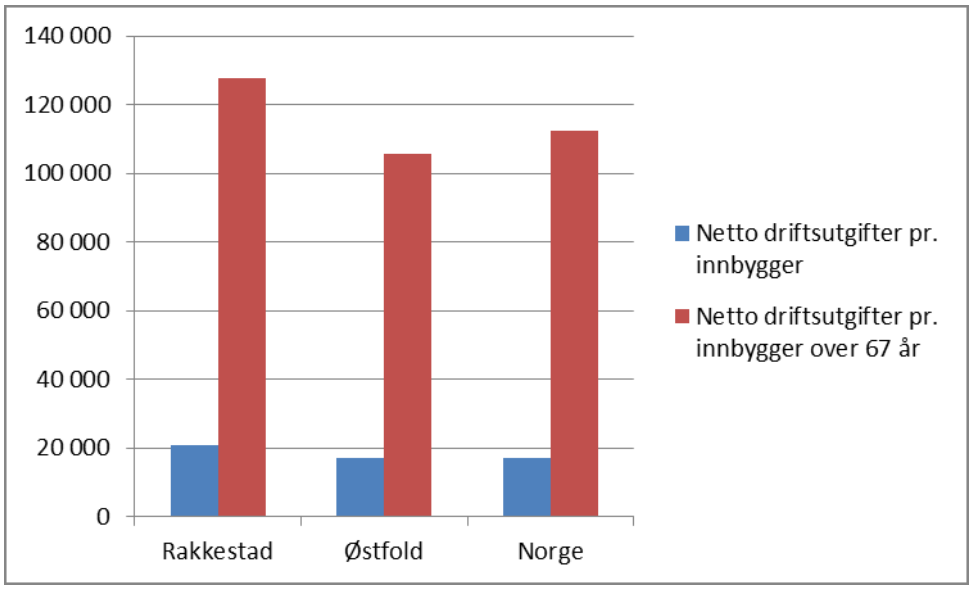

Kroner pr. innbygger og kroner pr. innbygger over 67 år.

Bildet blir bekreftet av diagrammet som viser pleie- og omsorgsutgiftenes andel av det samlede budsjettet:

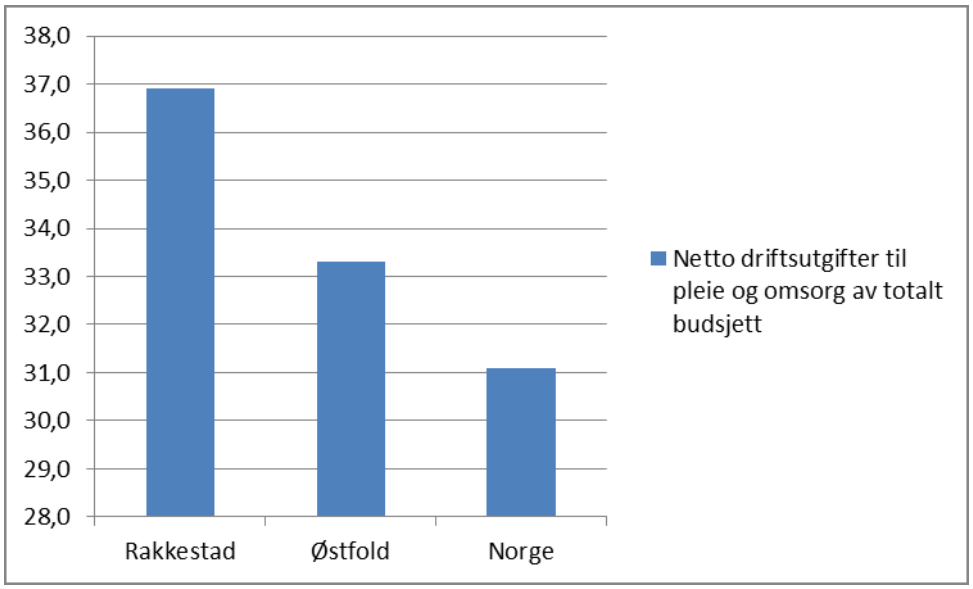

Prosent.

Antall brukere uansett aldersgruppe – 0 – 66 år, 67 – 79 år og over 80 år – er relativt høyt. Det henger sannsynligvis sammen med at kommunen – fordi den var vertskommune for en PU – institusjon fram til 1991 – har mange psykisk utviklingshemmede og andre funksjons-hemmede blant sine innbyggere.

Diagrammet illustrerer mottakere av hjemmetjenester i ulike aldersgrupper pr. 1 000 innbyggere:

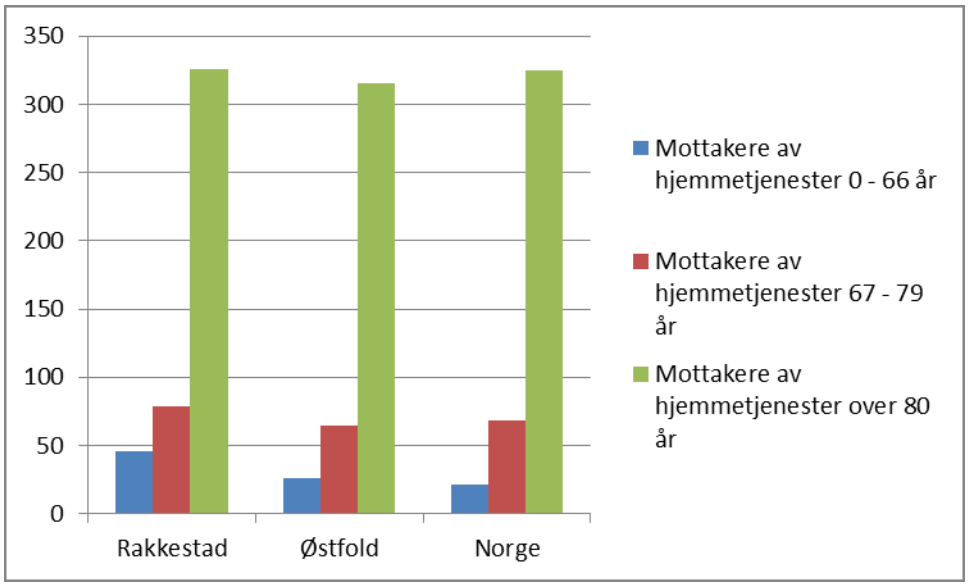

Brukere pr. 1 000 innbyggere.

Status er som beskrevet ovenfor. Rakkestad kommune har et høyere antall brukere i samtlige aldersgrupper enn det som gjelder en gjennomsnittskommune i fylket og landet. Det henger sterkt sammen med demografiske betingelser og at det er relativt mange innbyggere i eldre aldersgrupper.

Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål med heldøgns bemanning, illustrerer at kommunen gir et slikt tilbud til mange innbyggere over 80 år:

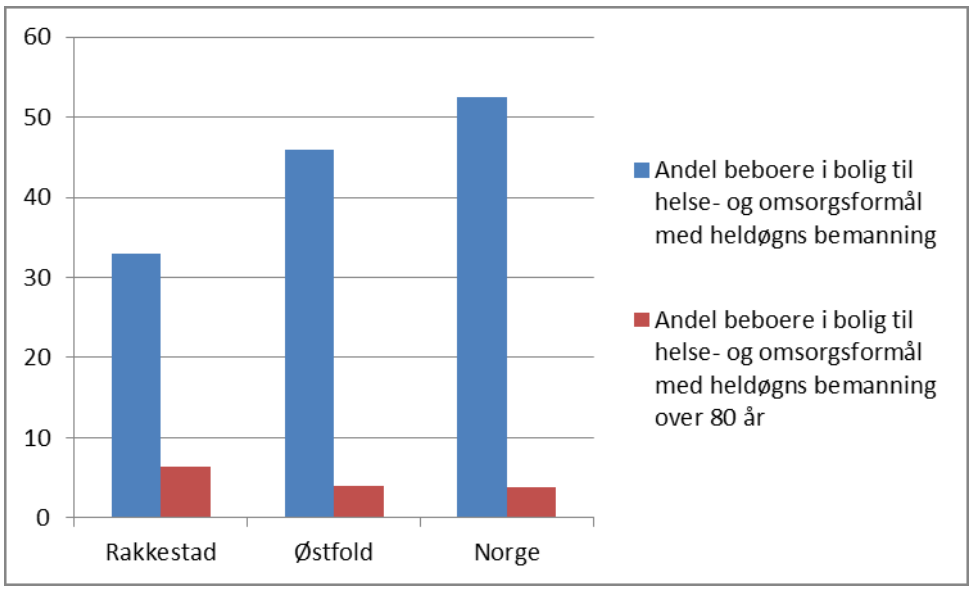

Andel av beboere i bolig med heldøgns bemanning samlet og over 80 år.

Samlet tilbud av slike boliger og tjenester er lavere enn for Østfoldkommuner og Norge, men for gruppen over 80 år kommer kommunen godt ut. Det er uttrykk for en bevisst prioritering av en begrenset ressurs.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Rakkestad kommunes netto driftsutgifter til pleie og omsorg er høye og pleie- og omsorgs-utgiftenes andel utgjør en stor del av det totale budsjettet.

Diagrammet viser andel plasser i institusjon 80 år og over sammenlignet med Norge:

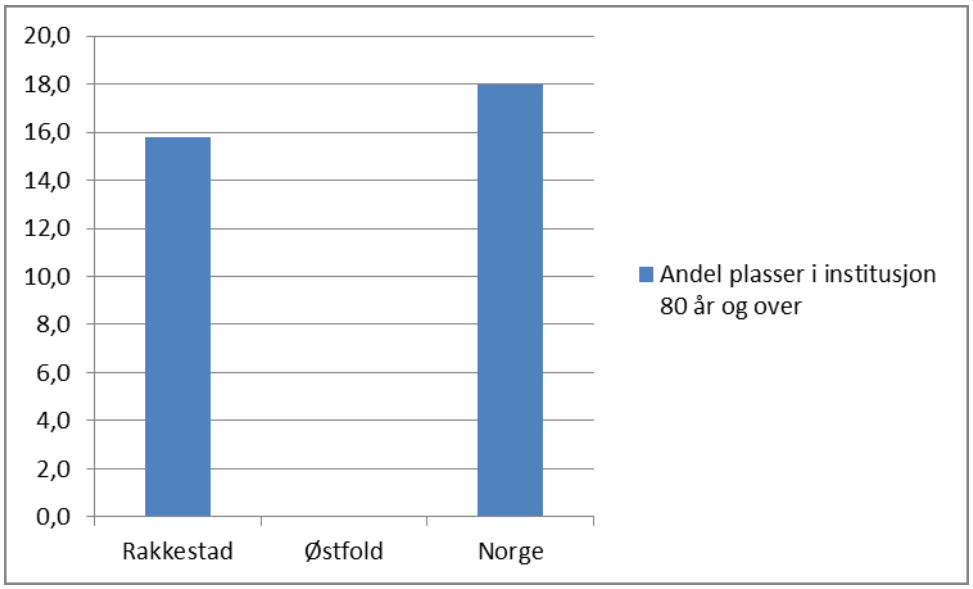

Andel plasser i institusjon av innbyggere 80 år og over.

Brutto driftsutgifter pr. plass i institusjon var lave i Rakkestad kommune i 2016:

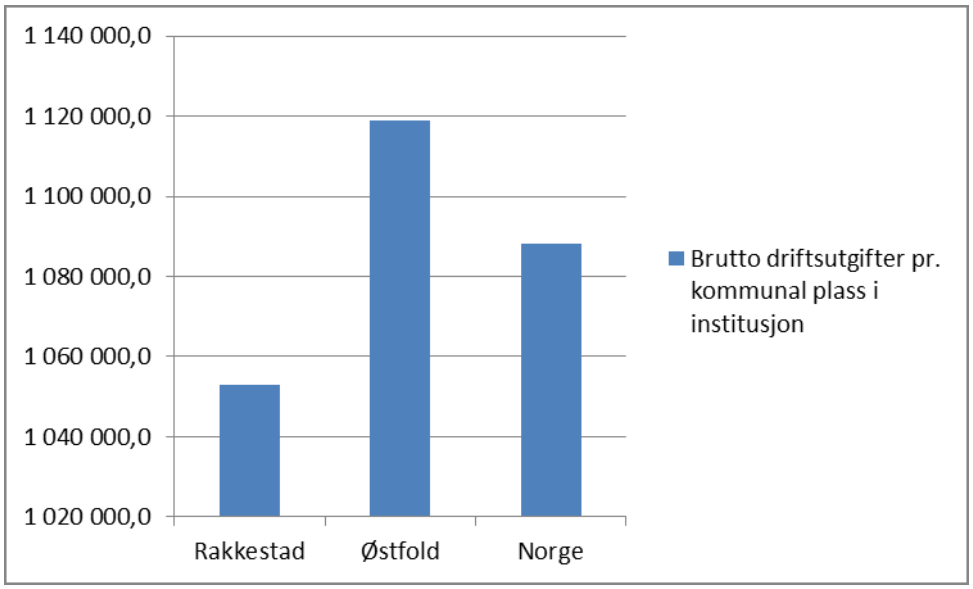

Kroner.

Diagrammet illustrerer beboere ulike aldersgrupper i institusjon:

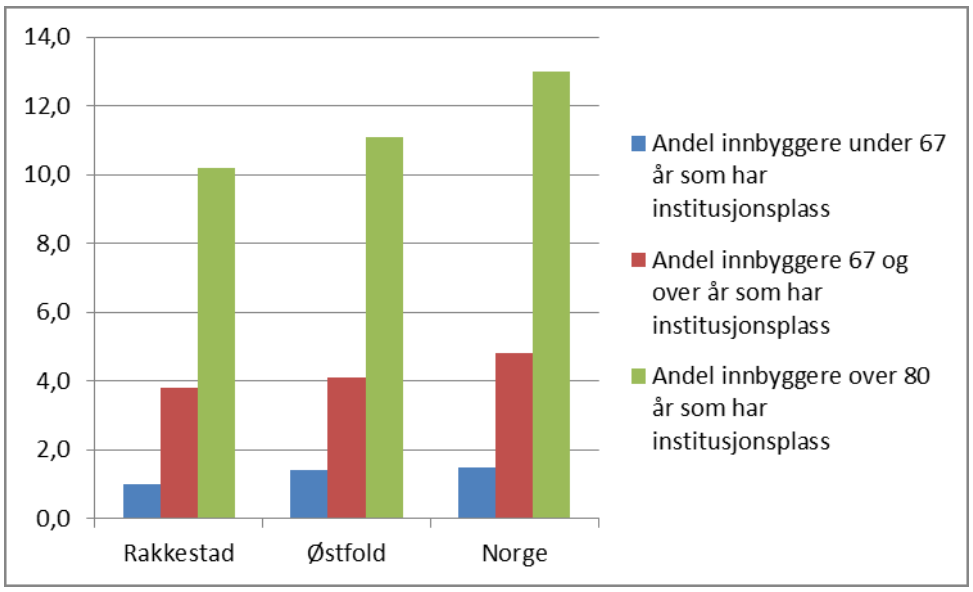

Prosent.

Rakkestad kommune har et lavt antall pasienter i aktuelle aldersgrupper i sykehjemmet.

Et slikt bilde er positivt for å realisere målsettinger om yte tjenester på lavest mulige pleie- og omsorgsnivå – etter hvert med større innslag av velferdsteknologiske løsninger og tiltak for økt hverdagsmestring.

Diagrammet nedenfor illustrerer ulike typer plasser i institusjon i Rakkestad kommune, Østfoldkommuner og landets kommuner pr. 31.12.2016:

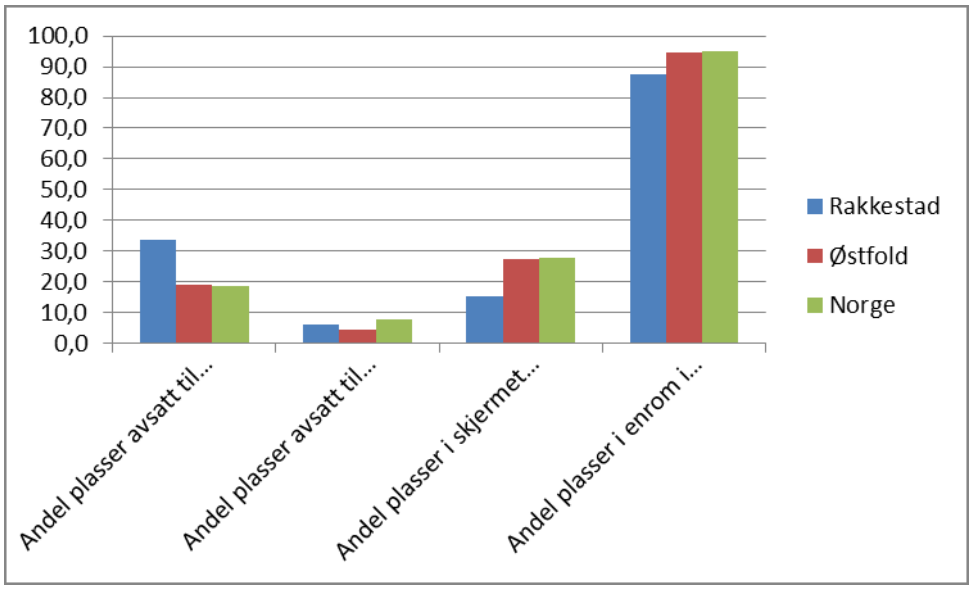

Prosent.

Antall plasser for tidsbegrenset opphold er relativt høyt. Det gjelder i noen grad også den kapasitet som er til stede for habilitering og rehabilitering av pasienter.

En svakhet er et lavt antall enerom i institusjonen og spesielt at ressurser og kapasitet for tilbud til demente er utilstrekkelig. Dette representerer en betydelig kommunal utfordring.

Sammenlignet med andre kommuner har Rakkestad kommune bra kapasitet av leger og fysioterapeuter i sykehjemmet:

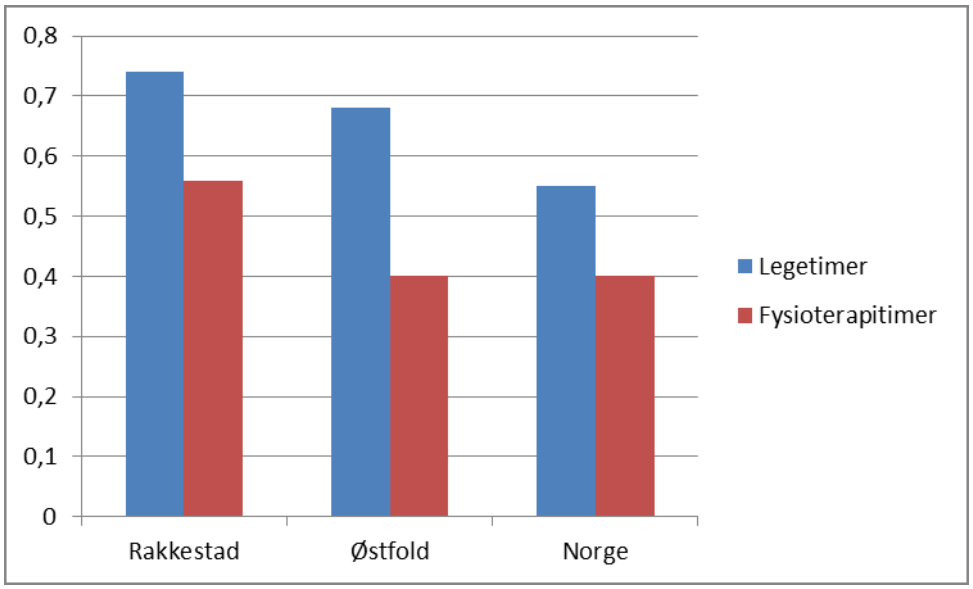

Timer.

Teknikk, miljø og landbruk

Teknikk, miljø og landbruk sin virksomhet er på en rekke måter forskjellig fra kommunens øvrige aktivitet. Barnehage, skole, familietjenester og helse og omsorg leverer de klassiske tjenester som velferdsstaten er fundamentert på, mens teknikk, miljø og landbruk omfatter infrastrukturen som kommunen som sådan og det sivile samfunnet omkring er avhengig av og baserer sin virksomhet på.

Teknikk, miljø og landbruk er til forskjell fra annen aktivitet i stor utstrekning finansiert av brukerbetalinger og gebyrer framfor av kommunens fellesmidler.

Eiendom og – forvaltning er et relativt stort kommunalt område. Rakkestad kommune har netto driftsutgifter til formålet over Østfoldkommuner og under landets kommuner totalt.

Diagrammet nedenfor bekrefter dette bildet:

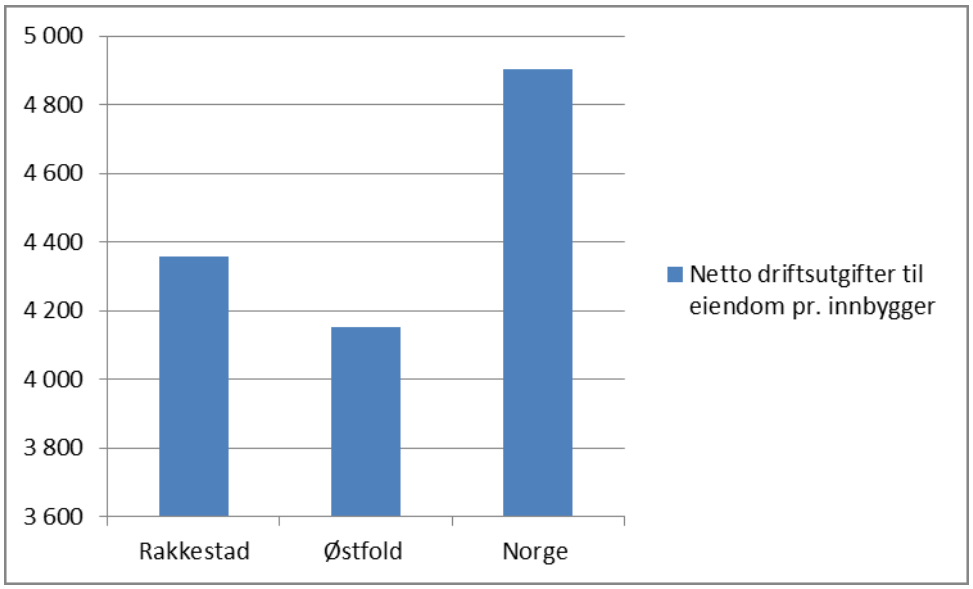

Kroner pr. innbygger.

Eiendom- og eiendomsforvaltningens andel av det samlede budsjett bekrefter denne situasjonen:

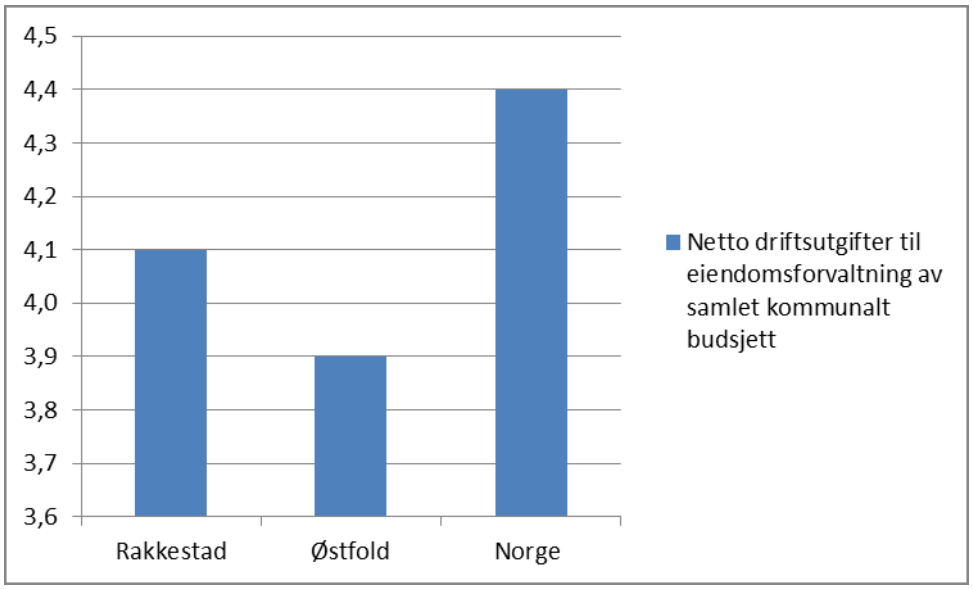

Prosent.

Mest sannsynlig kanaliseres for små midler til vedlikehold og drift av bygningsmasse – idet at Rakkestad kommune sammenlignet med mange andre kommuner disponerer et ganske stort byggareal. Det kommer til uttrykk i oversiktene nedenfor.

Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter pr. innbygger:

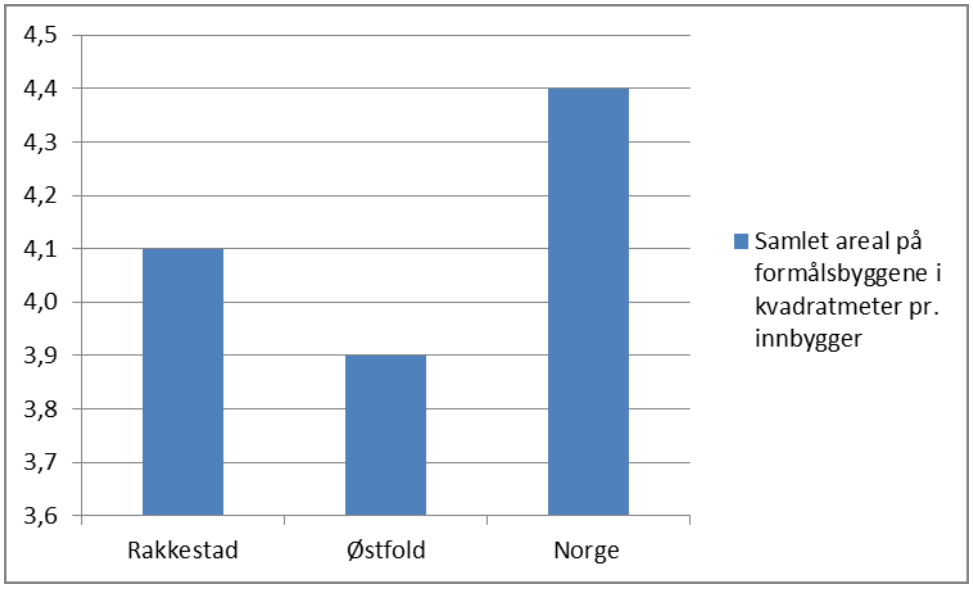

Kvadratmeter pr. innbygger.

Kommunalt disponerte boliger pr. 1 000 innbyggere:

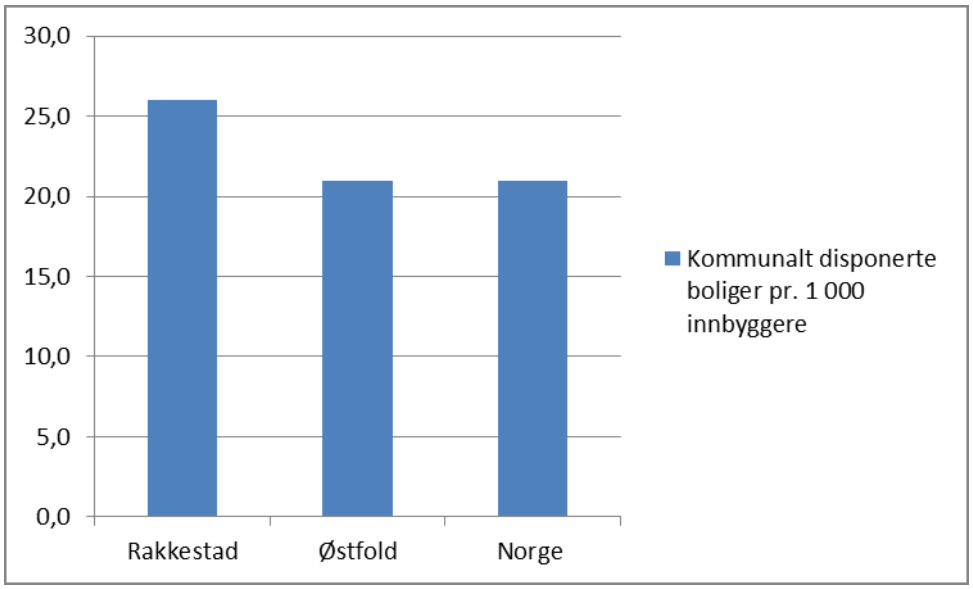

Prosent.

Rakkestad kommune har ansvar for i overkant av 100 kilometer vei av varierende standard. Andel som har fast dekke er svært liten sammenlignet med andre kommuner. Det gjør veinettet mer vedlikeholdskrevende.

Diagrammet viser andel kommunale veier og gater uten fast dekke:

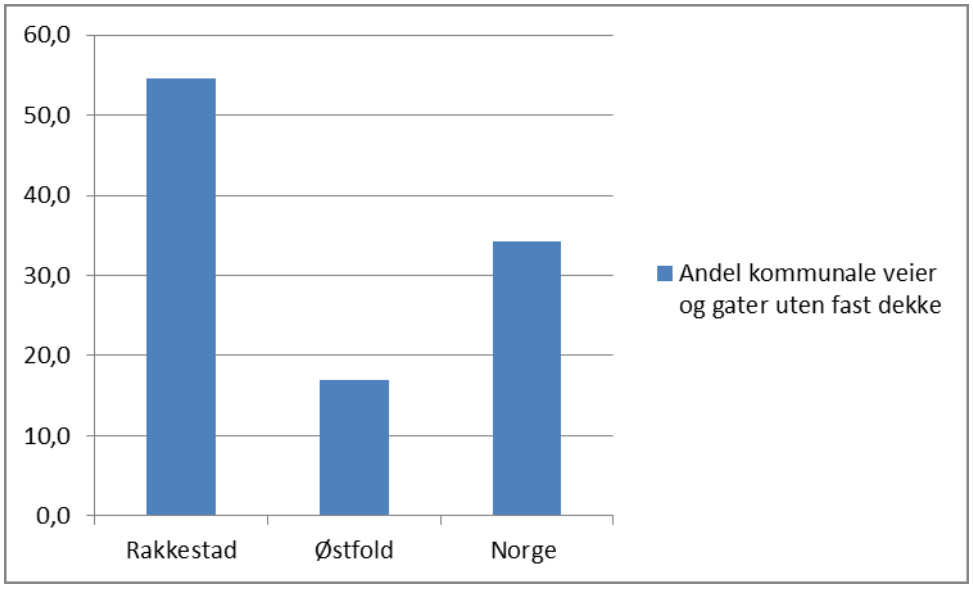

Prosent.

Et desentralisert bosettingsmønster er en stor del av årsaken til at kvalitet på kommunale veier er heller lav.

At brutto driftsutgifter pr. kilometer vei er lave, indikerer bare de drifts- og vedlikeholds – utfordringer som kommunen har på det aktuelle området. Dette går fram av diagrammet nedenfor:

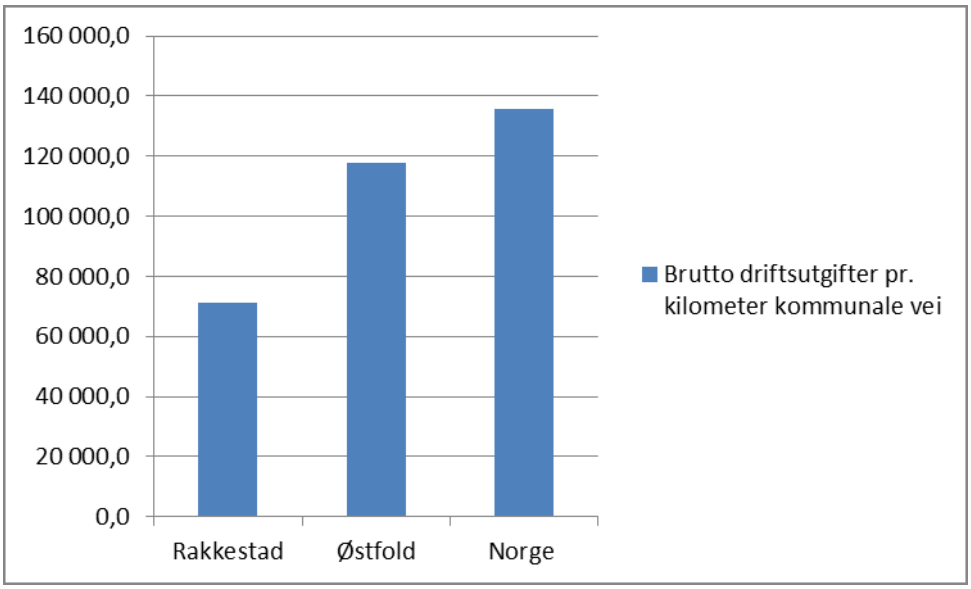

Kroner.

Som følge av bosettingsstruktur, er en liten andel av kommunens befolkning tilknyttet det kommunale vann- og avløpsnettet. Det illustreres i diagrammet nedenfor:

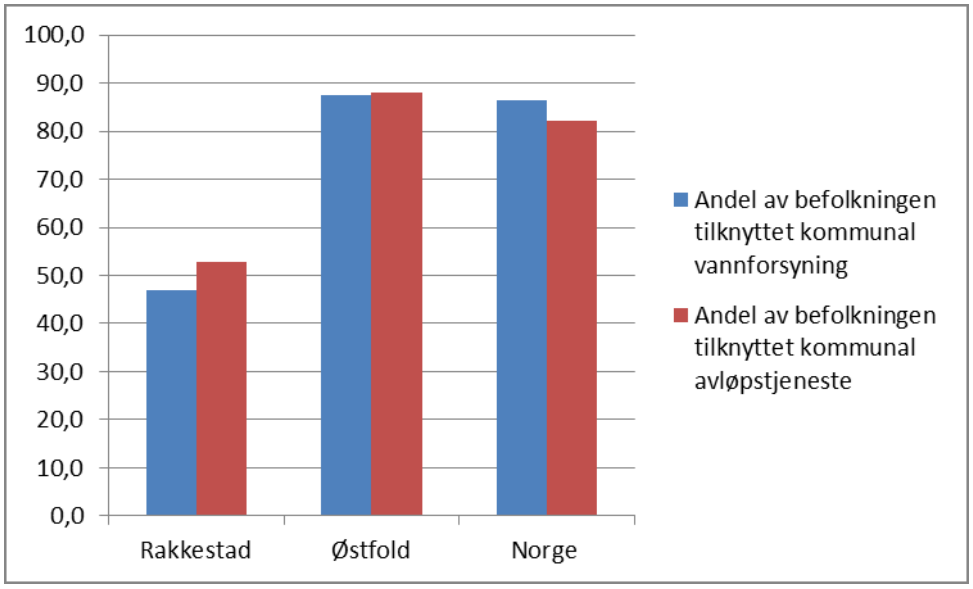

Prosent.

Den samme tendens gjør seg ikke gjeldende for renovasjonstjenester – fordi det er tvungen medlemskap i denne ordningen for husstander, næringsliv og andre.

Enhetskostnader for levering, mottak, produksjon/behandling og transport av vannet blir høyere enn om det hadde vært flere abonnenter å fordele kostnadene på. Det drar også årsgebyrene for vannforsyning og avløpshåndtering oppover.

Årsgebyrer for vannforsyning, avløpshåndtering og renovasjonstjenester var i 2016:

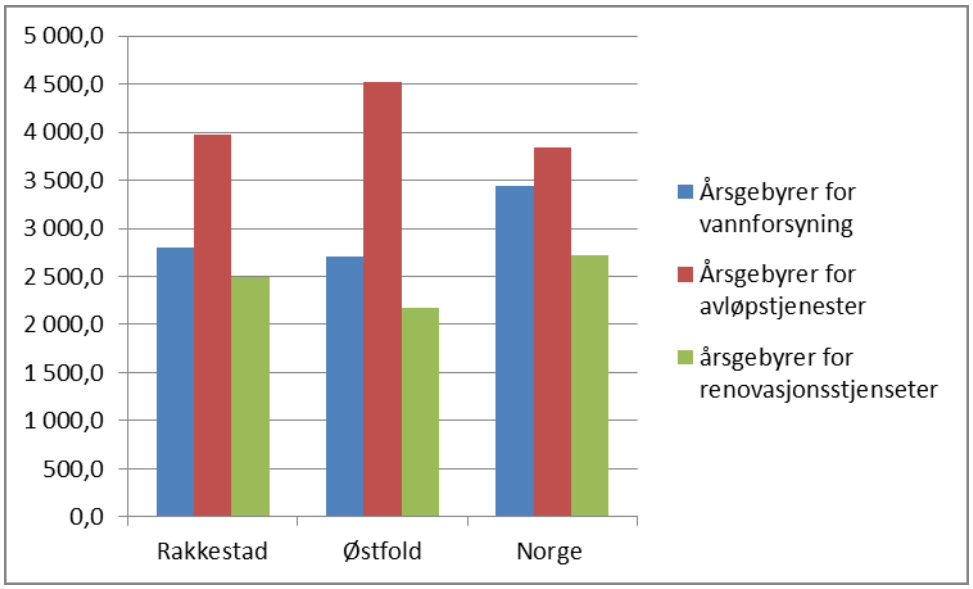

Kroner.

Avgiftsnivået avviker ikke veldig mye fra nivå for Østfoldkommuner og landets kommuner.

Budsjettforutsetninger for 2018

Utgifter og inntekter

Lønninger er Rakkestad kommunes klart største utgifter. De utgjør i 2017 61,35 prosent av totalt budsjett. Finansutgifter er også betydelige – 12,67 prosent av de samlede ressurser. Det henger sammen med store investeringer over lang tid og høy langsiktig gjeld som er tatt opp for å finansiere de forskjellige prosjektene. Det totale bildet er som følger:

		Budsjett	Andel
Lønninger,	kr.	417 086	61,35
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon,	"	77 754	11,44
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon,	"	70 768	10,41
Overføringsutgifter,	"	28 142	4,14
Finansutgifter,	"	86 140	12,67
Sum,	kr.	679 890	100,01

1 000 kroner og prosent.

Store årlige utgifter til renter og avdrag på langsiktige lån binder opp økonomisk handlefrihet og gjør at det blir mindre midler tilbake til tjenesteytende formål.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen (driftsmateriell, utstyr m.m.) og kjøp av varer og tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen (private, andre kommuner, fylkeskommunen og staten) er på nærmere 22 prosent av det samlede budsjett.

Temmelig nøyaktig 72,98 prosent av inntektene, er såkalte overføringsinntekter. Det dreier seg i hovedsak om:

- Skatter,
- Eiendomsskatt,
- Inntektsutjevnende tilskudd,
- Rammeoverføringer,
- Integreringstilskudd til bosetting av flyktninger m.m.,
- Tilskudd til dekning av renter og avdrag på lån tatt opp til oppføring av skolebygg og omsorgsboliger i kommunen i de siste tjue årene.

Rakkestad kommune har ikke påvirkningsmulighet på disse inntekter – heller ikke eiendomsskatt som beløper seg til ca. 28 millioner kroner p.a. og som i alle fall for boliger har nådd et maksimalnivå.

Gebyrer-, salgs- og leieinntekter – brukerbetalinger i barnehage, skolefritidsordning, helse- og omsorgstjenester, vann-, avløps- og renovasjonsordninger, husleie m.m. – er på ca. 12,5 prosent av totalinntektene. På forskjellige måter er fastsettelsen av dem regulerte.

Rådmannen vurderer at Rakkestad kommune utnytter potensialet i disse inntektsressursene så godt som fullt ut.

Refusjoner er:

- Øremerkede tilskudd – ressurskrevende tjenester, undervisning av fremmedspråklige elever, lærlingtilskudd m.m.
- Merverdiavgiftsrefusjon.
- Sykelønn.
- Refusjoner mellom kommuner for ulike tjenester – fra barnehage (barn fra andre kommuner har barnehageplass i Rakkestad kommune) og til teknikk, miljø og landbruk (Vannområdet Glomma Sør for Øyern).

Som rådmannen ser det er det heller ikke på disse områder noe uutnyttet inntektspotensial.

Finansinntekter dekker i hovedsak utbytte på aksjer (Rakkestad Energi AS) og renteinntekter av bankinnskudd.

Rakkestad kommune har alle sine omløpsmidler plassert i bank. Utbytte fra Rakkestad Energi AS er på ca. kr. 3 000 000 pr. år. Rakkestad kommune og Rakkestad Energi AS ble enige om et slikt nivå på utbytte fra selskapet for noen år siden.

Inntektsbildet for Rakkestad kommune er:

		Budsjett	**Prosent**
Gebyrer og salgs- og leieinntekter,	kr.	84 931	12,49
Refusjoner,	"	40 348	5,94
Overføringsinntekter,	"	496 158	72,98
Finansinntekter,	"	58 453	8,6
Sum,	kr.	679 890	100,01

1 000 kroner og prosent.

Rådmannen vurderer at Rakkestad kommune for 2017 avlegger et regnskap i balanse eller med et mindre overskudd. Likevel er det en risiko til stede for at det kan bli et underskudd. Marginene mellom inntekter og utgifter er små.

Statsbudsjettet – Nasjonalbudsjettet 2018

Nærmere to tredjedeler av Rakkestad kommunes inntekter er skatter, inntektsutjevnende tilskudd og rammeoverføringer. Av den grunn er statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet av vital betydning for kommunens økonomi og virksomhet. Etter de prinsipper som gjelder kan kommunene benytte disse inntektene i tråd med lokale behov og prioriteringer innenfor de gjeldende lover og regler. Rammefinansiering er ment å skape handlefrihet for kommunene til å prioritere ressursene på en effektiv måte som er tilpasset egne behov.

Som det har blitt inneholder inntektssystemet ikke frie inntekter fullt ut. Staten binder opp større deler av inntektene og inntektsutviklingen ved at det formuleres og fastsettes forventninger til hvilke formål ressurser kan anvendes. Det innebærer en stor reduksjon i kommunenes selvstyre.

Når det gjelder premisser for god økonomistyring og prioriteringer legger rådmannen til grunn:

- De lokale folkevalgte organer har det overordnede ansvar for kommunens økonomi og de økonomiske konsekvenser av vedtak.
- Rådmannen har det operative ansvaret for å utrede og sette i verk de politiske vedtakene.
- Sunn økonomistyring krever et godt samarbeid mellom de folkevalgte organer og rådmannen.
- Kommunens utgifter er et resultat av politiske og administrative avgjørelser, og budsjettdisiplinen må forankres på alle nivåer i kommunen.
- God økonomistyring forutsetter at det tas stilling til avvik fra budsjettet på et så tidlig tidspunkt som mulig både på administrativt og politisk nivå.

Om hovedmål og prioriteringer sier regjeringen:

Regjeringen vil føre en politikk som skaper muligheter for alle. Regjeringen har pekt ut åtte satsingsområder, og Kommunal- og moderniseringsdepartementets har ansvar for to av disse:

- *Levende lokaldemokrati*

Regjeringen vil fornye og forbedre kommunestrukturen, slik at sterkere kommuner kan løse framtidens velferdsoppgaver bedre. Gjennom kommunereformen kan større kommuner få flere oppgaver og ta mer ansvar enn dagens kommuner. Dette vil styrke det lokale selvstyret og gi bedre velferdstilbud over hele landet.

- *En enklere hverdag for folk flest*

Regjeringen vil fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Den enkelte skal få større frihet til å styre sitt eget liv. Gjennom mindre byråkrati og regulering vil regjeringen gi mer tillit og større handlingsrom til enkeltmennesker, lokalsamfunn, bedrifter og virksomheter.
I tillegg har departementet gjennom boligpolitikken ansvar for viktige områder knyttet til satsingsområdet «Et sterkere sosialt sikkerhetsnett». Målet er at alle skal ha et trygt og godt sted å bo.

Departementet arbeider både med disse og øvrige ansvarsområder for å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor.

Kommunesektoren skal forvalte sine ressurser på best mulig måte slik at innbyggerne kan tilbys tjenester av god kvalitet. Arbeidet med omstilling og effektivisering av kommunal virksomhet må fortsatt prioriteres. Kommuner og fylkeskommuner må ha god økonomisk styring og tilpasse sitt aktivitetsnivå til inntektsrammene.

Kommuneopplegget for 2018

Regjeringen foreslår en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 på 4,6 milliarder kroner. Det tilsvarer 0,9 prosent. For de frie inntektene er økningen fra 2017 – 2018 på knapt 3,8 milliarder kroner. Det tilsvarer 1,0 prosent.

Veksten i de frie inntekter fordeler seg med 3,6 milliarder kroner på kommuner og 200 millioner kroner på fylkeskommunene.

Regjeringen har forventninger til hvordan kommunene forvalter deler av inntektsøkningen:

- Opptrappingsplanen for rusfeltet – 300 millioner kroner.
- Tidlig innsats i barnehage og skole – 200 millioner kroner.
- Forebyggende tiltak for barn og unge og familier for å ruste kommunene for barnevernsreformen – 200 millioner kroner.

Veksten i de frie inntekter for 2018 må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter av befolkningsutviklingen. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) beregner merutgiftene for kommunesektoren i 2018 til 2,7 milliarder kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av det er det anslått at ca. 2,2 milliarder kroner må finansieres av veksten i de frie inntekter. Hele økningen kan tilskrives kommunene.

De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste kommunesektoren å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet barnehage, skole og omsorgstjenestene med uendret standard og produktivitet i tjenestene.

I kommuneproposisjonen ble stigningen i kommunesektorens samlede pensjonskostnader beregnet til en størrelsesorden på 350 millioner kroner i 2018 utover det som er dekket av kommunal deflator.

Regjeringen hever innslagspunktet for de statlige tilskudd til ressurskrevende tjenester med kr. 50 000 utover vanlig indeksregulering. Det innebærer et kutt i kommunenes inntekter. For Rakkestad kommune medfører det et inntektsbortfall i en størrelsesorden på kr. 400 000 for 2018.

Begrunnelsen for endringen er at ordningen har blitt kostbar for staten. Så lenge samfunnets forpliktelser opprettholdes, overføres på denne måte et større økonomisk ansvar for tiltak på kommunene. Det medfører et regulært kutt i kommunenes økonomi.

Regjeringen går inn for å fjerne verker og bruk som kategori for eiendomsskatt og presiserer videre at produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner ikke skal kunne eiendomsbeskattes som et element av næringseiendommer. Endringene tre i kraft fra 1.1.2019 og er tenkt faset inn over fem år.

For Rakkestad kommune er ikke konsekvensene av ordningen store. KS har beregnet dem til kr. 174 219 p.a. med basis i 2014 – størrelser.

Økonomiske vurderinger for budsjett 2018

Rakkestad kommune har i alle år hatt stramme økonomiske rammer.

Som en følge av voksende behov i befolkning og den demografiske utvikling, har Rakkestad kommune stadig bygget ut sitt tjenestetilbud. I tillegg er det i en lengere periode gjort omfattende investeringer i både kommunal og samfunnsmessig infrastruktur – som har økt langsiktig gjeld og de årlige utgifter til renter og avdrag av disse forpliktelsene.

Rakkestad kommune har hatt lite økonomisk handlefrihet, men like fullt en økonomi som har gått rundt. For å gjøre opp regnskap i balanse eller med plussresultat, er det som godt som alltid påkrevet med store budsjettoppfølgende tiltak gjennom året. Dette illustrerer at drifts-marginene gjennomgående er marginale.

Netto driftsresultat er den indikatoren som godt beskriver kommunens økonomiske tilstand. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) hadde en anbefaling om at netto driftsresultat over tid bør være på 3 prosent av brutto driftsinntekter, men endrede regnskapsregler m.m. har gjort at TBU endret tilrådningen på dette punkt fra 2014.

I dag sier Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi at netto driftsresultat bør utgjøre minst 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Med et slikt netto driftsresultat kan kommunen:

- Møte svingninger eller uforutsette hendelser i inntekter og utgifter.
- Sikre en viss egenfinansiering av investeringsprosjekter.
- Opprettholde verdien på kommunens realverdier.

Netto driftsresultat for Rakkestad kommune 2012 – 2016:

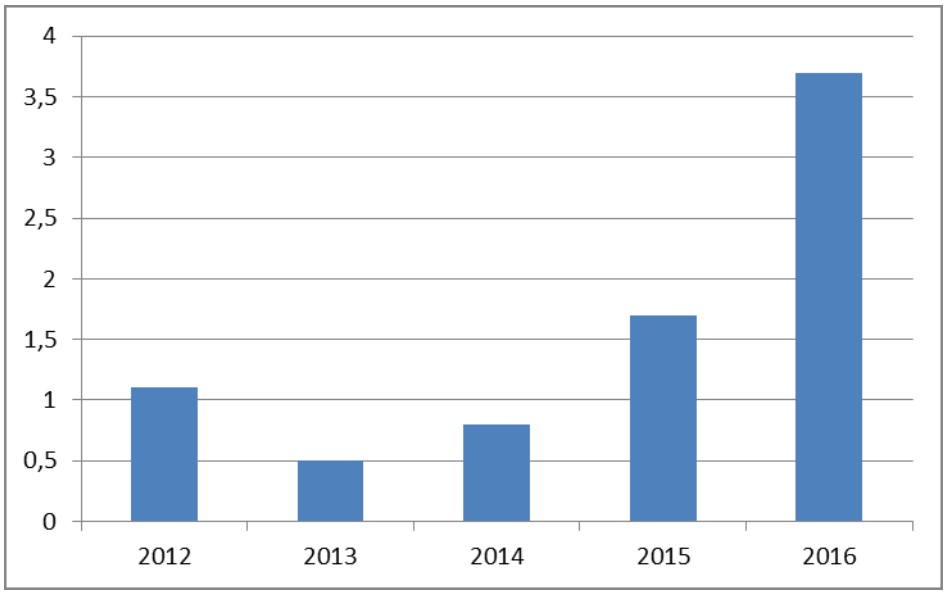

Rakkestad kommune har over tid hatt et gjennomgående svakt netto driftsresultat – langt under anbefalingene til Teknisk beregningsgrunnlag for kommunal og fylkeskommunal

økonomi i 2012 – 2014. I de to siste årene er resultatene noe bedre – 1,7 og 3,7 prosent – noe som gjelder for størstedelen av kommunesektoren. Å konkludere med at kommunens økonomi har blitt mer bærekraftig og robust enn tidligere, er det følgelig ikke noe grunnlag for.

Kommuneøkonomien er sårbar og anstrengt – et forhold som gjelder i 2017 og som bare forsterker seg for 2018.

Rådmannen har et selvstendig ansvar for å legge fram et forslag til budsjett for 2018 som er realistisk og i balanse.

Rakkestad kommune hadde i 2015 og 2016 gode regnskapsresultater til tross for en ganske sterk utgiftsvekst i spesielt barnevernet og tilbudet til de funksjons- og utviklingshemmede. For 2017 bør det også bli økonomisk balanse selv med store utgiftsøkninger innen pleie- og omsorgstjenestene og på nytt bo- og aktivitetstjenestene.

Dette slår ut med fulle effekter i 2018 – hvor det ikke lar seg gjøre å fastsette et bærekraftig økonomisk opplegg uten betydelige omstillinger og regulære kutt.

Den grunnleggende utfordring er at det er en sterkere underliggende kostnadsutvikling på sentrale områder enn det overføringene fra staten tar høyde for og at det skjer en dreining av tjenester og kostnader fra felles løsninger og til rettighetsdrevne tiltak for enkeltbrukere (omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistent m.m.). Det er kostnadsdrivende for de enkelte kommuner.

Rådmannen er redd for at 2018 kan bli det mest krevende år for Rakkestad kommune noen gang.

Likviditet

Rakkestad kommunes arbeidskapital – del av omløpsmidlene som er finansiert av langsiktig kapital – er forholdsvis svak. Like fullt har likviditeten gjennomgående vært tilstrekkelig og tilfredsstillende. Rakkestad kommune tegnet fra 1.1.2014 dessuten en trekkrettighet i Marker sparebank på kr. 25 000 000. Den gir likviditet til til enhver tid å dekke løpende utbetalinger.

Fondsreservene er økt fra ca. 38,5 millioner kroner i 2013 til 56,5 millioner kroner i 2016. Det bidrar vesentlig til å holde en akseptabel betalingsevne. Av hensyn til den driftsmessige stabilitet og soliditet og de formål som fondene skal dekke, kan disse midlene ikke benyttes fritt. Anvendelsen av dem har på denne måte sine begrensninger.

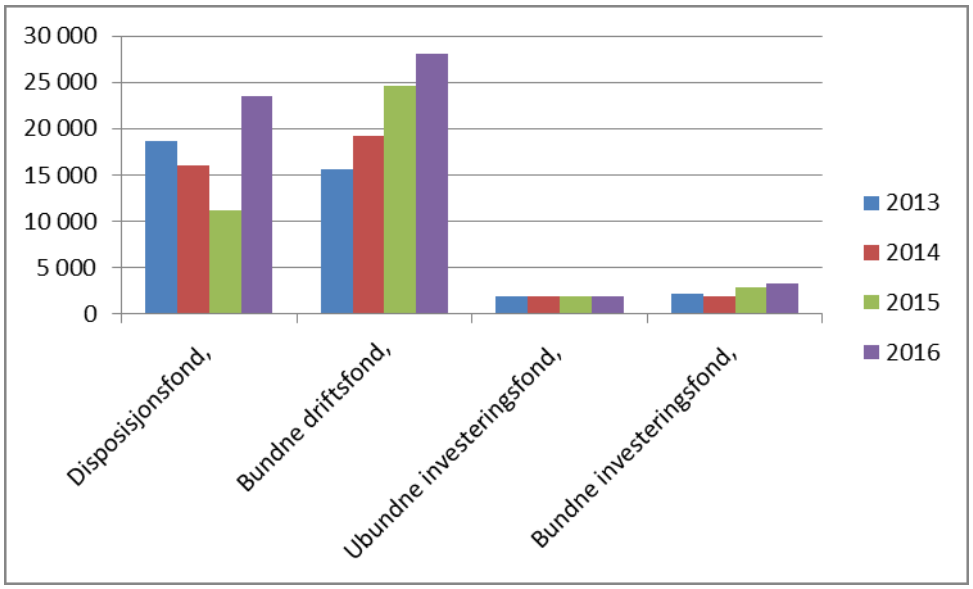

1 000 kroner.

Av fondsmidler på ca. 56,5 millioner kroner pr. 31.12.2016, er ca. 33 millioner kroner bundet opp til særskilte formål av drifts- og investeringsmessig karakter. De utgjør ingen buffer for å møte svingninger og uforutsette hendelser i kommunens utgifter og inntekter. Disposisjons-fondet er på samme tidspunktet på ca. 23,5 millioner kroner – 3,7 prosent – av brutto drifts-inntekter. Det er lavt for å representere en akseptabel stabilitet og soliditet for kommunens virksomhet.

Senere er overskuddet fra 2016 – kr. 22 893 798 – satt av til disposisjonsfondet. I øyeblikket er det på ca. kr. 46 350 000. Det utgjør ca. 7,5 prosent av brutto driftsinntekter.

Disposisjonsfondet bør være på minst 10 prosent av brutto driftsinntekter ifølge Teknisk beregningsgrunnlag for kommunal og fylkeskommunal økonomi.

For 2018 er det budsjettert med renteinntekter på kr. 1 600 000 og renter av utlån på kr. 800 000 på årsbasis.

Langsiktige lån har økt fra 551,401 millioner kroner i 2013 til 649 934 millioner kroner i 2016.

Rakkestad kommunes lånegjeld er høy som en følge store investeringer i samfunnsmessig og kommunal infrastruktur over flere tiår. Betydelige ressurser er bundet opp i løpende renter og avdrag av disse forpliktelsene – noe som resulterer i at det er mindre tilbake til å anvende på drift og tjenesteytelser. Det er fordelingsmessig og økonomisk problematisk.

Med en høy lånegjeld, er Rakkestad kommune sårbar for renteøkninger. Det er motivasjonen for at nesten halvparten av lånemassen er sikret med fastrenteavtaler.

Diagrammet viser langsiktig gjeld fordelt på Husbanklån til videre utlån, annen selv-finansierende gjeld (for eksempel utleie- og omsorgsboliger og VAR – områdene) og regulære investeringslån:

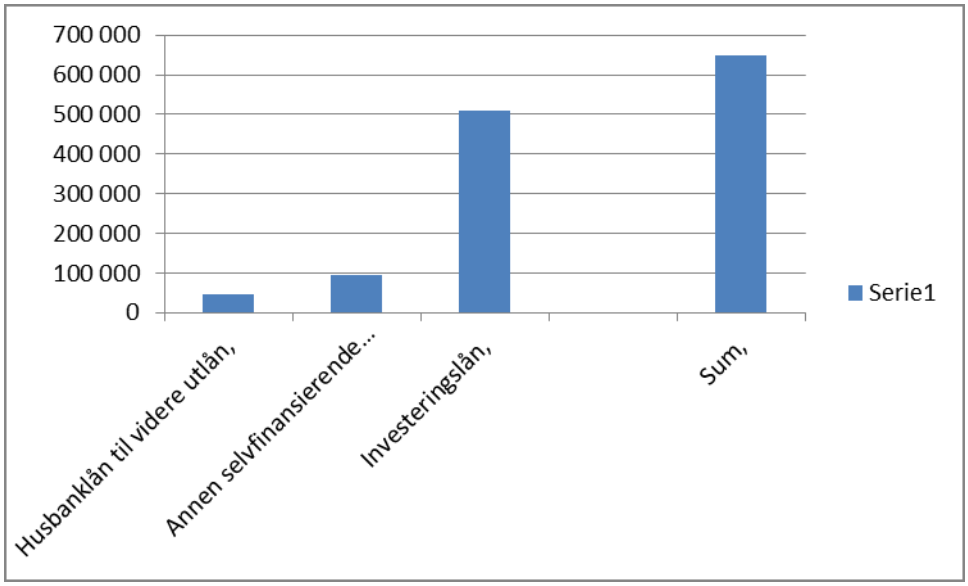

1 000 kroner.

Bare 21,74 prosent av den samlede porteføige er såkalt selvfinansierende gjeld – hvor årlige renteutgifter finansieres av særskilte inntekter. For den resterende 78,26 prosent av lånemassen dekkes renteforpliktelsene over det ordinære driftsbudsjettet. Samtidig er 51,64 prosent av gjeldsmassen på løpende rentevilkår. Det medfører at 48,36 prosent av de langsiktige lån er sikret med faste renter.

Tall pr. 31.12.2016.

Rådmannen regner med omtrent samme rentenivå i 2018 som i 2017. En økning av rentene med 1 prosent p.a., gir en vekst i finansutgifter på ca. kr. 3 000 000 på årsbasis.

Renter av langsiktig gjeld utgjør kr. 16 132 000 (inklusive rentebytteavtaler) og minsteavdrag av de samme forpliktelser kr. 20 500 000 i 2018.

I 2021 og 2022 har Rakkestad kommune store fastrenteavtaler som løper ut.

Fellesinntekter

Rakkestad kommunes fellesinntekter omfatter skatter, de skatteutjevnende tilskudd, rammeoverføringer, eiendomsskatt og ulike generelle former for tilskudd og refusjoner. Inntektene som direkte refererer seg til bestemte tjenester og seksjoner, inngår i aktuelle virksomheters driftsrammer.

Hovedtyngden av inntektene – 66,86 prosent – kommer som såkalte frie inntekter gjennom inntektssystemet. Det har som formål å sikre at alle kommuner har økonomisk evne til å gi sine innbyggere et noenlunde likeverdig tilbud av velferdstjenester uavhengig av kostnadsstruktur og inntektsnivå. Den omfordeling av ressurser som finner sted i inntektssystemet, er derfor langt viktigere enn utviklingen i for eksempel skatteinngangen lokalt.

Rådmannen mener at det er stabiliserende og bra at staten gjør en så sterk utjevning av kostnader/kostnadselementer og inntekter/inntektselementer mellom kommunene som tilfellet er.

Størrelsen av frie inntekter – skatter, skatteutjevnende tilskudd og rammeoverføringer – avhenger først og fremst av to momenter:

- Statens vilje til å opprettholde kommunesektorens inntekter på forespeilet nivå.
- Endringer i fordelingskriterier mellom kommuner – basert på for eksempel innbyggertall, demografi og skatteinngang.

Innbyggertall og befolkningsvekst er det viktigste parameter for både inntektsnivå og inntektsutvikling.

Rådmannen budsjetterer med kr. 469 152 000 i frie inntekter i 2018. Det er en vekst på kr. 14 587 000 – 3,21 prosent – fra 2017.

Eiendomsskatt utlignes med 4,75 promille på boliger, fritidseiendommer og næringsbygg. I 2017 har Rakkestad kommune inntekter av denne ordning på kr. 27 901 000. Rådmannen vurderer at eiendomsskatt har nådd sitt realistisk maksimale nivå og at verken skattesatser eller inntekter kan økes ytterligere.

Av de samlede inntekter, utgjør eiendomsskatt 4,10 prosent.

For 2018 er eiendomsskatt budsjettert med kr. 27 884 000.

I 2015 – 2017 ble bosetting og integrering av flyktninger et stort både lokalt og nasjonalt spørsmål. Rakkestad kommune tok i mot 49 flyktninger over tre år. I tillegg er det i samme periode gjennomført 10 familiegjenforeninger. Rakkestad kommune har totalt som primær – og sekundærtiltak bosatt ca. 60 flyktninger siden 2015.

Flyktningsituasjonen i Europa er i dag en annen enn for få år siden.

I tillegg er det i Rakkestad kommune krevende å integrere de mennesker det er snakk om fullt ut i samfunnet. Rådmannen går derfor inn for at fokus i 2018 – 2020 rettes inn mot nettopp integrering og at ytterligere bosetting av flyktninger ikke skjer i dette tidsrommet.

For 2018 er integreringstilskudd budsjettert etter antall bosatte flyktninger pr. 31.12.2017 – kr. 15 271 489.

Det særskilte tilskudd til bolig for enslige mindreårige flyktninger (inklusive i integreringstilskudd) utgjør kr. 4 198 000 i 2018.

Tilskudd til finansiering av renter og avdrag på lån tatt opp til skolebygg og omsorgsboliger (amortiseringtilskudd) er satt opp i samsvar med reglene som gjelder for ordningene. Etter som årene går trappes overføringene ned. De løper helt ut ca. 20 år etter tilsagn.

Forutsetninger for budsjett 2018

Statsbudsjettet gir mål for lønns- og prisutvikling i Norge i 2018. Størrelsene er forventet å øke som følger:

- Årslønnsvekst 3,0 prosent.

- Konsumprisindeks 1,6 prosent og konsumprisindeks korrigert for avgiftsendringer og uten energivarer 1,8 prosent.

Kommunal deflator uttrykker den generelle prisvekst på kommunale tjenester og beregnes som et veid gjennomsnitt av lønns- og prisstigningen i samfunnet. For 2018 er kommunal deflator satt til 2,6 prosent.

Rådmannen har regulert inntektene med deflatoren – så langt lovverk o.a. ikke fastsetter andre mekanismer og begrensninger for pris- og inntektsfastsetting. Det er tilfelle for for eksempel maksimalpriser i barnehager, skolefritidsordning (selvkost), byggesak (selvkost), pleie- og omsorg (vederlagsforskriften), vann, avløp, renovasjon, feiing m.m. (selvkost) og husleie (KPI).

Kjøp av varer og tjenester er gjennomgående økt med 1,7 prosent – som er den forventede konsumprisindeks justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

Hovedutfordringer for 2018

Rådmann sammenfatter økonomiske utfordringer slik for Rakkestad kommune ved inngang til 2018:

- Lav økonomisk handlefrihet og store økonomiske utfordringer.
- Små buffere mot svingninger eller uforutsette hendelser i inntekter og utgifter.
- Sterkere underliggende kostnadsvekst på flere områder enn det som er kompensert for gjennom inntektssystemet.
- Et generelt høyt og økende press på rettighetsdrevne tjenester og dertil hørende kostnader.
- Sterk kostnadsvekst i pleie- og omsorgstjenestene og spesielt Bo- og aktivitets-tjenester (tilbudet til funksjons- og utviklingshemmede) over flere år og som forsterker seg inn i 2018.
- Nye bemanningsnormer i barnehagene fra 1.8.2018.
- Spisepauser – fase II – i sykehjemmet fra 6.11.2017 gir helårseffekt i 2018.
- Økte bevilgninger til Rakkestad Kirkelige Fellesråd krever omprioriteringer av overføringsdelen av budsjettet i 2018.

For Barnevern er situasjonen noenlunde stabil og i samsvar med budsjett i 2017 – etter en periode med store merutgifter i enheten i 2014 – 2016. Rakkestad kommune har like fullt fremdeles sine utfordringer i denne delen av sin virksomhet og rådmannen tror derfor ikke helt at alle hindre er passert. Det er grunn til å være forberedt på nye tak i barnevernet i 2018.

Kommunens virksomhet

Overordnet

Rakkestad kommune omfatter total kommunal virksomhet – hvor kommunen i hovedsak selv står for drift og ulike tjenestetilbud, og privat kjøp av tjenester og interkommunalt samarbeid er supplement til aktivitet i egen regi.

I 2018 er driftsbudsjettet på kr. 643 259 000. Bruk av bundne fonds og disposisjonsfond er på kr. 3 501 000. Antall årsverk utgjør 535,48. De fordeler seg slik i organisasjonen:

Organisatorisk enhet	Årsverk
Rådmannen (inklusive stabene),	32,88
NAV Rakkestad,	9,1
Barnehage,	57,5
Skole,	123,42
Kommunikasjon og kultur,	18,64
Rakkestad familiesenter,	34,55
Hjembaserte tjenester,	59,83
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	71,73
Bo- og aktivitetstjenester,	67,72
Teknikk, miljø og landbruk	50,11
Sum,	535,48

I forhold til status som den var på høsten 2016, er det pr. dato (ultimo oktober 2017) kuttet med 10,15 årsverk midlertidig eller permanent i kommunens virksomhet. Utviklingen i særdeleshet i Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester, resulterer likevel i at netto årsverk netto øker inn i 2018.

Den endelige årsverkoversikt for 2018 legges fram i Økonomisk rapport pr. 30.4.2018.

Sykefraværet var i første halvår 2017 på 7,4 prosent – over kommunens målsetting (6,5 prosent), men likevel i kommunal sammenheng et akseptabelt resultat. Rakkestad familiesenter, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Teknikk, miljø og landbruk hadde et fravær på over 10 prosent i denne perioden (10,3 – 11,5 prosent).

Rådmannen fastsatte ny administrativ struktur fra 1.7.2017.

Hovedtrekket i den nye organisasjonen er at kommunalsjefleddet er avviklet og at modellen er bygget opp med rådmann, staber og seksjoner og enheter som nivåer.

Rådmannen er via eget fungerende og stabene:

- Premissleverandør og sekretariat for det politiske nivå.

- Leder for den kommunale administrasjon og det kommunale apparat – det vil i hovedsak si stabene og seksjonene og deres virksomhet.

- Plan-, strategi- og utviklingsfokuserende – og plan-, strategi- og utviklings-prioriterende.

- Ansvarlig for de forskjellige felles oppgaver og felles gjøremål.

Andre funksjoner er lagt i stabene og seksjonene – hvor utøvende oppgaver sorterer under enheter.

Stabs- og seksjonsledere ivaretar primært ledelse og strategiske oppgaver på sine områder og som medlemmer av rådmannens ledergruppe, mens de operative funksjoner normalt blir løst i enhetene.

Fra rådmannen er det fastsatt nye delegasjonsreglementer for stabs- og seksjonslederleddet – som setter det i stand til å arbeide strategisk på tvers av kommunens virksomhet og stabs- og seksjonsinternt, driftsmessig selvstendig innen fastsatte økonomiske og andre rammer og kunne utforme og utvikle enhetslederleddet og enhetslederfunksjonen ut fra de lokale behov.

Rådmannen ivaretar det som er den nødvendige koordinering av organisasjonen og dens oppgaver over stabs- og seksjonslederplanet.

Organisatorisk inndeling

Rakkestad kommune er fra 1.7.2017 delt inn som følger:

- **Rådmannen**

- **Stabene**

  Dokument og forvaltning,

  (Administrative og politiske felles- og sekretariatsfunksjoner).

  Personal,

  (Sentrale personal- og organisasjonsfunksjoner).

  Økonomi,

  (Sentrale økonomi- og økonomistyringsfunksjoner og kommunalt regnskap og skatte-regnskap).

- **Seksjonene**

  Kommunikasjon og kultur,

  (Informasjon, servicekontor, IT, innkjøp og kultur).

  Barnehage,

  (Barnehage og barnehagerelaterte spørsmål og saker).

Skole,

(Grunnskole og grunnskolerelaterte spørsmål og saker).

NAV Rakkestad,

(Kommunale oppgaver lagt til NAV Rakkestad – sosiale tjenester, gjeldsrådgivning, startlån, bosetting og integrering av flyktninger, Jobbsjansen/Ny GIV).

Rakkestad familiesenter,

(Helsestasjon og skolehelsetjeneste, fysio- og ergoterapitjeneste, barnevern, helsevern og rusomsorg og frivillig sentral).

Hjembaserte tjenester,

(Hjemmesykepleie og andre hjemmetjenester for pleie- og omsorgstrengende).

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,

(Institusjonstjenester for pleie- og omsorgstrengende).

Bo- og aktivitetstjenester,

(Bolig-, aktivitets- og omsorgstjenester til utviklings- og funksjonshemmede og andre grupper med særskilte behov).

Teknikk, miljø og landbruk,

(Plan- og forvaltningsfunksjoner på flere samfunnsområder og kommunal og annen lokal infrastruktur).

Oppgaver

Rakkestad kommunes oppgaver kan kategoriseres som følger:

- Samfunnsutvikling og samfunnsutbygging.
- Plan.
- Forvaltning og saksbehandling.
- Tjenesteytelser.
- Ulike andre driftsoppgaver.

Innen de forskjellige oppgavekategorier, utfører Rakkestad kommune ordinære kommunale gjøremål som det går fram av lov- og annet rammeverk og i mindre grad ikke lovpålagt

virksomhet. Det fremste unntak gjelder for samfunnsutvikling og samfunnsutbygging, hvor kommunen alltid har hatt et høyt engasjement.

Som følge av en utvikling over lang tid er fokus, organisasjon, prosesser og ressurser i større og større grad rettet mot tjenesteytelser og forskjellige driftsfunksjoner. Resultatet er at samfunnsutvikling og samfunnsutbygging, plan og forvaltning og saksbehandling er prioritert og bygget ned og i dag er under et akseptabelt og forsvarlig nivå. For Rakkestad kommune er det selv på kort sikt et stort dilemma og utfordring. Det er nødvendig med tiltak på dette området i 2018.

Rådmannen har ikke funnet ressurser til formålet i budsjettframlegget. I første kvartal 2018 er siktemålet via samordning og omprioritering av midler å styrke plan- og/eller forvaltnings- og sakbehandlingsfunksjonene i det sentrale leddet.

Utgiftsreduserende tiltak 2017 – 2020

I budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020, vedtok kommunestyret et program for en reduksjon av kommunale kostnader i størrelsesorden 20 – 25 årsverk (10 – 15 millioner kroner p.a.) innen 2020. Formålet er å holde og helst bygge opp en sterkere økonomisk balanse, for å møte en situasjon med stor aktivitets- og utgiftsvekst i helse- og omsorgstjenestene og tilbudet til de utviklings- og funksjonshemmede og den inntektssvikt som ligger i dagen med nytt inntektssystem og kommunereform.

Som utviklingen er, blir dette tiltaket bare mer og mer viktig. Utfordringene blir større enn rådmannen beskrev dem i gjeldende budsjett og økonomiplan. Det skyldes ikke primært endringer i økonomiske rammebetingelser, men mer det presset og veksten som er i det kommunale tjenestetilbudet. Aktivitet og kostnader utvikler seg sterkere enn det inntektsutviklingen gir grunnlag for.

Denne situasjonen er urovekkende.

Rådmannen har så langt realisert programmet som følger:

Nivå	Årsverk
Rådmannen,	2,9
Dokument og forvaltning,	2,45
Økonomi,	2
Kommunikasjon- og kultur,	1,8
Rakkestad familiesenter,	1
Sum,	10,15

Kommunikasjon og kultur gjelder 1,0 årsverk i servicekontor og 0,8 merkantilt årsverk i kultur. Rakkestad familiesenter dreier seg om 1,0 årsverk overført til NAV Rakkestad.

Det utgiftsreduserende programmet fortsetter i 2018 og 2018 – 2021.

Økonomi 2018

Rakkestad kommunes økonomi har alltid gått rundt, men det økonomiske handlingsrommet uttrykt som netto driftsresultat og årsresultat har gjennomgående vært lavt. Det er ikke bygget opp noen stor buffer – disposisjonsfond – til å håndtere svingninger eller uforutsette hendelser i inntekter og utgifter. På dette grunnlaget karakteriserer rådmannen kommune-økonomien som sårbar og lite stabil og solid.

Som i kommunesektoren generelt, var regnskapsresultatet for 2016 ganske godt. Selv om det går vesentlig ned, tror rådmannen på økonomisk balanse eller et plussresultat også for 2017. I den nærmeste tiden ser det derimot langt verre ut. Rådmannen er redd for at 2018 kan bli det mest utfordrende år for kommunen noen gang.

Dette er status ved inngangen til 2018 - 2021.

Budsjettet og økonomiplanen balanserer, men det er ikke ressurser til å dekke tiltak som er uforutsett eller som burde vært en del av det økonomiske opplegget. Det betyr at budsjettet er svakt. Som det ser ut i dag, kommer Rakkestad kommune uten regulære kutt til å måtte bokføre et betydelig underskudd for 2018 når den tid er der.

Årsakene til denne situasjonen er:

- Lav økonomisk handlefrihet og store økonomiske utfordringer.
- Moderat til lav vekst i inntektene innenfor inntektssystemet – som en følge av endring i fordelingskriterier mellom kommuner etter kommunereformen i 2017.
- Sterkere underliggende kostnadsvekst på flere områder enn det som det er kompensert for i inntektssystemet.
- Et generelt høyt og økende press på rettighetsdrevne tjenester (omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistent m.m.) og dertil hørende kostnader.
- Sterk kostnadsvekst i pleie- og omsorgstjenestene og spesielt Bo- og aktivitets-tjenester (tilbudet til funksjons- og utviklingshemmede) over flere år og som forsterker seg inn i 2018.
- Nye bemanningsnormer i barnehagene fra 1.8.2018.
- Spisepauser – fase II – i sykehjemmet fra 6.11.2017 gir helårseffekt i 2018.
- Økte bevilgninger til Rakkestad Kirkelige Fellesråd krever omprioriteringer av overføringsdelen av budsjettet i 2018.

Rakkestad kommune har lave enhetskostnader i barnehagene. I flere år er midler som kunne blitt kanalisert til barnehager, prioritert til andre formål. Det gjelder først og fremst helse- og omsorgsseksjonene. Bemanningsnormen som innføres i barnehager fra 1.8.2018, må dekkes ved overføringer av ressurser fra andre seksjoner. Det er ikke bevilgninger til dette tiltaket i statsbudsjettet for 2018.

For Barnevern er situasjonen noenlunde stabil og i samsvar med budsjett i 2017 – etter en periode med store merutgifter i enheten i 2014 – 2016. Rakkestad kommune har like fullt fremdeles sine utfordringer i denne delen av sin virksomhet og rådmannen tror derfor ikke helt at alle hindre er passert. Det er grunn til å være forberedt på nye tak i barnevernet i 2018.

Rakkestad kommune mangler ressurser i det økonomiske opplegg til å håndtere svingninger og uforutsette hendelser i sine inntekter og utgifter. Det er ikke bærekraftig selv på kort sikt. Rakkestad kommune må straks gjennombygge en budsjettmessig buffer allerede i 2018.

Det krever tiltak. Udisponerte ressurser i budsjettet bør være i en størrelsesorden på 12,5 – 15 millioner kroner.

Rådmannen legger opp til at Rakkestad kommune fra starten av 2018 setter i gang en lang rekke av prosjekter å oppnå målsettingen som nevnt:

- Program for reduksjon av 20 – 25 årsverk – kr. 10 000 000 – kr. 15 000 000 p.a. – fortsetter.

Etter at stort sett bare de sentrale ledd så langt er rammet, har tiltak fra 2018 straks direkte konsekvenser for kommunens tjenesteytelser.

- For flere år siden ble det etablert fastrenteavtaler på langsiktige lån – som med dagens rentenivå er relativt kostbare.

Kontraktene utløper i 2021 og 2022.

Strategi og tiltak for avvikling av fastrenteavtalene fastsettes – med den risiko det også medfører.

- Vurdering av lærlingeordning og kompetansetiltak og velferdsordninger for ansatte innen Personal.

- Reduksjon av barnehageplasser fra 1.8.2018.

- Utvidet stengning av barnehager på sommeren og ved høytider m.m. ellers i året.

- Kutt i ekstraordinære ressurser i barnehager – som er lite forenlig med et større fokus på tidlig innsats.

- Omfang av assistentressurser i skole.

- Tilskudd til lag og foreninger m.m. innen Kommunikasjon og kultur.

- Rakkestad Kino.

- Rakkestad Bad.

- I 2015 – 2017 bosatte Rakkestad kommune et høyt antall flyktninger. Som følge av kapasitetsbegrensninger m.m. i integreringsarbeidet, er det ikke sammenfall mellom utgifter og inntekter på området som forventet og forutsatt.

Det innebærer enkelte utfordringer.

I 2018 setter Rakkestad kommune opp et budsjett og regnskap for sitt flyktninge-prosjekt 2015 – 2020 – i den hensikt å balansere ut de økonomiske effekter av tiltaket over den periode det faktisk løper.

Rakkestad kommune bosetter ikke flyktninger i 2018 – 2021, men retter i stedet økt fokus mot de store integreringsoppgaver som er på dette området.

- Redusere antall omsorgsboliger med fire – som muliggjør et kostnadskutt på ca. 1 million kroner p.a.

- Tilbakeføre størstedelen av betalte spisepauser i Skautun rehabiliterings- og omsorgs-senter – noe som medfører kostnadsreduksjoner på ca. 1 million kroner.

- Reduksjon av sykehjemsplasser – effekt kr. 750 000 – kr. 2 250 000.

- Økte priser på mat fra Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter levert til hjemme-boende brukere – som kan generere merinntekter på ca. kr. 900 000 på årsbasis.

- Reforhandle leieavtale med Rakkestadhallene AS – som følge av at selskapet har fått betydelig styrket økonomi etter at Rakkestad kommune garanterte for langsiktige lån.

- Effektivisere arealbruk m.m. i kommunale administrasjonslokaler.

- Betaling for tjenester m.m. innen spesielt Teknikk, miljø og landbruk.

Rådmannen tar sikte på å starte opp prosesser omkring aktuelle tiltak i januar 2018 – hvor-etter politisk nivå må ta stilling til hvilke av dem som skal realiseres.

Som rådmannen vurderer det, bør det samlede program – som status er pr. 1.1.2018 – være på 12,5 – 15 millioner kroner på årsbasis.

Tiltak i tide

Rådmannen understreker viktigheten av å sette inn tiltak for å rette opp økonomisk ubalanse i tide – fordi de korreksjoner som gjennomføres da blir minst inngripende og kommunen har ressurser på sitt disposisjonsfond til å dekke inn underskudd i regnskapet den perioden som omlegginger og kutt i aktivitet pågår. Det er denne situasjonen rådmannen ser for seg at Rakkestad kommune fort kommer i i de nærmeste et – to årene.

Hvis Rakkestad kommune ikke håndterer sin økonomi og holder balanse i budsjetter og regnskaper, risikerer den å bli satt opp i register om betinget godkjenning og kontroll – «Robeklisten» – som er en liste over kommuner som er i økonomisk ubalanse. Det skjer dersom følgende kriterier er til stede:

- Kommunestyret har vedtatt et årsbudsjett uten å dekke inn alle utgifter.
- Kommunestyret har vedtatt en økonomiplan uten å dekke inn alle utgifter.

- Kommunestyret har vedtatt at et regnskapsmessig underskudd skal fordeles utover det påfølgende budsjettår etter at regnskapet er avlagt.
- Kommunestyret ikke følger vedtatt plan for dekning av underskudd.

Å bli oppført i «robeklisten» innebærer et redusert politisk handlingsrom – idet at kommunen må ha fylkesmannens godkjenning til å ta opp lån og inngå langsiktige leieavtaler og den må fastsette en forpliktende plan for å komme ut av sitt økonomiske uføre.

Når økonomien nå strammer seg til som den gjør, er det viktig å ta signal på alvor og sette tiltak for å rette opp ubalanser i verk allerede nå.

I annet fall blir konsekvensene store i alle fall fra 2020.

Rådmannen påpeker at det er en politisk oppgave å gi legitimitet til forskjellige prosesser og til slutt vedta hvilke tiltak som skal realiseres.

Mål og strategier

Rakkestad kommunes målsettinger knytter seg til de roller den har som samfunnsutvikler og samfunnsutbygger, planaktør og planmyndighet, forvaltningsorgan, leverandør av velferds-tjenester og ansvarlig for lokal infrastruktur. Gjennom fastsetting av en ny planstrategi innen utgangen av 2020, kommuneplan i 2022 og et enhetlig stabs- og sektorielt planverk i 2023 skal rammer og funksjonelle tiltak for utvikling av lokalsamfunnet meisles ut fram mot 2030.

I 2018 gjør formannskapet og rådmannens ledergruppe en verdi- og kulturdebatt som et grunnlag for å prioritere kommunale ressurser, drift og tjenesteytelser på kortere sikt – 2018 – 2020 – og som deretter blir basis i det enhetlige planverk helt opp til kommuneplanen.

Kommunestyrets vedtatte endring nr 9

I arbeidsgruppen som skal utarbeide et verdidokument for Rakkestad kommune skal alle partier i Rakkestad kommunestyre være representert, for at verdidokumentet skal få bredest mulig politisk forankring.

Rakkestad kommune mangler i øyeblikket helhetlige funksjonelle planverk og tilfredsstillende strategier for prioritering og fordeling av ressurser på formål. Det bærer økonomiplan, budsjett og enkeltspørsmål og – saker preg av. Styringen av kommunen lider av at helhetlige tankebaner ikke er forankret og fastsatt.

Mye ble satt på vent mens kommunereformprosjektet pågikk i 2014 – 2017.

Rådmannen mener tiltak som nevnt bare aktualiseres enda mer av utviklingen som så vidt er i gang – digitalisering av oppgaver og funksjoner, kommunereform og annen fornyelse av offentlig sektor.

Verdi- og kulturdokumentet bygges opp omkring følgende temaer:

- Kommunens formål – konkretisering av rollen.
- Kommunen som arbeidsgiver.
- Kommunen som samfunnsutvikler og samfunnsutbygger.
- Kommunen som planmyndighet.
- Kommunen som myndighetsutøver.
- Kommunen som tjenesteyter.
- Kommunen som ansvarlig for lokal infrastruktur.

Det legges opp til bred dialog med innbyggere og lokalsamfunn og ansatte i de prosesser som er beskrevet.

Prosjektet starter opp i januar 2018.

Kommunestyret vedtar verdi- og kulturdokumentet i 2018.

Rådmannen

Rådmannen omfatter rådmannen og stabene – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi.

Tabeller

Rådmannen

RÅDMANNEN	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	28 093	29 391	25 237	25 858	26 583	27 443
Herav:						
Lønn	21 000	19 829	17 174	17 577	18 070	18 675
Driftsutgifter	13 204	15 307	13 671	14 040	14 434	14 866
Bruttoramme	34 205	35 135	30 845	31 617	32 504	33 541
Driftsinntekter	-6 111	-5 744	-5 608	-5 759	-5 921	-6 098
Nettoramme	28 093	29 391	25 237	25 858	26 583	27 443

1 000 kroner.

Stabene

STABSENE	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	21 441	21 391	21 986	22 500	23 131	23 908
Herav:						
Lønn	18 104	16 556	17 886	18 289	18 802	19 450
Driftsutgifter	5 698	5 859	5 642	5 794	5 957	6 135
Bruttoramme	23 802	22 415	23 528	24 084	24 759	25 585
Driftsinntekter	-2 361	-1 024	-1 542	-1 584	-1 628	-1 677
Nettoramme	21 441	21 391	21 986	22 500	23 131	23 908

1 000 kroner.

Kommentarer

Rådmannen er via eget fungerende og stabene:

- Premissleverandør og sekretariat for det politiske nivå.
- Leder for den kommunale administrasjon og det kommunale apparat – det vil i hovedsak si stabene og seksjonene og deres virksomhet.
- Plan-, strategi- og utviklingsfokuserende og plan-, strategi- og utviklingsprioriterende.
- Ansvarlig for de forskjellige felles oppgaver og gjøremål.

I budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020 vedtok politisk nivå et program for reduksjon av 20 – 25 årsverk – størrelsesorden 10 – 15 millioner kroner – innen 2020. Det ble satt i gang allerede ved utgangen av 2016. Så langt er reduksjonen på 10,15 årsverk. Av det er totalt 7,35 årsverk realisert hos rådmannen og stabene.

En ny administrativ struktur – med arbeidsdelings- og delegasjonsreglementer som setter stabs- og seksjonslederleddet i en langt bedre posisjon til å arbeide strategisk på tvers av kommunens virksomhet og stabs- og seksjonsinternt, driftsmessig selvstendig innen fastsatte økonomiske og andre rammer og kunne bygge ut enhetslederleddet og enhetslederfunksjonen ut fra lokale behov – ble fastsatt fra 1.7.2017.

Inntrykket er at endringen er godt mottatt og fungerer etter hensikten.

I øyeblikket lider rådmannen og stabene i at det er for liten bredde og kapasitet på plan- og sakbehandlersiden på dette plan i organisasjonen, og det er derfor påkrevet med tiltak for å rette opp i disse svakhetene i organisasjonen tidlig i 2018. Rådmannen arbeider med denne problemstillingen og tar sikte på i alle fall delvis å ha løsninger på plass i første kvartal 2018.

For øvrig går virksomheten innen det sentrale leddet omtrent som forutsatt.

I de nærmeste årene blir digitalisering, omstilling og fornyelse av offentlig sektor et helt dominerende tema.

Digitalisering går ut på å ta i bruk teknologi til å forenkle, forbedre og fornye arbeidsoperasjoner og arbeidsprosesser i offentlig virksomhet. For kommunen innebærer det et potensial for å effektivisere og hente ut mer av sine ressurser og for innbyggere, lokalsamfunn og øvrige omgivelser å bli tilbudt bedre tjenester.

Rådmannen mener at digitalisering forutsetter omstillinger i organisasjonen.

I 2018 ønsker rådmannen å anvende inntil kr. 500 000 – finansiert av disposisjonsfondet – til å utarbeide et grunnlag/et rammeopplegg til å forberede Rakkestad kommune på en digital hverdag og digitale forutsetninger og rammer i et tre – fire års perspektiv.

Rådmannen vurderer det som svært viktig at Rakkestad kommune allerede nå peker ut sin gåretning på dette området.

Det endelige grunnlag/opplegg legges fram for kommunestyret for vedtak.

For å ivareta smittevern og miljørettet helsevern etter gjeldende lovverk, er det satt av kr. 150 000 i 2018.

Regionalt og interkommunalt forandrer Østfold seg med kommunereformen, og Rakkestad kommune har bestemt å orientere seg mot Sarpsborg kommune og Nedre Glommaregionen (kommunereformsaken). Samarbeidsformer dreier i denne retning (sist med krisesenter)og Rakkestad kommune er også deltakende i Nedre Glomma regionråd i 2017.

Ordfører formaliserer dette medlemskap fra 2018.

Oppvekst

Oppvekst omfatter Barnehage, Skole og Kommunikasjon og kultur.

Tabeller

Barnehage

BARNEHAGE	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	46 889	50 315	51 278	52 473	53 945	55 760
Herav:						
Lønn	38 894	37 141	37 957	38 792	39 880	41 275
Driftsutgifter	20 462	21 573	21 937	22 529	23 161	23 854
Bruttoramme	59 356	58 714	59 894	61 322	63 041	65 129
Driftsinntekter	-12 468	-8 399	-8 616	-8 849	-9 097	-9 369
Nettoramme	46 889	50 315	51 278	52 473	53 945	55 760

1 000 kroner.

Skole

SKOLE	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	87 843	91 268	94 187	96 625	99 463	102 419
Herav:						
Lønn	95 768	87 532	89 298	91 604	94 301	97 103
Driftsutgifter	23 766	20 074	22 439	23 045	23 691	24 400
Bruttoramme	119 533	107 606	111 737	114 649	117 992	121 503
Driftsinntekter	-31 690	-16 338	-17 550	-18 024	-18 529	-19 084
Nettoramme	87 843	91 268	94 187	96 625	99 463	102 419

1 000 kroner.

Kommunikasjon og kultur

KOMMUNIKASJON OG KULTUR	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	20 455	19 595	20 467	20 953	21 540	22 256
Herav:						
Lønn	13 183	12 428	13 566	13 865	14 254	14 752
Driftsutgifter	10 896	9 149	8 928	9 169	9 426	9 708
Bruttoramme	24 079	21 577	22 494	23 034	23 680	24 460
Driftsinntekter	-3 624	-1 982	-2 027	-2 081	-2 140	-2 204
Nettoramme	20 455	19 595	20 467	20 953	21 540	22 256

1 000 kroner.

Kommentarer

Barnehage

Barnehage omfatter barnehage og barnehagerelaterte spørsmål.

Rakkestad kommune oppfyller barnehagelovgivningens krav om full barnehagedekning og har full balanse (kommunale og private barnehager i sum) mellom tilbud av og etterspørsel etter barnehageplasser. Av det totale antall plasser, er ca. 65 prosent kommunale og ca. 35 prosent private. Det er høyt i både fylkes- og landsmålestokk.

Som en følge av driftsmodell, er kommunale enhetskostnader til barnehageplasser lave. Det gjør at barnehageformål utgjør en mindre del av totalbudsjettet enn det er på fylkes- og landbasis. Fordi barnehager er rammefinansiert, resulterer det i at større midler enn det som ellers hadde vært mulig er kanalisert til andre formål (skole og helse og omsorg).

Departementet fremmet for en tid tilbake et forslag om å lovfeste bemanningsnormer for grunnbemanning og pedagogdekning i barnehagene fra 1.8.2018. Med den driftsmodell som er valgt, har det store økonomiske konsekvenser (gjelder grunnbemanning) for Rakkestad kommune.

Rakkestad kommune må øke bevilgningene til barnehageformål med ca. 1,6 millioner kroner (6 årsverk) i 2018 – tidsrommet 1.8 – 31.12.2018 – for å oppfylle grunnbemanningsnormen. Det får helårseffekt – ca. 3,5 millioner kroner – i 2019. Med de bestemmelser som gjelder for tilskudd til private barnehager pr. dato, utløser det økte tilskudd til de private barnehagene i 2020.

Total virkning av endringene for Rakkestad kommune er altså 6 – 7 millioner kroner etter tre år.

Statsbudsjettet kompenserer ikke kommunene for merutgifter.

Som rådmannen vurderer det må tiltak dekkes ved overføringer av midler fra andre formål – idet at lavere barnehagekostnader over flere år har muliggjort høyere ressurser til andre oppgaver. Den reguleringen for bemanning som nå gjøres for barnehageområdet – uten noen statlig kompensasjon – gir som konsekvens at midler må tilbakeføres til barnehagene.

Rådmannen følger opp saken i eget prosjekt i 2018 – med rapport til kommunestyret i Økonomisk rapport pr. 30.4.2018.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 8
De ansatte i barnehagene i Rakkestad skal tilbys kurs i hvordan de skal oppdage og håndtere at barn utsettes for omsorgssvikt, dette som et ledd i at Rakkestad kommune satser på tidlig innsats. Rådmannen finner midler til tiltaket i Budsjettet for 2018.

Skole

Skole omfatter skole og skolerelaterte spørsmål.

Rådmannen legger i utgangspunktet opp til en uendret driftssituasjon i grunnskolen i 2018.

Seksjonen er tilført midler for helårseffekt av tiltaket «Tidlig innsats – økt lærertetthet på 1. – 4. trinn» med ca. kr. 730 000.

Rakkestad kommunes kostnader til skoleskyss og kjøp av tjenester ved Mortenstua skole blir ca. kr. 950 000 høyere enn i 2017.

I 2015 – 2017 bosatte kommunen et relativt høyt antall flyktninger og har av den grunn ennå i en periode et stort antall slike elever på norskopplæring ved Delta i Askim og Norsksenteret i Sarpsborg. Det faller etter hvert tilbake til et mer normalt nivå. Rådmannen går inn å styrke bevilgningen til undervisning av flyktninger med kr. 600 000 i 2018.

Budsjettet og økonomiplanen inneholder ikke noen korreksjon for det såkalte «gjesteelev-oppgjøret» (beredskapshjem – fosterhjem) med andre kommuner.

Rakkestad kommune går fra 1.8.2018 ut av PP – tjenesten for Indre Østfold. Den blir lagt ned fra samme tidspunkt. Rakkestad kommune starter opp med en egen PP – ordning fra 1.8.2018.

Kommunestyret får seg forelagt en meldingssak om endringen i første halvår i 2018.

Skole kan måtte overføre assistentressurser til barnehage i 2018 – jf. avsnittet om barnehager ovenfor.

Kommunikasjon og kultur

Kommunikasjon og Kultur ble etablert fra 1.4.2017 og omfatter informasjon, IKT, innkjøp og kultur.

For Informasjon er status den samme som pr. oktober/november 2017. Informasjon ble kuttet med et årsverk tidlig i 2017.

Rakkestad kommune rekrutterte IKT – lærling pr. 1.9.2017.

Fra 1.1.2018 går Rakkestad kommune ut av Innkjøpssamarbeidet i Indre Østfold.

Rakkestad kommune ansatte medio 2017 egen rådgiver på innkjøp (jurist) som tiltrådte stillingen sin 1. oktober 2017.

Tiltaket innebærer at innkjøp blir relativt kraftig styrket fra 2017 til 2018.

For Kultur er situasjonen i 2018 den samme som pr. andre tertial 2017. Som ledd i sammenslåing av Informasjon og IKT og Kultur til Kommunikasjon og kultur, ble 0,80 merkantilt årsverk overført til Personal som en synergi av tiltaket – jf. budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020.

Det er en usikkerhet om gårds- og slektshistorie blir utgitt i 2017 eller om avslutningen av prosjektet blir skjøvet over til 2018. Rådmannen ser ikke på det som tilfredsstillende. Det legges ikke inn ressurser til formålet i budsjettet. Rådmannen regner med at salg av bøker finansierer de kostnader som ytterligere påløper.

Annen aktivitet – bibliotek og boksamlinger, museer og kulturminner, lokalsamling, idrett- og fritidsaktiviteter, barn- og ungdomsarbeid, fritidstilbud funksjonshemmede, kino, bad, kulturskole og andre kulturformål – er videreført nærmest uforandret i 2018.

NAV Rakkestad

NAV Rakkestad består av enhetene Oppfølgning I (Arbeid og aktivitet) og Oppfølgning II (Kvalifisering).

Tabeller

NAV Rakkestad

NAV RAKKESTAD	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	20 196	25 151	27 001	27 697	28 473	29 361
Herav:						
Lønn	10 361	14 654	16 259	16 665	17 132	17 680
Driftsutgifter	11 763	11 264	11 882	12 203	12 545	12 921
Bruttoramme	22 124	25 917	28 142	28 868	29 678	30 601
Driftsinntekter	-1 928	-767	-1 141	-1 171	-1 204	-1 240
Nettoramme	20 196	25 151	27 001	27 697	28 473	29 361

1 000 kroner.

Kommentarer

NAV Rakkestad har både statlige og kommunale oppgaver – hvor sistnevnte omfatter sosiale tjenester, startlån, bosetting og integrering av flyktninger og Jobbsjansen/Ny Giv.

Fra 1.1.2017 tok NAV Rakkestad selv over aktivitetsplikttiltaket for sosialhjelpsmottakere.

Ny Giv er et differensiert og individuelt tilpasset tilbud som retter seg mot de som trenger et lavterskeltilbud, men det er også arbeidsrettet aktivitet for personer med stor arbeidsevne. Tiltaket videreutvikles i budsjett- og økonomiplanperioden.

En av NAV – reformens hovedmålsettinger er å få flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad. Fra politisk side er det signalisert et ønske om at NAV skal ha et større fokus på arbeidsgiverkontakt. Det er sentralt for å skape en plattform som kan bidra til å formidle arbeid til enkeltindivider eller bistå arbeidsgivere i rekruttering av arbeidskraft.

NAV Rakkestad tar sikte på å videreutvikle samarbeidet med det lokale næringslivet – blant annet ved en aktiv deltakelse i Næringsrådet og andre aktuelle fora.

Dessuten ønsker NAV Rakkestad å etablere et felles markedsteam med NAV Sarpsborg.

Rakkestad kommune bosatte (forutsatt fullt mottak i 2017) 49 flyktninger i 2015 – 2017.

I samme periode er det gjennomført 10 familiegjenforeninger.

Omfanget av bosetninger og familiegjenforeninger er meget høyt. Det medfører tilsvarende store integreringsutfordringer for Rakkestad kommune for denne gruppe mennesker.

NAV Rakkestad arbeider tett opp mot det øvrige kommunale tjenesteapparatet, frivillige organisasjoner/foreninger og private aktører for å inkludere og integrere de nyankomne flyktningene best mulig i Rakkestadsamfunnet.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 7
Rakkestad kommunestyre får forelagt en enkeltsak om eventuelt mottak av flyktninger ved en eventuell henvendelse fra IMDI.

I tillegg går NAV Rakkestad med i et nettverk for flyktningtjenesten i Sarpsborg kommune og deltar på arrangementer i regi av Fylkesmannen i Østfold for å styrke kommunens arbeid på det aktuelle området.

Helse og omsorg

Helse og omsorg omfatter Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.

Tabeller

Rakkestad familiesenter

RAKKESTAD FAMILIESENTER	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	46 483	47 533	48 568	49 750	51 145	52 804
Herav:						
Lønn	34 328	33 036	33 959	34 755	35 729	36 927
Driftsutgifter	23 701	20 779	21 837	22 418	23 047	23 737
Bruttoramme	58 030	53 815	55 795	57 173	58 776	60 664
Driftsinntekter	-11 547	-6 282	-7 228	-7 423	-7 631	-7 860
Nettoramme	46 483	47 533	48 568	49 750	51 145	52 804

1 000 kroner.

Hjembaserte tjenester

HJEMBASERTE TJENESTER	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	50 472	51 403	53 674	54 880	56 419	58 366
Herav:						
Lønn	49 962	50 138	51 252	52 392	53 862	55 732
Driftsutgifter	4 800	3 288	3 431	3 524	3 622	3 731
Bruttoramme	54 762	53 426	54 683	55 916	57 484	59 463
Driftsinntekter	-4 290	-2 023	-1 009	-1 036	-1 065	-1 097
Nettoramme	50 472	51 403	53 674	54 880	56 419	58 366

1 000 kroner.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

SKAUTUN	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	49 638	50 476	52 833	53 963	55 476	57 451
Herav:						
Lønn	55 871	55 738	59 292	60 596	62 296	64 474
Driftsutgifter	11 869	8 310	7 459	7 661	7 876	8 111
Bruttoramme	67 740	64 049	66 751	68 257	70 171	72 585
Driftsinntekter	-18 102	-13 572	-13 918	-14 294	-14 695	-15 135
Nettoramme	49 638	50 476	52 833	53 963	55 476	57 451

1 000 kroner.

Bo- og aktivitetstjenester

BO- OG AKTIVITETSTJENESTER	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	47 684	53 931	62 218	63 607	65 391	67 656
Herav:						
Lønn	56 745	58 881	62 927	64 334	66 138	68 426
Driftsutgifter	5 890	5 100	6 975	7 163	7 364	7 585
Bruttoramme	62 635	63 982	69 902	71 498	73 503	76 011
Driftsinntekter	-14 951	-10 051	-7 684	-7 891	-8 112	-8 355
Nettoramme	47 684	53 931	62 218	63 607	65 391	67 656

1 000 kroner.

Kommentarer

Rakkestad familiesenter

Rakkestad familiesenter består av enhetene Helsesøster- og skolehelsetjeneste, Fysio- og ergoterapitjeneste, Barnevern, Rusomsorg og psykisk helsearbeid og Frivillig sentral.

Helsesøster- og skolehelsetjeneste og Fysio- og ergoterapitjeneste er videreført med nivå som i 2017.

Ifølge Statistisk sentralbyrås kostrastatistikk (Kommune – Stat – Rapportering) er personal- og ressurssituasjonen for helsesøstre og særlig jordmødre bedre i Rakkestad kommune enn for gjennomsnittet av kommuner i fylket og landet.

Fysio- og ergoterapitjenesten beholder antall stillingshjemler i 2018.

I øyeblikket har Rakkestad kommune en noe lavere særlig fysioterapidekning enn den jevne kommune på fylkes- og landsbasis. Det er viktig med tilstrekkelig kapasitet på det aktuelle området for å realisere det rehabiliteringspotensial som er til stede på kommunens oppgave-områder. Rådmannen håpet av den grunn å finne ressurser til dette formålet i budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Så langt har det ikke lyktes, men det tas sikte på ved omstillinger å finne midler til en ny fysioterapihjemmel i første kvartal 2018.

Rådmannen budsjetterer Barnevern i samsvar med status i enheten i første og andre tertial 2017.

Rakkestad kommune hadde store merutgifter i denne enheten i 2014 – 2016. For 2017 ser det (månedsskiftet oktober – november) ut til at budsjettforutsetningene blir ca. realisert. Utgiftsnivået er altså litt lavere eller omtrent som det var ved utgangen av 2016. Samtidig er antall meldinger, undersøkelser og potensielle nye tiltak og saker høyt og rådmannen kan ikke gå god for at det ikke skjer ny kostnadsvekst på dette området i 2018. Det er like trolig som at det ikke finner sted.

Forvaltnings-, drifts- og tjenestemessig har kommunen i dag en helt annen oversikt og kontroll på Barnevern enn i 2014, 2015 og deler av 2016.

Rusomsorg og psykisk helsearbeid er også budsjettert som situasjonen er i andre tertial 2017.

Stillingshjemmel for psykolog og øremerket statlig tilskudd til tiltaket er en del av det økonomiske opplegget i 2018.

Rådmannen påpeker at det er usikkerhet og risiko ved de forskjellige øremerkede tilskudds-ordninger innen denne enheten og at finansiering av de ulike deler av tjenesten derfor kan vise seg ikke å holde vann i løpet av 2018.

Det påkaller i så fall korrektive tiltak på et eller annet tidspunkt.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 2
Som oppfølging av administrasjonens rapportering vedrørende eksternt finansierte stillinger innenfor seksjon «Familiesenter» spesielt enhet «psykisk helse», ber Rakkestad kommunestyre om at området prioriteres løpende.

Hjembaserte tjenester

Hjembaserte tjenester består av Hjemmesykepleie og Omsorgsboliger.

Rakkestad kommune har i lang tid hatt problemer med å rekruttere spesielt sykepleiere til helse- og omsorgstjenestene. I 2017 ble av den grunn 1,5 årsverk av sykepleiere tatt ut av turnusplan – erstattet med fagarbeiderressurser – og lagt over på fast arbeidstid. Ideen bak tiltaket er å gjøre hjemmetjenestene mer attraktive som arbeidssted og tjenestene som en helhet mer bærekraftige og robuste. Tiltaket er en del av budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021.

Rådmannen vurderer at tiltak for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering og velferds-teknologi er avgjørende for at Rakkestad kommune skal makte sine oppgaver innen helse- og omsorg framover.

Det legges opp til å disponere kr. 500 000 av fonds for å rigge Hjembaserte tjenester for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i sitt tilbud og det er satt av midler til nye prosjekter for velferdsteknologi på investeringssiden i 2018 – 2021.

I årsskiftet 2017 – 2018 ble Helsehusveien 5 tatt ut av omsorgsboligporteføljen for Hjem-baserte tjenester og overtatt av Bo- og aktivitetstjenester som meningen var i 2012.

Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter håndterte denne situasjonen fullt ut i første halvår 2017. Utviklingen har tatt en annen retning de siste månedene og i sykehjemmet er antall plasser i dag blitt en flaskehals. Det skyldes som rådmannen vurderer det at det ikke er tilstrekkelig med omsorgsboliger for å skape en sirkulasjon i pasientmassen mellom tilbudene.

Rakkestad kommune kjøper ultimo 2017 – forhåpentlig midlertidig – sykehjemsplass(er) av en annen kommune. Ressurser til slike anskaffelser er ikke tatt inn i det økonomiske opplegget for 2018.

I investeringsbudsjettet er det satt av ressurser til å etablere nye omsorgsboliger for Hjembaserte tjenester i 2019.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter består av Langtidsenhet, Korttidsenhet, Demensenhet og Kjøkken-/vaskerienhet.

Rådmannen påpeker at Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Hjembaserte tjenester i et tjenesteperspektiv må sees i sum.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter yter sykehjems- og institusjonstjenester og Hjembaserte tjenester gir hjemmetjenester til eldre og andre klassisk omsorgstrengende mennesker i kommunen. For at Rakkestad kommune skal ha funksjonelle og gode tilbud på dette området, er det avgjørende at det er en hensiktsmessig struktur – hjem, omsorgsboliger og institusjon – i tjenestene og tilstrekkelig kapasitet på tjenesteytelsene som framstilles og leveres. Det fokuseres sterkere på dette momentet ved at hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi mer og mer tar skrittet fra målsettinger til å materialisere seg i tiltak.

Rådmannen foreslår ressurser til hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi i drifts- og investeringsbudsjettet for 2018.

I første halvår 2017 hadde Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter en på mange måter akseptabel plass- og kapasitetsituasjon. Utfordringer var til stede. De relaterte seg til et fåtall pasienters individuelle og særskilte behov og kommunens muligheter og tiltak for å kunne gi denne gruppen et adekvat og forsvarlig tilbud. Det ble håndtert ved ekstraordinær ressursinnsats og reduksjon av kapasitet i institusjonen. I denne forbindelse vises det til Økonomisk rapport pr. 30.4.2017 og Økonomisk rapport pr. 31.8.2017.

Ved årsskiftet 2017 – 2018 ble Helsehusveien 5 tatt ut av omsorgsboligporteføljen for Hjembaserte tjenester og overtatt av Bo- og aktivitetstjenester som meningen var i 2012.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Hjembaserte tjenester håndterte denne situasjonen fullt ut i første halvår 2017. Utviklingen har tatt en annen retning de siste månedene og i sykehjemmet er antall plasser i dag blitt en flaskehals. Det skyldes som rådmannen vurderer det at det ikke er tilstrekkelig med omsorgsboliger for å skape en sirkulasjon i pasientmassen mellom tilbudene.

Rakkestad kommune kjøper ultimo 2017 – forhåpentlig midlertidig – sykehjemsplass(er) av en annen kommune. Ressurser til slike anskaffelser er ikke tatt inn i det økonomiske opplegget for 2018.

I investeringsbudsjettet er det satt av ressurser til å etablere nye omsorgsboliger for Hjembaserte tjenester i 2019. Dette er ment å bidra til løse opp de kapasitetsproblemer som er i sykehjemmet og hjemmetjenestene ved utgangen av 2017 og inn i 2018.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter har vanskeligheter med å rekruttere spesielt sykepleiere. Det er en problemstilling som det kontinuerlig blir arbeidet med.

Spisepauser – fase II – ble gjennomført fra 6.11.2017. Helårseffekt av tiltaket er ca. kr. 900 000.

Rakkestad kommune har nytt sykehjem som et investeringsprosjekt på noen års sikt. I forlengelse av prosesser i 2017 arbeides det nå med en enkeltsak for helse- og omsorgsutvalget og kommunestyret som omhandler omfang, innhold og kostnadsramme for en utbygging. Rådmannen ser for seg at første behandling av den finner sted i 2017 og at oppfølgende og avsluttende vedtak kan gjøres i første halvår 2018.

KS Konsulent engasjeres som rådgiver for kommunen i denne fase av saken.

Det økonomiske opplegget for Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter baserer seg på en normal driftssituasjon. Om det er realistiske premisser er langt fra sikkert. Risikoen for merutgifter og budsjettoverskridelser er større enn tidligere år. Det er ikke buffere til å møte de utfordringer som måtte oppstå.

Bo- og aktivitetstjenester

Bo- og aktivitetstjenester er bestående av enhetene Sone 1, Sone 2 og Sone 3 og gir bolig-, aktivitets- og omsorgstjenester til utviklings- og funksjonshemmede og andre grupper med særlige behov. Dette området er av flere grunner stort i Rakkestad kommune. Rådmannen trekker fram:

- Tjenester som henger sammen eller er av en ganske lik kategori er samlet i Bo- og aktivitetstjenester, mens de tidligere og fortsatt i mange kommuner er organisert i ulike seksjoner.

  Det gjelder for eksempel ordninger for bofellesskap, brukerstyrt personlig assistent, avlastning og omsorgslønn.

- Demografiske forutsetninger i befolkningen – blant annet at en institusjon for psykisk utviklingshemmede helt fram til starten av 1990 – tallet var lokalisert til Rakkestad – gjør at kommunen har forholdsvis mange innbyggere i aktuelle brukergrupper.

- Av forskjellige årsaker – blant annet bosettings- og næringsstruktur – har Rakkestad kommune et stort antall fosterhjem opprettet for barn opprinnelig hjemmehørende i andre kommuner.

Bo- og aktivitetstjenester gir tjenester i ganske betydelige skala til disse brukerne – mens de er ungdommer (0 – 16/18 år) og senere som voksne (over 18 år).

I alle fall i sju – ti år har Bo- og aktivitetstjenester manglet en tilstrekkelig og tilfredsstillende bolig- og bygningsflåte for sine tjenester og brukere. Helsehusveien 5 ble bygget for denne seksjonen i 2012, men ved ferdigstillelse var det en vanskelig situasjon i de ordinære pleie- og omsorgstjenestene og Hjembaserte tjenester fikk midlertidig disponere leilighetene. Det varte helt til årsskiftet 2016 – 2017 da de ble frigjort til Bo- og aktivitetstjenester.

Bo- og aktivitetstjenester anvendte andre og driftsmessig kostbare ordninger og utsatte dessuten tiltak i tid i betydelig omfang i den periode det er snakk om.

I 2010 – 2017 er med andre ord etterspørsel etter bolig-, aktivitets- og omsorgstjenester fra utviklings- og funksjonshemmede og andre grupper med særlige behov økt som følge av at nye brukere har kommet. Det er hovedårsaken til at Fladstad omsorgsboliger nå omsider blir realisert.

Bo- og aktivitetstjenester oppnår med de tiltak som er nevnt – Helsehusveien 5 og Fladstad omsorgsboliger – at tilbudet til brukere blir akseptabelt og forsvarlig og at Rakkestad kommune omsider er noenlunde a jour med det som er forventninger, krav og rettigheter i omgivelsene på dette området.

Det er imidlertid kostbart – netto ca. kr. 6 000 000 p.a. etter at midlertidige ordninger som går i dag (barnebolig) er avviklet og trukket fra bruttosummen.

I tillegg kommer at effekt av flere, nye rettighetsdrevne tiltak – avlastning og brukerstyrt personlig assistent – er på ca. kr. 2 000 000 i 2018.

Helårs konsekvens av ressurskrevende tjenester – jf. Økonomisk rapport pr. 30.4.2017 – er videre på kr. 400 000 i 2018.

Bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger er videreført fra 2017 til 2018.

Rakkestad kommune gjør nå en kraftig oppbygging av Bo- og aktivitetstjenester. I lengre tid har den blitt utsatt og skjøvet fram i tid. Det er derfor påkrevet å gjennomføre tiltakene slik som de er presentert i avsnittene foran. Rådmannen legger ikke skjul på at det er økonomisk krevende. Det er sannsynligvis det mest krevende enkeltprogram for Rakkestad kommune på lang tid.

Teknikk, miljø og landbruk

Teknikk, miljø og landbruk omfatter enhetene Areal, byggesak landbruk og eiendom og Kommunal teknikk.

Tabeller

Teknikk, miljø og landbruk

TEKNIKK, MILJØ, LANDBRUK	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	42 456	48 091	49 685	50 780	52 204	54 027
Herav:						
Lønn	32 520	32 437	34 055	34 728	35 702	37 032
Driftsutgifter	76 051	74 887	76 387	78 450	80 650	83 064
Bruttoramme	108 570	107 324	110 443	113 178	116 352	120 095
Driftsinntekter	-66 115	-59 233	-60 758	-62 398	-64 148	-66 068
Nettoramme	42 456	48 091	49 685	50 780	52 204	54 027

1 000 kroner.

Kommentarer

Teknikk, miljø og landbruk har plan- og forvaltningsoppgaver på flere samfunnsområder og dessuten ansvar for kommunal og annen lokal infrastruktur.

Areal, byggesak, landbruk og eiendom omfatter et ganske bredt spekter av funksjoner:

- Arealplan og arealplanlegging.
- Oppmåling/geodata.
- Byggesaksbehandling og oppfølgning av saksområdet.
- Eiendomsskatt.
- Landbruk og landbruksforvaltning.
- Rakkestad Kommunale Skoger.
- Eiendom – administrasjonsbygg, skoler, barnehager alders- og velferdsbygg, kultur- og aktivitetsbygg og utleie- og omsorgsboliger.
- Renhold.

De største utfordringene er at miljøene er små og sårbare og at ressurser innenfor spesielt eiendom – personal og økonomi – er knappe i forhold til de oppgavene som er. På tross av det, er leder-/forvalterfunksjonen og vaktmesterbemanningen styrket noe i de siste årene.

Energikostnader utgjør et usikkerhetsmoment for Teknikk, miljø og landbruk i 2018, som seksjonen må håndtere innenfor sine rammer. For øvrig er det gjort mindre konsekvens-justeringer for kvantums- eller ordinære aktivitetsendringer i driften i løpet av 2017.

Kommunal teknikk omfatter:

- Vannforsyning.

- Avløp.
- Slam.
- Renovasjon.
- Kommunale veier.
- Grønt.

Med basis i «Hovedplan for vann» starter teknikk, miljø og landbruk i 2018 opp et internt prosjekt for framtidig vannkilde for Rakkestad kommune.

Bodal renseanlegg ble over noen bygget kraftig ut for å kunne ta hånd om de store mengder avløpsvann og slam som fulgte med den store næringsmiddelindustrien som den gang var i kommunen. Etter det har Diplom Is DA (2007) og Nortura SA (2014) flyttet sin produksjon ut av kommunen og Rakkestad kommune sitter på denne måte tilbake med en større uutnyttet kapasitet i dette anlegget.

Halden kommune leverte i en periode i 2016 avløpsvann – ca. 7 000 kubikkmeter – til Bodal renseanlegg, mens deres anlegg ble bygget om og utvidet.

Siden 2012 har Rakkestad kommune tatt i mot 1 000 – 2 000 kubikkmeter avløpsvann pr. år fra Aremark kommune for behandling.

Marker kommune leverte første gang i 2014 avløpsvann til Bodal renseanlegg. Det årlige kvantum er i en størrelsesorden 1 000 – 2 000 kubikkmeter.

Rakkestad kommunes inntekter av det aktuelle salget er kr. 220 kubikkmeter – kr. 450 000 – kr. 900 000 p.a. – som situasjonen er øyeblikket. Midlene hører hjemme på selvkostområdet og må disponeres i samsvar med de bestemmelsene som gjelder for det. For abonnenter og lokalsamfunn, er det en effekt at det bidrar til å holde enhetsprisene for avløpshåndteringen og abonnentenes årsgebyrer lavere enn de ellers ville vært.

Ny ordning for innsamling og transport av avfall (blant annet kildesortering) trer i kraft fra 1.7.2018.

Når det gjelder kommunale veier og grøntanlegg, er ressurser for drift og vedlikehold av dem knappe. Det er en kontinuerlig utfordring. I 2018 er det en målsetting å legge fram en sak til politisk behandling for nedklassifisering av kommunale veier til private veier. Det har stått på programmet i en tid allerede.

Rådmannen foreslår å videreføre investeringer i veier og bruer i budsjett- og økonomiplan-perioden.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 3:

Rakkestad kommunestyre ber administrasjonen aktivt benytte seg av fylkeskommunens tilskuddsordning knyttet til «forenklede sykkelstier» i 2018.

Prisene for vannforsyning, avløpshåndtering, slam og renovasjon er uforandret fra 2017 – 2018. De utgjør:

		Pris pr kubikkmeter - Pris pr stativ avfall
Vannforsyning,	kr.	16,65
Avløpshåndtering,	"	23,14
Slam,	"	Egen liste.
Renovasjon,	"	2 491

Pris pr. kubikkmeter – pris pr. stativ avfall. Eksklusive merverdiavgift.

For feiing økes gebyrene med 16 prosent fra det som er nivåene i 2017 – at feiing av en ordinær pipe altså beløper seg til kr. 386 i 2018.

Fellesutgifter og fellesinntekter

Tabell

FELLESUTGIFTER OG -INNTEKTER	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	-34 329	-28 573	-29 077	-29 054	-30 750	-34 206
Herav:						
Lønn	-8 120	-1 284	-1 790	-1 030	-1 940	-4 533
Driftsutgifter	861	58	59	60	62	64
Bruttoramme	-7 259	-1 226	-1 731	-970	-1 878	-4 470
Driftsinntekter	-27 070	-27 346	-27 346	-28 085	-28 872	-29 736
Nettoramme	-34 329	-28 573	-29 077	-29 054	-30 750	-34 206

1 000 kroner.

Fellesutgifter er lønns- og prisvekst, premieavvik, amortisering av premieavvik, betalingsformidling, Husbankens tilskudds- og låneordninger og motpost til avskrivninger.

Næring

Tabell

NÆRINGSTILTAK	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	2 603	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	2 609	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548
Bruttoramme	2 609	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548
Driftsinntekter	-6	-	-	-	-	-
Nettoramme	2 603	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548

1 000 kroner.

Kommentarer

I grove trekk omfatter Næringstiltak kjøp av tjenester fra Rause AS og overføringer til Rakkestad Næringsråd.

Gjeldende avtale mellom Rakkestad kommune og Rakkestad Næringsråd går ut 31.12.2017 og kommunestyret vil før det tidspunkt ta stilling til en forlengelse av den.

Det samme gjelder for finansieringsspørsmålet av tiltaket.

Andre trossamfunn

Tabeller

KIRKER OG TROSSAMFUNN	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940
Bruttoramme	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940
Driftsinntekter	-	-	-	-	-	-
Nettoramme	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940

1 000 kroner.

Kommentarer

Rakkestad kommune styrker overføringene til Rakkestad Kirkelige Fellesråd med kr. 465 000 (tillagt pris- og lønnskorreksjon) fra 2017 – 2018.

Effekt av lavere renter på lån er forutsatt å bli kr. 125 000 p.a. fra det samme tidspunktet.

Som vedtatt av kommunestyret i sak nr. 36/17 – Rakkestad Kirkelige Fellesråd – Økonomisk opplegg 2017 – 2020 – finansieres de nye kostnadene av en reduksjon av andre overføringer på kommunebudsjettet. I januar 2018 fastsetter formannskapet hvilke tiltak som realiseres i denne forbindelse.

Likeledes dekker Rakkestad kommune kirkens regnskapsmessige underskudd for 2016 – kr. 234 670 – av disposisjonsfondet i 2018.

Rakkestad kommune utbetaler tilskudd til Rakkestad Kirkelige Fellesråd kvartalsvis – januar, april, juli og oktober – i 2018.

Investeringer

Dette avsnittet inneholder bevilgninger til investeringsprosjekter i 2018 og hvilke nye tiltak som er tenkt realisert 2019 – 2021.

Finansieringen av investeringene er videre sentral for utviklingen av kommuneøkonomien både på kortere og lengere sikt.

Tabell

Investeringer

Prosjekter	2018	2019	2020	2021
Utgifter				
KLP - egenkapitalinnskudd,	1 600	1 600	1 600	1 600
Startlån - avdrag på utlån,	3 500	3 500	3 500	3 500
Startlån - utlån,	12 500	6 000	12 500	12 500
IKT - felles,	1 600	1 600	1 600	1 600
IKT - skole,	600	600	600	600
IKT - skole -pc'er åttende trinn,	400	400	400	400
Oppvekstseksjonene - utstyr,	300	300	300	300
Os skole,	30 000	20 000	0	0
Rakkestad kulturskole,	5 000	15 000	5 000	0
Rakkestad Kirkelige Fellesråd - investeringstilskudd,	125	125	125	125
Hjembaserte tjenester - utstyr,	1 000	1 000	1 000	1 000
Hjembaserte tjenester - omsorgsboliger,	500	10 000	10 000	0
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - utstyr,	1 000	1 000	1 000	1 000
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - bygg og anlegg,	500	500	25 000	50 000
Bo- og aktivitetstjenester - utstyr,	500	500	500	500
Bo- og aktivitetstjenester - omsorgsboliger,	26 000	0	0	0
Brann- og redningsvesenet - utstyr,	500	500	500	500
Teknikk, miljø og landbruk - utstyr,	1 000	1 000	1 000	1 000
Kommunale bygninger - påkostninger,	1 000	1 500	1 500	1 500
Kommunale veier og bruer - inklusive veinavn,	1 000	1 500	1 500	1 500
Vann- og avløpsinvesteringer,	6 000	5 000	4 000	5 000
Boliger - vanskeligstilte mennesker,	0	2 500	0	2 500
Kjøp av aksjer,	1 500	0	0	0
Sum,	96 125	74 125	71 625	85 125

1 000 kroner.

Finansiering

Finansiering	2018	2019	2020	2021
Salg av aktiva (bygg),	8 525	6 000	5 625	4 000
Kompensasjon av merverdiavgift,	13 600	10 000	7 500	7 500
Tilskudd og refusjoner,	16 500	500	8 000	20 000
Mottatte avdrag på startlån,	3 500	3 500	3 500	3 500
Andre inntekter,	1 000	1 000	1 000	125
Ubundne investeringsfond	1 000			
Lån,	52 000	53 125	46 000	50 000
Sum,	96 125	74 125	71 625	85 125

1 000 kroner.

Rådmannen legger fram et investeringsbudsjett 2018 og en investeringsdel av økonomiplan 2018 – 2021 på kr. 93 125 000 og kr. 323 500 000 – som er en stigning på kr. 17 025 000 fra investeringsbudsjett 2017 og kr. 47 250 000 fra investeringsdel av økonomiplan 2017 – 2020.

Låneopptaket for 2018 beløper seg til kr. 50 000 000 mot kr. 57 500 000 i forrige budsjett og økonomiplan.

For 2018 – 2021 er nye lån på kr. 199 125 000 – som er kr. 27 625 000 over budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020.

Rakkestad kommune betaler de enkelte år ned sine langsiktige lån med ca. kr. 20 000 000. Med opptak av nye lån på ca. kr. 50 000 000 hver budsjettermin, vokser gjeldsforpliktelsene med nærmere kr. 30 000 000 pr. år. Renter og avdrag av lånemassen går opp med nærmere kr. 2 000 000 fra budsjett til budsjett som følge av disse prioriteringene.

Det binder opp handlingsrom – i en periode der marginene er svært presset og trykket på tjenesteytelser i barnevern og spesielt helse- og omsorgstjenestene er store og økende.

Rådmannen er bekymret for hvor Rakkestad kommune går på tre – fem års sikt og for om det er bærekraft i det opplegget som legges blant annet i dette budsjett og økonomiplan.

Som situasjonen er ved inngangen til 2018 burde kommunen tatt en tilnærmet investeringspause.

Rådmannen følger like fullt opp tidligere vedtak i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021. Det forutsetter at politisk nivå følger opp med tiltak for å holde og styrke den økonomiske balanse allerede tidlig i 2018.

Salg av eiendom og aktiva har som formål å reise egenkapital til investeringene. For 2018 er slike avhendelser satt til kr. 8. 525 000 og for 2018 – 2021 til samlet kr. 24 150 000. Det er i noenlunde samme størrelsesorden som budsjettert i noen år.

Rådmannen viderefører startlån omtrent på 2017 – nivå. Opptak av nye startlån er satt til kr. 12 500 000.

Investeringene i teknologisk utstyr (IT) felles og skole er også som i de siste årene.

Velferdsteknologi er et redskap for kvalitativt bedre helse- og omsorgstjenester og har videre som formål å heve ansattes arbeidssituasjon og – arbeidsrammer til nye nivåer og holde veksten i helse- og omsorgsutgiftene lavere enn de ellers ville vært. Det settes av betydelige midler til anskaffelser og investeringer i ulike velferdsteknologiske løsninger i 2018 og 2018 – 2021.

Også oppvekstseksjonene (Barnehage og Skole), Brann- og redningsvesenet og Teknikk, Miljø og landbruksseksjonen har egne ressurser til utstyrstiltak.

Midler til påkostninger av kommunale veier og bygninger og vann- og avløpsinvesteringer er videreført i 2018 og 2018 – 2021.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 4

Rakkestad kommunestyre øker bevilgningen til selvkostområdet «Vann og avløp» på investeringsbudsjettet med 2 millioner kroner. Selvkostområdets økte bevilgning finansieres gjennom økt låneopptak.

Mulig planlegging og prosjektering av tiltak til og i Harlemåsen Boligområde dekkes av bevilgningen til vann- og avløpsformål i 2018.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 5

På bakgrunn av de investeringsutgifter som beskrives i hovedplanen for vann og avløp, samt viktigheten av et stabilt nødforsyningsnett og ønsket om å forsyne Rudskogen med det kommunale vann- og avløpsnettet, ber Rakkestad kommunestyre om en utredning i 2018 om hvordan vi er best tjent med å gjøre våre fremtidige investeringer.

Investeringstilskudd til Rakkestad Kirkelige Fellesråd er en del av det økonomiske opplegget 2018 – 2021 i samsvar med kommunestyrets vedtak i sak nr. 36/17.

Følgende større enkeltprosjekter er satt på programmet i budsjettet og økonomiplanen:

- Os skole.

  Investeringsramme kr. 50 000 000 i 2017 – 2019. Oppstart i november – desember 2017.

- Bo- og aktivitetstjenester.

  Investeringsramme kr. 31 000 000 2017 – 2018. Oppstart i november 2017.

- Rakkestad kulturskole.

Investeringsramme kr. 30 000 000 i 2018 – 2020. Forventet oppstart i september 2018.

- Hjembaserte tjenester.

  Investeringsramme kr. 20 000 000 i 2018 – 2020. Forventet oppstart i årsskiftet 2018 – 2019.

- Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter.

Til tiltaket er det satt av kr. 75 000 000 i 2020 og 2021.

Samtlige prosjekter er fulgt opp med enkeltsak. For Os skole og Bo- og aktivitetstjenesters omsorgsboliger skjedde det høsten 2017, mens slike saker for Rakkestad kulturskole, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Hjembaserte tjenester blir behandlet i første kvartal 2018.

Kommunestyrets vedtatte endring nr. 6

Omsorgsboliger i Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter. Rakkestad kommunestyre bevilger planleggingsmidler til omsorgsboligene og sykehjemmet i 2018 og viderefører også planleggingsmidlene til sykehjemmet i 2019. Investeringsmidler til omsorgsboliger i Hjembaserte tjenester og sykehjem i 2018 – 2021 blir dermed som følger:

	2018	*2019*	*2020*	*2021*
Hjembaserte tjenester	*500*	*10 000*	*10 000*	*0*
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	*500*	*500*	*25 000*	*50 000*

Bevilgningene på kr. 1 000 000 i 2018 dekkes av ubundne investeringsfond som i henhold til Økonomisk rapport pr. 31.10.2017 betegnes som investeringer som ikke medgår i 2017.

Planleggingsmidler på kr. 500 000 til sykehjem i 2019 finansieres av forventede refusjonsinntekter av investeringer som er gjennomført i 2018 og tidligere år.

Rådmannen foreslår at Rakkestad kommune tilfører Rakkestad Motorpark AS (spillemiddel-selskapet) kr. 1 500 000 i ny kapital ved en utvidelse aksjekapitalen – for å sette selskapet i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter kulturminneloven etter utbygging av motorsport-banen for 5 – 7 år siden.

Riksantikvaren ga i 2017 en siste utsettelse med tiltak til 2018.

Oversikter, obligatoriske skjemaer, selvkost-beregninger m.m.

Driftsbudsjett – sammendrag

Fellesinntekter / Fellesutgifter	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	436 033	468 553	486 722	498 993	512 232	526 733
Herav:						
Skatteinntekter	-193 291	-185 612	-197 887	-203 230	-208 929	-215 182
Rammetilskudd	-255 528	-268 953	-271 265	-278 590	-286 402	-294 974
Eiendomsskatt	-27 578	-27 901	-27 884	-27 737	-27 790	-27 821
Utbytte	-2 408	-3 277	-3 052	-3 134	-3 222	-3 319
Integreringstilskudd	-11 410	-11 134	-15 271	-15 683	-16 123	-16 606
Amortiseringstilskudd	-2 630	-2 543	-2 097	-2 207	-2 269	-2 337
Andre øremerkede tilskudd	-543	0	0	0	0	0
Renteinntekter	-2 306	-2 275	-2 400	-2 465	-2 534	-2 610
Renteutgifter	16 746	16 321	16 132	16 568	17 032	17 542
Avdrag	18 588	19 332	20 500	21 054	21 644	22 292
Avsetninger	1 432	-2 511	-3 501	-3 568	-3 640	-3 719
Resultat	-22 894	0	0	0	0	0

Seksjoner og avdelinger	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Seksjonsramme	436 033	468 553	486 722	498 993	512 232	526 733
Herav:						
Fellesutgifter og -inntekter	-34 329	-28 573	-29 077	-29 054	-30 750	-34 206
Rådmannens team	28 093	29 391	25 237	25 858	26 583	27 443
Stabsavdelinger	21 441	21 391	21 986	22 500	23 131	23 908
NAV	20 196	25 151	27 001	27 697	28 473	29 361
Skole	87 843	91 268	94 187	96 625	99 463	102 419
Barnehage	46 889	50 315	51 278	52 473	53 945	55 760
Kommunikasjon og kultur	20 455	19 595	20 467	20 953	21 540	22 256
Familiesenter	46 483	47 533	48 568	49 750	51 145	52 804
Skautun	49 638	50 476	52 833	53 963	55 476	57 451
Hjembaserte tjenester	50 472	51 403	53 674	54 880	56 419	58 366
Bo- og aktivitetstjenester	47 684	53 931	62 218	63 607	65 391	67 656
Teknikk, miljø, landbruk	42 456	48 091	49 685	50 780	52 204	54 027
Næringstiltak	2 603	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548
Kirker og trossamfunn	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940
Antall årsverk		515,19	522,56			

1 000 kroner.

Økonomisk oversikt – Drift

Økonomisk oversikt - Drift	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	25 258	26 134	26 986	27 714	28 492	29 344
Andre salgs- og leieinntekter	57 703	54 299	56 099	57 614	59 229	61 002
Overføringer med krav til motytelse	84 799	40 348	40 229	41 315	42 474	43 745
Rammetilskudd	255 528	268 953	271 265	278 589	286 402	294 974
Andre statlige overføringer	14 583	13 677	17 368	17 890	18 392	18 943
Andre overføringer	811	15	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	193 284	185 612	197 887	203 230	208 929	215 182
Eiendomsskatt	27 578	27 901	27 884	27 737	27 790	27 821
Andre direkte og indirekte skatter	7	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	659 550	616 939	637 717	654 089	671 707	691 011
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	336 234	331 298	342 452	352 337	361 563	370 470
Sosiale utgifter	87 903	91 358	95 146	96 149	98 747	102 787
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	80 585	72 185	74 441	76 451	78 595	80 947
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	72 774	70 768	73 328	75 308	77 420	79 737
Overføringer	31 685	28 142	28 286	29 103	29 920	30 815
Avskrivninger	27 030	27 346	27 346	28 085	28 872	29 736
Fordelte utgifter	-4 541	-4 498	-3 666	-3 765	-3 871	-3 986
Sum driftsutgifter	631 671	616 599	637 334	653 669	671 247	690 507
Brutto driftsresultat	27 879	340	383	420	460	504
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	4 713	5 552	5 452	5 599	5 756	5 929
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	121	120	100	103	106	109
Sum eksterne finansinntekter	4 834	5 672	5 552	5 702	5 862	6 037
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	16 746	16 321	16 132	16 568	17 032	17 542
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	18 588	19 332	20 500	21 054	21 644	22 292
Utlån	83	216	150	154	158	163
Sum eksterne finansutgifter	35 417	35 869	36 782	37 775	38 834	39 997
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-30 583	-30 197	-31 230	-32 073	-32 973	-33 960
Motpost avskrivninger	27 030	27 346	27 346	28 085	28 872	29 736
Netto driftsresultat	24 326	-2 511	-3 501	-3 568	-3 640	-3 719
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	14 223	22 894	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 946	1 285	1 000	1 000	1 000	1 000
Bruk av bundne fond	2 642	1 256	2 501	2 568	2 640	2 719
Sum bruk av avsetninger	18 810	25 435	3 501	3 568	3 640	3 719
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	14 223	22 894	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	6 020	30	0	0	0	0
Sum avsetninger	20 243	22 924	0	0	0	0

Regnskapsmessig mer - / mindreforbruk	22 894	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Budsjettskjema 1 a

Budsjettskjema 1A - Drift	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	193 284	185 612	197 887	203 230	208 929	215 182
Ordinært rammetilskudd	255 528	268 953	271 265	278 589	286 402	294 974
Skatt på eiendom	27 578	27 901	27 884	27 737	27 790	27 821
Andre direkte eller indirekte skatter	7	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	14 583	13 677	17 368	17 890	18 392	18 943
Sum frie disponible inntekter	490 980	496 143	514 404	527 446	541 513	556 919
Renteinntekter og utbytte	4 713	5 552	5 452	5 599	5 756	5 929
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	16 746	16 321	16 132	16 568	17 032	17 542
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	18 588	19 332	20 500	21 054	21 644	22 292
Netto finansinntekter / finansutgifter	-30 621	-30 101	-31 180	-32 022	-32 920	-33 905
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	14 223	22 894	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	6 020	30	0	0	0	0
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	14 223	22 894	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	1 946	1 285	1 000	1 000	1 000	1 000
Bruk av bundne avsetninger	2 642	1 256	2 501	2 568	2 640	2 719
Netto avsetninger	-1 433	2 511	3 501	3 568	3 640	3 719
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	458 926	468 553	486 725	498 993	512 233	526 734
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	436 032	468 553	486 725	498 993	512 233	526 734
Mer/mindreforbruk	22 894	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Budsjettskjema 1 b – Drift

Budsjettskjema 1b - Drift	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Fellesutgifter og -inntekter	-34 329	-28 573	-29 077	-29 054	-30 750	-34 206
Rådmannens team	28 093	29 391	25 237	25 858	26 583	27 443
Stabsavdelinger	21 441	21 391	21 986	22 500	23 131	23 908
NAV	20 196	25 151	27 001	27 697	28 473	29 361
Skole	87 843	91 268	94 187	96 625	99 463	102 419
Barnehage	46 889	50 315	51 278	52 473	53 945	55 760
Kommunikasjon og kultur	20 455	19 595	20 467	20 953	21 540	22 256
Familiesenter	46 483	47 533	48 568	49 750	51 145	52 804
Skautun	49 638	50 476	52 833	53 963	55 476	57 451
Hjembaserte tjenester	50 472	51 403	53 674	54 880	56 419	58 366
Bo- og aktivitetstjenester	47 684	53 931	62 218	63 607	65 391	67 656
Teknikk, miljø, landbruk	42 456	48 091	49 685	50 780	52 204	54 027
Næringstiltak	2 603	2 304	2 343	2 407	2 474	2 548
Kirker og trossamfunn	6 109	6 276	6 323	6 555	6 739	6 940
Sum fordelt til drift	436 033	468 553	486 722	498 993	512 232	526 733

1 0000 kroner.

Økonomisk oversikt – Investering

Økonomisk oversikt - Investering	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	9 170	7 000	8 525	6 000	5 625	4 000
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	1 745	0	1 000	1 000	1 000	125
Kompensasjon for merverdiavgift	7 201	8 506	13 600	10 000	7 500	7 500
Statlige overføringer	376	0	16 500	500	8 000	20 000
Andre overføringer	1 185	864	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	19 677	16 370	39 625	17 500	22 125	31 625
Utgifter						
Lønnsutgifter	278	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	92	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	47 812	44 864	63 300	52 900	46 400	59 900
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	7 201	8 506	13 725	10 125	7 625	7 625
Renteutgifter og omkostninger	1 200	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	56 584	53 370	77 025	63 025	54 025	67 525
Finanstransaksjoner						
Avdrag på lån	4 441	3 250	3 500	3 500	3 500	3 500
Utlån	10 037	7 500	12 500	6 000	12 500	12 500
Kjøp av aksjer og andeler	1 507	1 800	3 100	1 600	1 600	1 600
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	3 174	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	19 158	12 550	19 100	11 100	17 600	17 600
Finansieringsbehov	56 065	49 550	56 500	56 625	49 500	53 500
Dekket slik:						
Bruk av lån	48 361	46 000	52 000	53 125	46 000	50 000
Salg av aksjer og andeler	37	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	4 921	3 250	3 500	3 500	3 500	3 500
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	300	1 000	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	2 745	0	0	0	0	0
Sum finansiering	56 065	49 550	56 500	56 625	49 500	53 500
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Budsjettskjema 2a

Budsjettskjema 2A - Investering	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer:						
Investeringer i anleggsmidler	56 584	53 370	77 025	63 025	54 025	67 525
Utlån og forskutteringer	10 037	7 500	12 500	6 000	12 500	12 500
Kjøp av aksjer og andeler	1 507	1 800	3 100	1 600	1 600	1 600
Avdrag på lån	4 441	3 250	3 500	3 500	3 500	3 500
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	3 174	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	75 742	65 920	96 125	74 125	71 625	85 125
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	48 361	46 000	52 000	53 125	46 000	50 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	9 207	7 000	8 525	6 000	5 625	4 000
Tilskudd til investeringer	1 561	864	16 500	500	8 000	20 000
Kompensasjon for merverdiavgift	7 201	8 506	13 600	10 000	7 500	7 500
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	6 666	3 250	4 500	4 500	4 500	3 625
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	72 996	65 620	95 125	74 125	71 625	85 125
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	2 745	300	1 000	0	0	0
Sum finansiering	75 742	65 920	96 125	74 125	71 625	85 125
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

1 000 kroner.

Budsjettskjema 2b – Investering

Budsjettskjema 2b - Investering	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Økonomi, lønns- og personalsystem - Nye moduler	230	0	0	0	0	0
Kirkeng barnehage - utvidelse	1 130	0	0	0	0	0
Boliger for vanskeligstilte mennesker	4 085	0	0	2 500	0	2 500
Rakkestad stadion, Kunstgressbane	609	0	0	0	0	0
Rudskogen næringsområdet, vann- og avløp	43	0	0	0	0	0
Fladstad park- og friområde	4 072	0	0	0	0	0
Furubakken 11	855	0	0	0	0	0
Rådhusveien 1 - adgangskontroll, nyinstallasjon IT, ombygging av lokaler	725	0	0	0	0	0
Rakkestad u.skole - Talevarslingsanlegg, nytt inventar	851	0	0	0	0	0
Scene på Bydetunet	1 662	0	0	0	0	0
Skautun - Kjøkken avd C	430	0	0	0	0	0
Kirkeng skole	18 201	25	0	0	0	0
Kjøp av utleieboliger	0	2 500	0	0	0	0
Offentlig parkeringshus, Rakkestad sentrum	76	2 500	0	0	0	0
Rakkestad stadion, 7'er bane	4 862	300	0	0	0	0
Avsluttende og oppfølgende bevilgninger	0	2 000	0	0	0	0
Fladstadparken	0	615	0	0	0	0
Linnekleppen tursti	0	520	0	0	0	0
Helsehusveien 5 - Tilpasning til ny brukergruppe	0	260	0	0	0	0
IKT, fellesutgifter	2 219	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
IKT, skole	332	600	600	600	600	600
IKT, PCèr på åttende trinn	703	400	400	400	400	400
Kommunale bygninger - påkostninger	2 735	1 600	1 000	1 500	1 500	1 500
Kommunale veier og bruer	164	1 500	1 000	1 500	1 500	1 500
Vann- og avløpsinvesteringer	7 348	7 000	6 000	5 000	4 000	5 000
Os skole	1 402	7 500	30 000	20 000	0	0
Bo- og aktivitetstjenester, uststyr og/eller tiltak,	0	1 000	500	500	500	500
Oppvekstseksjonene, utstyr	1 003	300	300	300	300	300
Hjembaserte tjenester, utsyr og/eller tiltak	80	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Bo- og aktivitetstjenester, omsorgsboliger	0	15 000	26 000	0	0	0
Brann- og redningsvesenet, utstyr	648	1 850	500	500	500	500
Teknikk, miljø og landbruk, utstyr	754	1 750	1 000	1 000	1 000	1 000
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter, utstyr og/eller tiltak	457	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Rakkestad kulturskole	389	300	5 000	15 000	5 000	0
Rakkestad Sokn - investeringstilskudd	0	0	125	125	125	125
Hjembaserte tjenester - omsorgsboliger,	0	0	500	10 000	10 000	0
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - bygg og anlegg,	0	0	500	500	25 000	50 000
Salg av eiendommer	519	250	0	0	0	0
Sum investeringer i anleggsmidler	56 584	53 370	77 025	63 025	54 025	67 525

1 000 kroner.

Selvkostberegning – Vann, avløp, renovasjon og feiing

Vann

Grunnlag kommunale avgifter vann:	2018	2019	2020	2021
Inntekter - kostnader				
Direkte kostnader	7 309 969	7 012 878	7 188 199	7 367 904
Kalkulatoriske avskrivninger	1 373 000	1 411 000	1 442 000	1 445 000
Kalkulatoriske renter	529 000	596 000	669 000	706 000
Indirekte kostnader	299 177	306 656	314 323	322 181
Sum kostnader	9 511 146	9 326 534	9 613 522	9 841 085
Kommunale avgifter	8 359 495	8 778 495	9 173 170	9 730 359
Andre inntekter	130 543	133 807	137 152	140 581
Sum inntekter	8 490 038	8 912 301	9 310 322	9 870 939
Resultat	-1 021 108	-414 233	-303 201	29 854

1 000 kroner.

Avløp

Grunnlag kommunale avgifter avløp:	2018	2019	2020	2021
Inntekter - kostnader				
Direkte kostnader	9 496 970	9 163 023	9 392 099	9 626 901
Kalkulatoriske avskrivninger	2 517 000	2 502 000	2 566 000	2 605 000
Kalkulatoriske renter	1 095 000	1 210 000	1 327 000	1 377 000
Indirekte kostnader	303 136	310 714	318 482	326 444
Sum kostnader	13 412 106	13 185 738	13 603 581	13 935 346
Kommunale avgifter	11 334 716	11 354 577	11 375 033	11 396 104
Andre inntekter	891 777	914 071	936 923	960 346
Sum inntekter	12 226 493	12 268 648	12 311 957	12 356 450
Resultat	-1 185 613	-917 089	-1 291 624	-1 578 895

1 000 kroner.

Slam

Grunnlag kommunale avgifter slam:	2018	2019	2020	2021
Inntekter - kostnader				
Direkte kostnader	2 585 674	2 650 316	2 716 574	2 784 488
Kalkulatoriske avskrivninger	27 480	27 480	27 480	27 480
Kalkulatoriske renter	5 098	4 978	5 068	5 392
Indirekte kostnader	119 610	122 600	125 665	128 807
Sum kostnader	2 737 862	2 805 374	2 874 786	2 946 167
Kommunale avgifter	2 731 364	2 731 364	2 731 364	2 731 364
Sum inntekter	2 731 364	2 731 364	2 731 364	2 731 364
Resultat	-6 498	-74 010	-143 422	-214 803

1 000 kroner.

Renovasjon

Grunnlag kommunale avgifter renovasjon:	2018	2019	2020	2021
Inntekter - kostnader				
Direkte kostnader	9 613 888	10 354 235	10 613 091	10 878 418
Kalkulatoriske avskrivninger	228 000	479 000	479 000	473 000
Kalkulatoriske renter	94 400	124 500	123 300	118 600
Indirekte kostnader	261 974	268 523	275 236	282 117
Sum kostnader	10 198 262	11 226 258	11 490 627	11 752 136
Kommunale avgifter	8 890 560	9 779 616	10 415 291	10 675 673
Andre inntekter	1 026 673	1 052 339	1 083 910	1 116 427
Sum inntekter	9 917 232	10 831 955	11 499 200	11 792 100
Resultat	-281 030	-394 303	8 573	39 964

1 000 kroner.

Feiing

Grunnlag kommunale avgifter feiing:	2018	2019	2020	2021
Inntekter - kostnader				
Direkte kostnader	1 210 756	1 241 025	1 272 051	1 303 852
Kalkulatoriske avskrivninger	43 116	21 854	21 854	21 854
Kalkulatoriske renter	2 734	2 262	1 912	1 453
Indirekte kostnader	59 657	61 148	62 677	64 244
Sum kostnader	1 316 263	1 326 289	1 358 494	1 391 403
Kommunale avgifter	1 316 263	1 349 515	1 383 253	1 417 834
Sum inntekter	1 316 263	1 349 515	1 383 253	1 417 834
Resultat	0	23 226	24 759	26 431

1 000 kroner.

Noter

Note 1 – Skattegrunnlag og inntektsutjevnende tilskudd

Utvikling av skatteinntekter og inntektsutjevnende tilskudd:

Skatteinntekter	2017	2018	2019	2020	2021
Skatteinntekter,	185 612	197 887	203 230	208 929	215 182
Eiendomsskatt,	27 901	27 884	27 737	27 790	27 821
Inntektsutjevnende tilskudd,	36 300	34 837	35 778	36 781	37 882
Skatteinntekter og inntekts-utjevnende tilskudd,	221 912	232 724	239 008	245 710	253 064

1 000 kroner.

Prosentvis utvikling av skatteinntekter og inntektsutjevnende tilskudd:

Skatteinntekter	2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021
Skatteinntekter,		6,61	2,7	2,8	2,99
Eiendomsskatt,		-0,06	-0,53	0,19	0,11
Inntektsutjevnende tilskudd,		-4,03	2,7	2,8	2,99
Skatteinntekter og inntekts-utjevnende tilskudd,		4,87	2,7	2,8	2,99

Prosent.

Note 2 – Generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd er i 2018 budsjettert som følger:

Generelle statstilskudd	2 018
Integreringstilskudd,	15 271
Investeringskompensasjon,	2 097
Herav:	
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	812
Gudimhagen omsorgsboliger,	215
Gudimstua omsorgsboliger,	129
Skaun omsorgsboliger,	326
Heggveien omsorgsboliger,	45
Os skole,	181
Bergenhus skole,	61
Rakkestad ungdomsskole,	201
Kirkebygg,	128

1 000 kroner.

I tillegg til egne vurderinger, baserer anslagene seg på statsbudsjettet, departementenes orienteringer og annet materiell.

Det er budsjettert med en kompensasjonsrente på 1,09 prosent i 2018.

Til grunn for fastsettelse av integreringstilskudd i perioden 2018 – 2021 er det lagt bosetting av 15 flyktninger i 2017 og ikke noe ytterligere mottak av flyktninger i 2018 – 2021.

Note 3 – Fiskale inntekter

Rakkestad kommune har i 2018 budsjettert med eiendomsskatt tilsvarende 4,75 promille på boligeiendommer og 4,75 promille for andre eiendommer.

Note 4 – Utbytte fra selskaper

Det er budsjettert med utbytte fra Rakkestad Energi AS på kr. 3 052 000 i 2018.

Det er ikke budsjettert med noe ytterligere utbytte i 2018 – 2021.

Note 5 – bruk og avsetninger til bundne fonds

Det er budsjettert med følgende bruk av og avsetninger til bundne fonds i 2018:

Avsetning til bundne fond	**2018**
Feiervesenet,	0
Slam,	0
Sum,	0

Bruk av bundne fond	
Vann,	1 021
Avløp,	1 186
Slam,	6
Renovasjon,	281
Viltfondet,	6
Sum,	2 500

1 000 kroner.

VEDLEGG 1: Priser for kommunale varer og tjenester

Det fastsettes følgende priser som gjelder fra 1. januar 2018.

1. Betalingssatser for opphold i kommunale barnehager og skolefritidsordning

a) Barnehage

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 2.910	Kr. 400
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.561	Kr. 320
Deltidsplass – 60 %	Kr. 1.921	Kr. 240
Deltidsplass – 50 %	Kr. 1.630	Kr. 200
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.339	Kr. 160
Enkeltdager – per dag	Kr. 175	

Prisene samsvar med regjeringens makspris for barnehageopphold. Rakkestad kommune tar selvkost på mat og matservering i barnehager.

Moderasjonsordninger
Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, gis foreldre/foresatte minimum 30 % søskenmoderasjon i foreldrebetalingen for 2. barn og minimum 50 % for 3. eller flere barn. Moderasjonen skal omfatte søsken som bor fast sammen. Reduksjon skal tilbys også i de tilfeller søsknene går i forskjellige barnehager innen samme kommune.

Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, tredje til sjette ledd, skal foreldrebetalingen ikke overskride 6 % av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt. I tillegg har alle 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.

b) Skolefritidsordning (SFO)

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 2.540	Kr. 223
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.290	Kr. 183
Deltidsplass – 60 %	Kr. 1.755	Kr. 139
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.220	Kr. 90
Enkeltdager – per dag*	Kr. 170	

*Ekstra dager: En dag før og etter skolen. Gjelder kun for de som allerede har plass i SFO.
Søskenmoderasjon:
Iht. Rakkestad kommunes vedtekter for skolefritidsordning § 9, er det full pris for 1 barn. Fra 2. barn gis det 30 % reduksjon. Fra og med 3. barn gis det 50 % reduksjon. Reduksjonen regnes av den minste plassen. Hvis søsken har lik type plass, reduseres betalingen for den eldste.

2. Billettpriser på badet

a)	Barnebilletter	Kr 30
b)	Voksenbilletter	Kr 60
c)	Honnørbilletter	Kr 30
d)	Skoleelev tom. videregående skole	Kr 30
e)	Klippekort I (inntil 12 klipp)	Kr 300
f)	Klippekort II (inntil 24 klipp)	Kr 540

3. Elevkontingent ved kulturskolen

Priser er oppgitt per semester/halvår

Gruppetilbud/Breddeprogram (teater/dans/band/gitar)	Kr 2.400
Individuell undervisning/kjerneprogrammet	Kr 2.600
Fordypningsprogrammet (utvidet tilbud)	Kr 3.300

Leie av instrument:

Instrumenter med innkjøpspris under 5000,- (ukulele, gitar, bass etc)	kr 200
Instrumenter med innkjøpspris over 5000,- (blåseinstrumenter etc)	kr 300

Søsken- og disiplinmoderasjon:
Det gis søskenmoderasjon (10%) og ved elevplass ved 2 disipliner/fag (10%).
Skolekorpset går ikke under reglene for søskenmoderasjon og disiplinmoderasjon.

Redusert foreldrebetaling:
Familier med samlet inntekt under 4G pr. år kan oppnå 50 prosent avslag i prisen på ett kulturskoletilbud per barn. Rabatten gis etter søknad og må dokumenteres med sist fastsatte selvangivelse. Søknad sendes til postmottak@rakkestad.kommune.no og merkes *Kulturskole.*

4. Kino

a)	Barnebilletter	Kr 40-110
b)	Honnørbilletter	Kr 70-110
c)	Voksenbilletter	Kr 80-120
d)	Hefter barnebilletter og honnør (5 billetter)	Kr 340
e)	Hefter voksenbilletter (5 billetter)	Kr 420
f)	Hefte familie (5 billetter)	Kr 380

5. Andre priser

Båtutleie Frøne – per dag	Kr 100
Båtutleie Frøne – per weekend	Kr 200
Jaktkort kommunale skoger – per dag	Kr 200
Fellingsavgift elgkalv	Kr 310
Fellingsavgift voksen elg	Kr 530
Fiskekart	Kr 20
Turkart Østfold (hele settet)	Kr 105
Turkart Østfold (per del)	Kr 25

Alle priser er inkl. mva.

6. Husleie kommunale boliger

Husleien justeres i samsvar med husleieloven og den enkeltes leiekontrakter.

7. Leie kommunale utleielokaler

Utleiepriser	**Pris**
Kinosal m/scene og garderobe	
Lag og foreninger i Rakkestad	kr 2.000
Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet	kr 4.000
Garderobe bak kinosal	kr 600
Festsal	
Lag og foreninger i Rakkestad	kr 2.000
Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet	kr 4.000
Festsal – arrangement med eget ordensvern	
Lag og foreninger i Rakkestad	kr 4.000
Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet	kr 6.000
Spisesal kulturhuset	kr 1.000
Kommunestyresal	kr 1.000
Formannskapssal	kr 700
Grupperom 1 og 2 i kulturhuset	kr 500
Auditoriet Os skole	kr 600
Dorkas kafe, Rakkestad familiesenter	kr 800

I tillegg til utleiepris kommer kostnad for vaktmestertjeneste på kr 350 pr. time. Dette gjelder både arrangement og øvelser.

Andre utleielokaler:	**Enkeltdag uke** (Man – tors)	**Enkeltdag helg** (Fre e.kl. 17 – søndag)
Aktivitetshuset	kr 620	kr 800
Gymsaler/klasserom skoler	kr 520	kr 700

8. Egenbetaling for hjembaserte tjenester

Betaling for praktisk bistand – daglige gjøremål er i forhold til husstandens samlede inntekt (alminnelig inntekt inklusiv aksjeutbytte før særfradrag). Det er den siste offentlige ligningen som blir lagt til grunn ved beregningen. Har det skjedd endringer i økonomien kan dette legges til grunn ved henvendelse til Rakkestad kommune.

For praktisk bistand betales kr. 384 (selvkost) per time eller i henhold til abonnementsløsningene spesifisert under. Kommunen vil ved fakturering velge den betalingsløsning som er mest gunstig for bruker gitt antall timer praktisk bistand i fakturert periode.

Tak på egenbetaling 1 G = kr 93.634

Antall G	Alminnelig inntekt før særfradrag			Tak på Egenbetaling pr. år	Betaling pr. måned
Inntil 1 G	0	t.o.m.	93.634	0	0
1 G – 2 G	93.635	t.o.m.	187.268	2.460*	205*
2 G – 3 G	187.269	t.o.m.	280.902	18.432	1.536
3 G – 4 G	280.903	t.o.m.	374.536	23.040	1.920
4 G – 5 G	374.537	t.o.m.	468.170	32.256	2.688
5 G og over	Fra 468.171			41.472	3.456

G reguleres 1. mai hvert år.
* Satsen vil justeres til den enhver tid gjeldende sats i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10.

Priser matombringing til hjemmeboende og ved helse/velferdssentrene:

Abonnement full pensjon	Kr 3.920 per mnd.
Abonnement middag m/dessert	Kr 2.549 per mnd.
Middag med dessert (stykkpris)	Kr 107
Middag uten dessert (stykkpris)	Kr. 102
Dessert	Kr 33
Påsmurte brødskiver – stykkpris (frokost/kveld)	Kr 11

Priser salg av mat på Dorkas Kafe:

Middag med dessert (stykkpris), inkl. kaffe	Kr. 107
Middag uten dessert (stykkpris), inkl. kaffe	Kr. 102
Dessert (stykkpris)	Kr. 33

9. Vederlag for opphold på Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Dagopphold	Kr 80* per døgn
Tidsbegrenset opphold i institusjon	Kr 160* per døgn
Avlastningsplass (Helse- og omsorgstjenesteloven)	Gratis

* Satsene for korttidsopphold vil justeres til de enhver tid gjeldende satsene i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 4.

Langtidsopphold og tidsbegrenset opphold i institusjon over 60 døgn:
Betaling etter inntekt, jfr. Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3.

10. Egenbetaling andre tjenester

Montering av trygghetsalarm (engangsbeløp):	Kr	400
Kommunal trygghetsalarm:	Kr	282 per mnd.
Vask av tøy	Kr	41 per kg

11. Kommunale avgifter

a) Gebyr for vann og avløp

Engangsgebyr for tilknytning – jfr. lokal forskrift § 5:

Engangsgebyr (tilkoblingsgebyr) betales ved tilknytning til offentlig vann- og/eller avløpsledningsnett.

Tilkoblingsgebyr vann:	kr. 3.000,-
Tilkoblingsgebyr avløp:	kr. 5.000,-

Alle priser eks. mva.

Årsgebyr vann og avløp – jfr. lokal forskrift § 6:

Årsgebyret består av to deler, abonnementsgebyr (fast gebyr) og forbruksgebyr (fra vannmåler).

Abonnementsgebyr:
Abonnementsgebyret differensieres etter 5 brukerkategorier:

- Abonnementsgebyr for bolig med inntil 2 boenheter. Betaler en fast del.
- Abonnementsgebyr for fritidsbolig. Betaler en halv fast del.
- Abonnementsgebyr for bolig med mer enn 2 boenheter. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for kombinasjonsbygg bolig/næring. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for næringsbygg. Se tabell gjengitt nedenfor.

Bolig med mer enn 2 boenheter, kombinasjonsbygg og næringsbygg betaler abonnementsgebyr basert på forbruk etter følgende tabell:

Kategori	Årsforbruk	Antall faste deler
Kategori 1:	0 – 300 m³	1
Kategori 2:	300 – 800 m³	2
Kategori 3:	800 – 2500 m³	3
Kategori 4:	2500 – 5000 m³	6
Kategori 5:	5000 – 10000 m³	10
Kategori 6:	10000 – 50000 m³	15
Kategori 7:	> 50000 m³	25

Abonnementsgebyr vann (en fast del):	kr. 300,-
Abonnementsgebyr avløp (en fast del):	kr. 500,-

Alle priser eks. mva.

Forbruksgebyr:
Forbruksgebyret baseres på faktisk vannforbruk (vannmåler) og pris pr. kubikkmeter. Avløpsmengde regnes lik vannmengde.

Forbruksgebyr vann:	kr. 16,65 pr. kubikkmeter
Forbruksgebyr avløp:	kr. 23,14 pr. kubikkmeter

Alle priser eks. mva.

Stipulert forbruk:
Forbruksgebyr basert på stipulert forbruk er i utgangspunktet ikke aktuelt da vannmåler er påbudt i Rakkestad kommune. Der korrekt forbruk fra vannmåler ikke forefinnes, for eksempel ved defekt måler, stipuleres forbruket. Normalt benyttes gjennomsnittsforbruk fra tidligere år, men for boligabonnenter kan også tabell gjengitt nedenfor benyttes. Kommunen avgjør i hvert enkelt tilfelle, hvilken stipuleringsmetode som skal benyttes.

Bruksareal:	Stipulert vannforbruk
0 - 72 m2:	vannforbruk 120 m3
73 - 180 m2:	vannforbruk 170 m3
181 - 240 m2:	vannforbruk 195 m3
241 - 300 m2:	vannforbruk 225 m3
301 - 360 m2:	vannforbruk 255 m3
361 m2 og mer:	vannforbruk 310 m3

Andre gebyrer:

Gebyr for midlertidig tilknytning – jfr. lokal forskrift § 9:	kr. 1.000,-
Gebyr for manglende vannmåleravlesning – jfr. lokal forskrift § 4:	kr. 1.000,-
Gebyr for kalibrering av vannmåler – jfr. lokal forskrift § 7:	kr. 2.000,-

Alle priser eks. mva.

b) Gebyr for slamtømming

Slamtanker	Kr 1.592,-	(0 - 4 m^3)
Slamtanker	Kr 377,-	(per m^3 over 4 m^3)
Innelukkede tanker	Kr 1.545,-	(0 - 3 m^3)
Innelukkede tanker	Kr 2.098,-	(3,1 – 6 m^3)
Innelukkede tanker	Kr 377,-	(per m^3 over 6 m^3)
Minirenseanlegg	Kr 2.133,-	(0 – 4 m^3)
Minirenseanlegg	Kr 2.639,-	(4,1 – 7 m^3)
Minirenseanlegg	Kr 377,-	(per m^3 over 7 m^3)

Ovennevnte priser er ekskl. mva. Det kan innkreves et gebyr på kr 600,- ekskl. mva. per fremmøte når slam-/septiktanken av praktiske grunner ikke kan tømmes.

c) Renovasjonsavgift

Ordinær renovasjonsavgift settes til **kr 2.491** pr. stativ.
Abonnement med hjemmekomposteringsavtale **kr 1.994** pr. stativ.
Abonnement med samarbeidsavtale **kr 1.994** pr. stativ.
Abonnement med hjemmekompostering og samarbeidsavtale **kr 1.495** pr. stativ.

Nytt renovasjonsstativ	Kr 1.490
Kompostbeholder – kompostbjørn	Kr 2.660
Kompostbeholder – Biolan	Kr 3.200
Bøttesett (for oppbevaring av bark og matavfall)	Kr 200
Ekstra avfallssekker – selges ved servicekontoret i Rådhuset	Kr 24

Alle priser er ekskl. mva.

d) Priser ved Kopla renovasjonsplass

Avfallsfraksjon	Pris per tonn
Kun for husholdninger:	
Papp, papir, drikkekartong	0
Glass- og metallemballasje	0
Personbil, sortert avfall (avfall til gjenvinning)	0
Avfallssekker m/kommunens logo	0
Hageavfall	0
EE-avfall – inkludert kuldemøbler	0
Jern/metall	0
Farlig avfall(inntil 1000 kg per avfallsbesitter per år) Farlig avfall omfatter også pcb-ruter (leveres hele med karm), klorparafin-ruter (leveres hele med karm) og impregnert trevirke	0

For næringsdrivende og husholdninger	
Personbil, stasjonsvogn, varebil, kombibil, bil m/henger og lignende	Betales iht. vekt
Minstepris over vekt	60,-
Avfall til deponi (usortert avfall)	1 950,-
Sortert avfall	1 365,-
Papp/papir fra næringslivet	800,-
Trevirke	1 400,-
Impregnert trevirke	2 800,-
Jern/metall	240,-
Hageavfall fra næring	1 055,-
Gips	1 950,-
Tippmasser som kan benyttes (mottas etter avtale)	20,-
Tippmasser som ikke kan benyttes (leire, jord med mer)	200,-
Avfallssekker m/kommunens logo	0
Leca, betong og lignende med armeringsjern og maling-/pussrester	1 950,-
Klorparafinruter fra næring	5 000,-

Farlig avfall – må elektronisk deklareres før levering (gjelder næringsdrivende). Faktura blir registrert ved levering og sendt direkte til bedrift.
Større mengder farlig avfall og EE-avfall, samt kuldemøbler fra næringsliv (kjøledisker) - som Kopla renovasjonsplass ikke har plikt til å ta imot* - henvises til regionale mottaksanlegg.
(*inntil 1000 kg pr avfallsbesitter pr år.)
Alle priser er ekskl. mva.

e) Feie- og tilsynsavgift

For 1, 1 ½ og 2 etasjes bygg, per pipe	Kr 386,-
For 3 etasjes bygg, per pipe	Kr 462,-
For bygg høyere enn 3 etasjer, per pipe	Kr 591,-

Alle priser er ekskl. mva.

f) Gebyr for utrykning

Utrykning fra brannvesenet som skyldes at automatiske brannalarmer unødvendig løses ut.

Første gangs utrykning	Kr 0,-
Ny utrykning i løpet av 30 dager	Kr 5 000,-
To utrykninger i løpet av 60 dager	Kr 7 500,-
Tre utrykninger i løpet av 90 dager	Kr 10 000,-
Etter 90 dager nullstilles systemet	

12. Inndekningsgrad på kommunale avgifter

Kommunen følger prinsippet med 100 prosent inndekning av kommunale avgifter (vann, avløp, slam, renovasjon og feiing).

13. Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker m.m.

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1a.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr 718,-.

14. Betalingsregulativ for oppmåling

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1b.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr 718,-.

Vedlegg 1a: Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker m.m. i Rakkestad kommune, Østfold

Kapittel 1 - Generelle bestemmelser

§ 1-1. *Hjemmel*

Med hjemmel i lokal forskrift vedtatt 22.03.2012 fastsettes dette gebyrregulativ av Rakkestad kommunestyre**.** Gebyrer for tjenester som ikke er lovpålagte er fastsatt etter selvkostprinsippet, jf. Kst. sak 36/06.

§ 1-2. *Gyldighet*

Dette regulativet er gyldig fra 01.01.2018 og frem til nytt gebyrregulativ fastsettes/revideres av kommunestyret. Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag og/eller annen bestilling foreligger.

§ 1-3. *Grunnbeløp (G)*

Grunnbeløp (G) for utregning av gebyr fastsettes av kommunestyret. Eventuelle kostnader til andre myndigheters behandling, så som arkeologiske registreringer kommer i tillegg til disse gebyrene. Det samme gjelder kostnader med undersøkelser av grunnforhold, rasfare mv. og miljøforhold.

§ 1-4. *Betalingsbestemmelser*

Den som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Regning for gebyr blir sendt ut like etter/med at fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag, bestilling og/eller vedtak foreligger. Ved for sen betaling tilkommer purregebyr. Etter nytt forfall sendes kravet til innfordring. Det kan kreves at gebyr skal være betalt før arbeidet med saken settes i gang.

§ 1-5. *Søknader som avslås eller hvor tiltaket/planen ikke blir gjennomført*

Gebyret blir det samme uavhengig av om vedtaket innebærer tillatelse, avslag eller om tiltaket ikke blir gjennomført.

§ 1-6. *Redusert gebyr*

Når særlige grunner foreligger, kan administrasjonen redusere gebyret. Med betegnelsen særlige grunner menes det her bl.a. tilfeller der gebyret er åpenbart urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og i forhold til det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt. En søknad om redusert gebyr må sendes Rakkestad kommune innen 3 uker etter at vedtak er fattet.

§ 1-7. *Ulovlig igangsetting*

Settes et tiltak i gang før de nødvendige tillatelser foreligger, eller uten at den lovlige prosedyren er fulgt, ilegges den ansvarlige et tilleggsgebyr på 50 % av tilsvarende det ordinære gebyret for den type saker.

Overtredelsesgebyr er hjemlet i PBL § 32-8.

§ 1-8. *Klageadgang*

Enkeltvedtak om fastsetting av gebyr etter dette regulativ kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Kommunens eget klageorgan er klageinstans.

Kapittel 2 - Plansaker

§ 2-1. *Søknad om dispensasjon fra arealplan (bebyggelsesplan, reguleringsplan, kommuneplanens arealdel):*

1. Søknad som kan behandles administrativt etter delegering - Gebyr = 7 x G.
2. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.
3. Ved behandling av dispensasjonssøknader i henhold til kommuneplan, kommunedelplan, regulerings- eller bebyggelsesplaner betales gebyr for dispensasjonsbehandling. Søknad om tiltak etter PBL § 20-1 som først må behandles som dispensasjonssak medfører også ordinært gebyr etter dette regulativ.

§ 2-2. *Søknad om mindre vesentlig endring i bebyggelsesplan eller reguleringsplan:*

1. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.

§ 2-3. *Forslag til bebyggelsesplan, reguleringsplan eller vesentlig endring av gjeldende bebyggelses- eller reguleringsplan*

1. Vedtak om oppstart av planarbeid:

   Når det kommer inn private reguleringsforslag jf. PBL § 12-11 som ikke er i samsvar med kommuneplan, skal formannskapet eller kommunestyret avgjøre om forslaget skal tas opp til videre behandling. For denne behandlinga skal det betales følgende gebyr:

   12 x G

   Annonse- og andre kostnader med bekjentgjøring av planarbeidet bekostes av forslagsstiller.

2. Videre behandling fra og med 1. gangs behandling i formannskapet (offentlig ettersyn) til og med egengodkjenning i kommunestyret, inkl. annonsekostnader:
   a) For planer med størrelse 3 dekar eller mindre: 30 x G
   b) For planer med størrelse 3 - 10 dekar: 50 x G
   c) For planer med størrelse over 10 dekar: 65 x G

§ 2-4. *Konsekvensutredninger (PBL kapittel 4. § 4-2)*

For behandling av konsekvensutredninger der kommunen er ansvarlig myndighet, blir gebyrsats fastsatt etter nærmere vurdering/avtale. Gebyret skal fastsettes etter selvkostprinsippet. Det skal føres timeliste for arbeidet.

§ 2-5. *Annet arbeid:*

1. Alt planteknisk arbeid, rettelser, justeringer, omarbeidelser m.m., som må utføres på plankartet før planen godkjennes lagt ut til 1. gangs offentlig ettersyn, skal dekkes av den som fremmer planen. Hvis kommunen skal utføre disse arbeidene betales et gebyr på 2 x G pr. time.

Kapittel 3 - Utslippssak

§ 3-1. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak for inntil 15 PE: Gebyr = 6 G.

§ 3-2. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak, som overstiger 15 PE:
Gebyr = 12 G.

Kapittel 4 - Byggesak

§ 4-1. *Søknad om tillatelse til tiltak etter PBL § 20-4. Tiltak som kan forestås av tiltakshaver.*

1. *Pbl § 20-4 a - søknad om mindre tiltak på bolig- /fritidseiendom.*
   Opp til og med 50 m2 – 7 G
   51 m2 til og med 70 m2 - 9 G
   Tiltak som ikke kan beregnes etter areal – 7 G

2. *Pbl § 20-4 b - søknad om alminnelige driftsbygninger i landbruket*
   0-500 kvm = 8 G
   501-800 kvm = 13 G
   800-1000 kvm (enkle landbruksbygg) = 19 G

3. *Pbl § 20-4 c - midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav j og som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år.*
   Gebyr = 8 G

4. *PBL § 20-4 d - opprettelse av grunneiendom mv. som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m.*

   Opprettelse av eiendommer i områder med reguleringsplan.
   Gebyr = 3G.

   Opprettelse av eiendommer utenfor områder med reguleringsplan.
   Gebyr = 7G.

Ev. gebyr for behandling av dispensasjon/endring av plan kommer i tillegg.

§ 4-2. *Søknad om tillatelse til tiltak etter Pbl § 20-1 mv. Tiltak som krever ansvarsrett.*

Hvor ikke annet fremgår er bruksareal (BRA) iht. NS 3940 beregningsgrunnlag for utregning av gebyr. Utstedelse av midlertidig brukstillatelse/ferdigattest vedtatt etter plan- og bygningsloven inngår i de forskjellige gebyrer.

1. *PBL § 20-1a*

<u>Boliger:</u>
For behandling som ett-trinns- og rammesøknader.

- Bygg med 1-2 boenheter: - 28 G
- Tillegg pr. boenhet fra 3 til 10: - 5 G
- Tillegg pr. boenhet fra 11 til 20: - 8 G
- Tillegg pr. boenhet fra 21 til 30: - 5 G
- Tillegg fra og med boenhet nr. 31: - 2 G

2. *PBL § 20-1a og § 20-1b*

For alle andre nybygg, tilbygg, påbygg, underbygg

a) Inntil 70 m2 BRA – Gebyr = 8 G
b) 71 m2 – 300 m2 BRA – Gebyr = 28 G
c) Over 301 BRA m2 – Gebyr = 40 G
d) Søknad om driftsbygninger i landbruket over 1000 m2 etter PBL § 20-1 a – Gebyr= 28 G. Hver påbegynte 100 m2 BRA over 1100 m2 BRA belastes med 1 G, dog ikke ut over 40 G.

   Eks: Driftsbygning på 1001 m2 = 28 G i gebyr. Driftsbygning på 1101 m2 = 29 G i gebyr.

3. *Beregningsfaktor for tiltaksklasser:*

- For bygg i tiltaksklasse 1 gjelder gebyrsatsene som angitt i regulativet.
- For tiltak i tiltaksklasse 2 multipliseres gebyrsatsene med faktor 1,5.
- For tiltak i tiltaksklasse 3 multipliseres gebyrsatsene med faktor 2,0.

4. *PBL § 20-1a - varige konstruksjoner og anlegg:*
   Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 10 x G.
   Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
   Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

5. *PBL § 20-1c – fasadeendring:*
   Gebyr = 4 x G.

6. *PBL § 20-1b og j - vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av tiltak som nevnt i § 20-1 - a. og plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg (j):*
   Tiltaksklasse 1 – 10 x G

Tiltaksklasse 2 – 15 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G

7. *PBL § 20-1d - bruksendring eller vesentlig utvidelse/endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under PBL § 20-1a:*
Tiltaksklasse 1 – 14 x G
Tiltaksklasse 2 – 19 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G

8. *PBL § 20-1e - riving av tiltak som nevnt under PBL § 20-1 a:*
Tiltaksklasse 1 – 7 x G
Tiltaksklasse 2 – 15 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G

9. *PBL § 20-1 f - Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner:*
Tiltaksklasse 1 – 12x G
Tiltaksklasse 2 – 15 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G

10. *PBL § 20-1 g - oppdeling eller sammenføyning av bruksenheter i boliger samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig:*
Gebyr = 10 x G.

11. *PBL § 20-1 h og i - oppføring av innhegning mot veg (h) og skilt- og reklameinnretninger (i):*
Gebyr = 12 x G.

12. *PBL § 20-1 k- vesentlig terrenginngrep:*
Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.
Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

13. *PBL § 20-1 l - anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass:*
Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.
Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

14. *PBL § 21-1- forhåndskonferanse:*
Gebyr 0 x G.

15. *PBL § 21-2 - søknad om rammetillatelse – gebyr som for pkt. 1 til 13. Avhengig av hva det søkes om.*

16. *PBL § 21-2 - søknad om igangsettingstillatelse (trinnvis behandling). For hver igangsettingstillatelse betales ett gebyr.*
Gebyr = 3 x G.

§ 4-3. *Godkjenning av foretak for ansvarsrett – PBL kapittel 22:*

1. PBL § 22-3 - søknad om lokal godkjenning av foretak for ansvarsrett:

Første gangs godkjenning:
Tiltaksklasse 1 – 5 x G
Tiltaksklasse 2 – 7 x G
Tiltaksklasse 3 – 10 x G

Senere godkjenninger:
Tiltaksklasse 1 – 1 x G
Tiltaksklasse 2 – 3 x G
Tiltaksklasse 3 – 5 x G

2. *PBL § 22-1 - søknad om godkjenning av ansvarsrett for foretak med sentral godkjenning:*
Tiltaksklasse 1 – 0 x G
Tiltaksklasse 2 – 0 x G
Tiltaksklasse 3 – 0 x G

3. *Byggesaksforskriften § 6-8 - Selvbygger:*
Gebyr = 5 x G

§ 4-4. *Endringer i gitte tillatelser eller registrerte søknader:*

1. *Endring av gitte tillatelser:*
Tiltaksklasse 1 – 3 x G
Tiltaksklasse 2 – 5 x G
Tiltaksklasse 3 – 8 x G

§ 4-5. *Dispensasjoner fra bestemmelser i lov og forskrift (PBL kapittel 19):*

1. *Dispensasjonssøknad som kan behandles administrativt etter delegering:*
Gebyr = 7 x G.

2. *Dispensasjonssøknad som krever politisk behandling:*
Gebyr = 12 x G.

Vedlegg 1b: Betalingsregulativ etter Matrikkelloven - 2018

Dette betalingsregulativet er fastsatt i medhold av Matrikkellovens § 32 og forskrift av 26. juni 2009 nr. 864 til Matrikkelloven § 16.

Grunnbeløpet (G) i dette betalingsregulativet er det samme som grunnbeløpet i betalingsregulativet for byggesaker, plansaker, delingssaker, kartforretning, oppmåling m.m. i Rakkestad kommune.

Gebyrer for arbeider etter Matrikkelloven (lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

A. Oppretting av ny matrikkelenhet.

A.1. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som skal forbli selvstendig enhet:

Gebyr = 20 x G

Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.2 Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som i henhold til vedtak skal bli tilleggsareal til eksisterende matrikkelenhet og tilleggsarealer som blir behandlet i henhold til reglene om arealoverføring:

Areal 0 – 500 m^2	Gebyr = 8 x G
Areal 501 – 1000 m^2	Gebyr = 10 x G
Areal over 1000 m^2	Gebyr = 14 x G

Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – for tilleggsarealer over 1000 m^2, tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.3. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn over større sammenhengende arealer til landbruks-, idretts- eller frilufts formål samt andre allmennyttige formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 12 x G. Dersom utearbeidet – selve Oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker - tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.4 Oppretting av uteareal på eierseksjon:

Areal 0 – 250 m2	Gebyr = 4 x G
Areal 251 – 1000 m2	Gebyr = 6 x G
Areal over 1000 m2	Gebyr = 10 x G

Det betales fullt gebyr for oppmåling av den første seksjonen på en grunneiendom, deretter innrømmes 30 % rabatt for hver av de neste seksjonene som skal opprettes på den samme grunneiendommen.

A.5 Oppretting av ny anleggseiendom:

Volum 0 – 2000 m^3	Gebyr = 16 x G
Volum over 2000 m^3	Gebyr = 16 x G + 1G pr. påbegynt 1000 m^3

A.6 Oppretting av ny anleggseiendom som skal være tilleggsvolum til eksisterende anleggseiendom eller at volum skal overføres ved hjelp av arealoverføring:

Volum 0 – 250 m^3	Gebyr = 10 x G
Volum 251 – 500 m^3	Gebyr = 12 x G
Volum over 501 m^3	Gebyr = 12 x G + 1G pr. 500 m^3 i økning

A.7. Registrering av jordsameie:

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie betales etter medgått tid.
Minstesats 2 x G + 1G pr. time

B. Oppmåling av eksisterende eiendom.

B.1. Oppmåling av eksisterende eiendom der eiendomsgrensene ikke er oppmålt tidligere ved hjelp av koordinater:

B.1.1 Oppmåling av hele eiendommen:

Gebyr = 12 x G
Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.2 Oppmåling av hele eiendommer som benyttes til landbruks-, idretts-, eller frilufts formål samt andre allmennyttige formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 8 x G.
Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.3 Oppmåling av del av eiendommen:

Inntil 3 grensepunkter	Gebyr = 6 x G
Deretter for hvert punkt	Gebyr = 1G

Dersom alle grensepunktene til eiendommen blir oppmålt, skal gebyret fastsettes etter pkt. B.1.1.

B.2. Utsetting av grensemerker som tidligere er oppmålt ved hjelp av koordinater:

Inntil 3 grensemerker	Gebyr = 3 x G
Deretter for hvert punkt	Gebyr = 1G

C. Grensejustering.

C.1. Grensejustering mellom grunneiendommer, festegrunn og jordsameie:

Areal 0 – 150 m2	Gebyr = 5 x G
Areal 151 – 500 m2	Gebyr = 7 x G

Utover 500 m2 er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

C.2. Grensejustering mot anleggseiendom:

Volum 0 – 250 m3	Gebyr = 6 x G
Volum 251 – 1000 m3	Gebyr = 8 x G

Utover 1000 m3 er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

D. Andre bestemmelser.

D.1. Gebyr for matrikkelføring av privat grenseavtale:

For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	Gebyr = 2 x G
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	Gebyr = ½ x G

Billigste alternativ for rekvirent velges.

D.2. Opprettelse av ny matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning:

Ved søknad kan rekvirenten kreve at ny matrikkelenhet blir matrikkelført uten at oppmålingsforretning er gjennomført.

Gebyr = 2 x G

D.3. Innløsing av festetomt.

D.3.1 Når festetomten har eksisterende målebrev med koordinatbestemte grensepunkter:

Gebyr = 6 x G

D.3.2 Når festetomten har eksisterende målebrev utstedt før 01.01.1980 eller ikke har målebrev, betales gebyr etter pkt. B.1.1.

D.4. Utstedelse av matrikkelbrev.

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr. 175,-
Matrikkelbrev over 10 sider	kr. 350,-

Gebyret er fastsatt av Statens Kartverk og vil bli regulert etter bestemmelse fra dem.

E. Betalingsbestemmelser, urimelig gebyr, tinglysingsgebyr m.m.

E.1. Betalingsbestemmelser.

Gebyr etter denne gebyrforskrift skal betales i henhold til faktura utstedt av kommunen. Fakturaen skal være betalt før saken blir matrikkelført og eventuelt sendt til tinglysing. I perioden fra fakturaen blir sendt ut og til den blir betalt, løper ikke tidsfristen i henhold til forskriftene § 18, andre avsnitt.

E.2. Fakturamottager.

Faktura utstedt etter reglene i denne gebyrforskrift skal betales av rekvirenten av forretningen. Gebyret kan rettes til andre dersom det er en avtale om dette.

E.3. Betaling av tinglysingsgebyr og eventuelt dokumentavgift.

I saker som skal tinglyses skal tinglysingsgebyret og dersom det er aktuelt også dokumentavgiften være betalt før saken blir sendt til tinglysing. Disse gebyrene vil framkomme som egne poster på fakturaen som nevnt under pkt. E.1.

E.4. Rabatt.

Dersom det blir søkt om og godkjent fradeling av flere nye eiendommer fra samme grunneiendom i en sak, innrømmes 30 % rabatt fra og med eiendom nummer to. Dette gjelder punktene A.1. og A.2 ovenfor.

E.5. Urimelig gebyr.

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under de samme forutsetningene og på bakgrunn av en grunngitt søknad fra den som har mottatt kravet om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

VEDLEGG 2: Satser for godtgjøring til oppdragstakere

Det fastsettes følgende satser som gjelder fra 1. januar 2018.

1. **Timesatser for støttekontakter og fritidsassistenter**

   Timesats for støttekontakter og fritidsassistenter utgjør kr. 125.

   I tillegg kommer utgiftsdekning og kjøregodtgjørelse.

2. **Sats for tilsynsførere etter Barnevernloven**

   Tilsyn i fosterhjem godtgjøres med kr. 2.000 pr. gjennomført tilsyn.